

Upravništvo: Ljubljana, Knaflicjeva 3
— Telefon števil 3122, 3123, 3124,
3125, 3126
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavodnih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izloži vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflicjeva ulica 3, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon števil 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon števil 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Problemi britanskega imperija

Vsaka država je svet zase po svojem ustroju po sestavi in duhu, ki preveva njeno prebivalstvo. Če le v kakem primeru, velja to po britanskem imperiju, ki je še prav posebno svet zase, po ogromni razsežnosti ter po raznovrstnosti odnošajev, ki vladajo v njem. Zaradi vojne, ki obeta biti za imperij enako huda, dolga in naporna, kakor je bila svetovna vojna, gleda zunanji svet s posebnim zanimanjem na funkcioniranje tega ogromnega in kompliciranega aparata, kakor ga menijo enako grandioznega še ni ustvarila zgodovina.

Prvi meseci vojne so pokazali, da je ta aparat še vedno enota, saj je brez obnavljanja reagiral na vojni alarm matice. Vendar je nekaj pojavov, ki vzbujajo pozornost in ki pričajo, da v tako ogromnem organizmu ni mogoče izhajati brez trenj.

V najnovijem času se je večkrat imenovala Kanada kot predel, ki želi hoditi svojo pota. Te vesti so nastale sprichi neoprijetnega razpusta kanadskega parlamenta in razpisa novih volitev. Vse pa kaže, da v Kanadi ni nikakega problema glede odnošaja do matične države in prav tako nikakega vprašanja glede vojne odločnosti tega dominiona. Razpis volitev ima svoj vzrok le v notranjopolitičnih naspotjih med liberalno vladno stranko, ki je imela v razpuščenem parlamentu veliko večino, ter opozicijo, ki jo vodijo konservativci. Ni pričakovati, da bi volitve prinesle kake bistvene spremembe v razmerju političnih strank, a ker glede udeležbe na vojni sploh ni nikakih naspotij, izid volitev ne more vplivati na razmerje do matične države in do vojne.

Ker je tudi stališče Avstralije in Nove Zelandije že od vsega početka jasno in odločno ostane politična problematika potem takem omejena na Irsko, Južno Afriko in Indijo. Od teh povzročajo najbolj aktualne težave pač akcija zarotniške »Irske republiške armade«, ki vzpirarja atentate širom Anglije, Škotske in Ulstra. Britanska varnostna služba smatra v zadnji dobi, da dobiva irska teroristična organizacija pomoč iz inozemstva, največ po posredovanju Amerike, kjer živi izredno mnogo Ircev. Zato so se v Londonu odločili, da se postavijo zoper irski terorizem v najenergičnejšo borbo, da radi tega niso hoteli pomiliti onih dveh irskih teroristov, ki jih je prav te dni zadela smrtna kazen. Na drugi strani pa je izvršitev smrtne kazni sprožila nov val nenetosti ter dovedla v Dublinu do hudih protiangelskih demonstracij, kar preti znova poslabšati odnošaje med angleško vlado in De Valero. Bilo bi zelo napak, ako bi identifikirali težnje sedanje irske vlade in teroristične organizacije, saj prva celo sodeluje z Londonom v pobijanju atentatorskega delovanja, toda na Irskem so politične razlike vedno kočljivo poglavje, saj gre le prepo-gosto samo za razlike v taktiki in metodi. Vse irsko prizadevanje, legalno in nelegalno, ima končni cilj, da priključi Irski tudi Ulster, kar pa tako v Angliji kakor v Ulstru samem enako odločno odklanja. Irska je v sedanji vojni ostala nevtralna. Toda Velika Britanija je v borbi s sovražnikom, ki uporablja podmornice, mine ter avione v pomorski in gospodarski vojni, kjer pride tajna služba in subverzivna akcija silno lahko do veljave. V takem ozračju je celo pri najboljznih metodah vedno opasno, da dovedejo kočljivi dogodki do težav in do konflik-tov.

Zelo interesantno konfliktno ognjišče je v Južni Afriki. To je edini dominion, kjer je bila potrebna sprememba vlade, da je stopil v vojno zoper Nemčijo. Odstopilvi politični voditelj Hertzog pa še noče odnehati, marveč je začel s svojimi pristajati kampanjo za spremembo zunanje politike Južnoafriške unije. V svojem velikem govoru v parlamentu je postavil predlog, da se sklene mir z Nemčijo ter je v glasovanju dosegel presenetljivo močno manjšino za svojo zamisel. Če se je to zgodilo v dobi, ko je v Nizozemski še vedno zelo velik strah pred nemško invazijo, vrh tega tik po dobi, ko so posebno v Južni Afriki tako ogorčeno nasprotovali nemškim zahtevam po vrnitvi kolonij, moremo sklepati, da bo burska opozicija delala še obilo težav ter da ostane tui in ne-pomirjen element v veliki britanski skupnosti.

Daleč najpomembnejši pa je konflikt v Indiji. Prav te dni so se vršile konfe-rence v Delhi. V njih je podkralj lord Linlithgow imel pogajanja z vodjem indske nacionalne stranke, a konferen-ca ni dovedla do uspeha: Gandhi in podkralj sta mogla le ugovoriti, da so razlike v naziranjih indijske vlade in na-cionalne stranke še prevelike in da za sedaj ne kaže pogajanj nadaljevati. Ka-kor je znano, se indska nacionalna

Rooseveltova mirovna akcija

Splošen dvom v uspeh Wallesovega in Taylorovega mirovnega poslanstva v Evropi — Anglija in Francija vztrajata pri svojih vojnih ciljih

Pariz, 10. febr. j. (RSV) V pariških po-litičnih krogih sta vzbudili izjava ameriškega zunanjega ministra Hulla, da pride v kratkem v Evropo pomočnik ameriškega zunanjega ministrstva Sumner Walles, ter vest, da je Wallesovo potovanje v zvezi z novo mirovno akcijo predsednika Zedi-njenih držav Roosevelta, izredno pozor-nost. Naglašajo, da ni zgolj slučaj, da pri-de hkrati z Wallesom v Evropo tudi po-sebni predstavnik predsednika Roosevelta v Vatikanu Taylor, marveč vidijo v tem neposredno zvezo med misijama obeh ame-riških diplomatov.

V francoskih političnih krogih so pre-cej skeptični glede uspešnosti Wallesove in Taylorove mirovne misije ter poudarjajo svoje prepričanje, da nedvomno niti pre-sednik Roosevelt niti papež ne želita za-početi svoje akcije v kaki taki smeri, ki bi bila v navzkrižju s principi svobode in demokracije, za katere spoštovanje se bo-rita zapadni vesilci. Razen tega nagla-šajo v teh krogih, da za zapadni vesilec ne more biti govora o kakšnih mirovni-h razgovorih, dokler niso izpolnjeni neki že ponovno poudarjeni osnovni pogoji in to so garancije, ki jih je kot princip vsakih mirovni-h pogajanj med zapadnimi vesileci-lama in Nemčijo postavil francoski mi-nistrski predsednik Daladier v svojem go-voru 13. decembra pred senatom.

Za dokaz, kako malo je čas že zrel za kaka mirovna pogajanja, omenjajo v istih krogih včerajšnji govor nemškega ministra Fricka, ki napoveduje totalno zmago Nem-čije in zahteva nemški mir, ki je istoveten s podvratjem Evrope pod nemško hege-monijo ter podreditvi nacionalno sociali-stičnim idejam. Francoski politični krogi poudarjajo, da se s takimi eventualnostmi najbrže ne moreta skladati niti Roosevelt niti papež, marveč sta jima gotovo enako nasprotna kakor Anglija in Francija.

Washington, 10. febr. s. (Reuter). Zu-nanji minister Hull je počel danes novo izjavo o namenih diplomatskega posveto-vanja ameriške vlade z vladami nevtral-nih držav, ki ga je včeraj napovedal. Na-men teh posvetovanj je: mir in zdravo gospodarstvo življenje v času po vojni. Po-skusiti je treba ustvariti podlago za zdravo mednarodne gospodarske odnošaje, ko se vojna konča. Zedinjene države žele li-beralne trgovske politike, in omejitve oboževanja, kar je oboje potrebno za zdravo gospodarstvo življenje, ne pa tota-litarizem in avtarkija.

Zadovoljstvo v Nemčiji

Vodilni nemški krogi so prepričani, da bo tudi Italija obnovila svoja mirovna prizadevanja

Amsterdam, 10. febr. j. (Havas). Po za-ujevanju mnogih nevtralnih političnih opazovalcev si voditelji nacionalno-sociali-stične stranke v Nemčiji skrbno prizade-vajo, ohraniti nemškemu ljudstvu prepri-čanje, da se evropska vojna prav za prav še ni začela ter da bo vodja rajna znal rešiti Nemčijo iz sedanje situacije. To je tu-di vzrok, pravijo tuji politični opazovalci, da Nemci — ne glede na stanovsko pri-padnost — po veliki večini še zmerom verujejo v Hitlerjevo svečano izjavo, da bo Nemčiji ohranil mir. Precej trdno vsi-drano je tudi še prepričanje, da bo prišlo do poravnave sedanje spora, ne da bi Nemčija izgubila kaj tistega, kar si je pri-dobila doslej.

Isti opazovalci zatrjujejo, da bi bila Nemčija pripravljena v neki sebi primerni obliki obnoviti poljsko državo, da bi s tem ustregla zahtevam svojih nasprotnikov in dokazala svetu svojo konstruktivno voljo. Nemško zatrjevanje, da bo vodila vojno proti Angliji in Franciji do skrajnosti ter da ni pripravljena na nikake kompromise, je namenjeno samo inozemstvu, pravijo v teh krogih, in parole, ki jih je včeraj v tej zvezi izrekel minister Frick, so same fasada, ki naj inozemstvu imponira. V

stranka ni izrekla zoper vojno in se je celo s poudarkom zavzela za splošne angleške vojne cilje, toda sodelovanje kongresa je hotela postaviti na novo osnovo, ki naj dokončno uredi položaj Indije. Indski nacionalisti zahtevajo, da se takoj podeli Indiji statut dominiona, z vsemi institucijami in uredbami, ki bi postavile v življenje njeno samostoj-nost. Ko vlada podkralja Linlithgow na hotela izpolniti teh zahtev, je kon-gres pozval pristaje, da položijo svoje mandate v provincijskih vladah, kar se je po večini zares zgodilo. Podkralj se noče prenaglati, češ da je treba smi-selno izvesti indijsko samostojnost, ter veže svoje obljube na zaključek vojne. Zlasti želi imeti zagotovljene samo-upravne pravice manjšin, med katere spadajo predvsem indijski muslimani. Da zgotovi svoje ozirne na muslimane, je podkralj skoro istočasno ko z Gan-dijem imel dolg razgovor tudi z vodjem muslimanske stranke. Ker je za uspešno vodstvo vojne nemajhnega pomena, kako je razmerje med vlado in Indijo, si podkralj zelo prizadeva, da bi dose-glje kompromis. Pričakovati je zato, da se bodo njegovi poskusi še kmalu po-novili kljub temu, da pogoji za spora-zum niso videti ugodni.

V krogih ameriške vlade so danes po-novno zagotavljali, da Wallesovo potova-nje v Evropo nikakor nima za cilj inter-vencije med Anglijo in Francijo na eni strani in Nemčijo na drugi.

Angleško mnenje

London, 10. febr. br. V Angliji toplo po-zdravljajo akcijo predsednika Roosevelta, ki jo je poveril svojemu izrednemu od-poslancu Wallesu, vendar pa vsi angleški listi s posebnim poudarkom opozarjajo na to, da za zaveznike ne more biti niti go-vora o tem, da bi kakorkoli spremenili svoje naziranje glede pogojev za mirovna pogajanja z Nemčijo. Anglija in Francija vztrajata pri svojih vojnih ciljih, ki so bili že ponovnokrat objavljeni in glede ka-terih tudi v Washingtonu ne morejo biti v dvomu.

»Daily Telegraph« piše, da je Roosevelt že sedaj dovolj znan, da zavezniki pri svojih mirovni-h pogojih ne morejo ničesar popustiti. Če bi hoteli Nemci te mirov-ne pogoje sprejeti, bi bilo vojne že davno konec. »Daily Mail« naglašja, da tudi ame-riški zunanji minister Hull d bro ve, da Anglija in Francija ne bi nikdar sprejeli nikakih mirovni-h pogojev, ki bi dopuščali nadaljnji obstoj agresivne Nemčije in da zavezniki tako dolgo ne bodo pričeli mi-rovni-h pogajanj, dokler ne dobe konkretni-jam jamstev za miroljubnost bodoče Nem-čije.

Ameriški pariški poslanik pri Rooseveltu

Washington, 10. febr. s. (Reuter). Ame-riški poslanik v Parizu Bullitt je imel že 24 ur po svojem prihodu z letalom iz Ev-rope posvetovanja s predsednikom Roo-seveltom in državnim podtajnikom za zu-nanje zadeve Wallesom. Mislijo, da so po-svetovanja veljala tudi bližnjemu potova-nju Wallesa v Evropo.

Washington, 10. febr. s. (Associated Press). Preden je včeraj podal zunanji mi-nister Hull novinarjem izjavo o razgovo-rni ameriške vlade glede možnosti organi-zacije miru v sporazumu z drugimi nev-tralnimi vladami, je imel polumi razgovor ameriškim poslanikom v Parizu Bullittom. Razgovor je, kakor domnevajo, veljal pro-utviti splošnega političnega položaja v Ev-ropi. Preden se poslanik Bullitt vrne na svoje mesto v Pariz bo imel z zunanjim ministrom Hullom še novo konferenco.

resnici, pravijo tuji politični opazovalci, so si vodini čimtelji v stranki povsem na jasnom o sedanjem položaju Nemčije in o usodi stranke, ako bi se sedanje sta-nje zavleklo.

V vodilnih nemških krogih vlada pri-pravljenost za kompromisno rešitev seda-nje spora in so zelo zadovoljni z novo Rooseveltovo mirovno akcijo, ki jo doka-zujeta njegova odposlanca Walles in Tay-lor. Prepričani so, da bo vzporedno s Rooseveltovo akcijo tudi Italija obnovila svoja mirovna prizadevanja.

Pozornost v Rimu

Rim, 10. febr. j. (Havas) V italijanskih političnih krogih je vzbudila Wallesova mislija izredno veliko pozornost in mero-dajni italijanski krogi zlasti cenijo to, da je za prvo postajo Wallesovega potovanja po Evropi izbran ravno Rim. V Rimu — pravijo ti krogi — bo Walles nadse do-brošel in bo dobil tu tudi razne dra-gocene informacije, ki jih bo lahko uspeš-no izkoristil na svoji nadaljnji poti. V po-litičnih krogih so prepričani, da je istočasni prihod Taylora v Vatikan dokaz, kako veliko važnost pripisuje Washington obema Rimoma: fašističnemu Rimu in cerkvenemu Rimu. Glede uspeha mislje obeh ameriških diplomatov pa so v nekaterih italijanskih krogih še precej skeptični.

Vtis v Ameriki

Washington, 10. febr. AA. (DNB). Ame-riški tisk objavlja vest o potovanju drž-avnega podtajnika Wallesa v Evropo kot senzacionalen dogodek. Del tiska vidi v njem napor v prilog miru, dočim navaja-jo nekateri drugi listi to potovanje kot dokaz, da želi Roosevelt ostati na seda-njem položaju ter kandidirati tudi tret-jič za predsednika Zedinjenih držav. Roo-sevelt želi doseči, da bi bil neobhodno po-treben zaradi pogajanj z vojskujočimi se državami. V zvezi s tem se omenja ne-davni govor podtajnika Borla, ki je oči-vidno po naročilu Hulla in Roosevelta ob-javil pripravljenost Amerike, da prispeva k dosegu svetovnega miru in ki je tako rekoč ponudil brezplačno pomoč ame-riškega zlata, da bi se obnovila vrednost mednarodnih valut. Kakor je znano, je Berle zelo ostro kritiziral versajsko mi-rovno pogodbo ter jo označil kot vzrok sedanjih razmer.

Washington, 10. febr. p. Kakor službeno poročajo, bo Rooseveltov odposlanec Wal-es najprvo obiskal Italijo, kjer bo ima razgovor z Mussolinijem in grofom Cia-nom, nato pa bo iz Rima odpotoval v Ber-lin. Tam se bo sestal s kancelarjem Hitler-jem, maršalom Göringom in zunanjim mi-nistrom Ribbentropom. Sele nato bo gbi-

skal Pariz in London, kjer bo imel razgo-vore z vodilnimi angleškimi in francoski-mi državniki. V ameriških političnih kro-gih mislijo, da bo prvi rezultat te misije sklicanje konference nevtralnih držav, na kateri bi se določilo skupno stališče vseh nevtralnih držav napram vojskujočim se državam in glede morebitne mirovne ak-cije. Možno pa je tudi, da bo Roosevelt na podlag poročila, ki mu ga bo podal Walles o položaju v Evropi, sestavil nov mirovni predlog. V Nemčiji so glede mi-sije Wallesa dokaj skeptični.

Odmev po drugih državah

Budimpešta, 10. febr. z. »Magyar Nem-zeti« posveča celo prvo stran senzacional-ni mirovni akciji predsednika Roosevelta, pri čemer naglašja, da je mislija Wallesa do-kaj slična misliji polkovnika Housa, ki ga je med svetovno vojno poslal v Evropo

predsednik Wilson in ki je imela za poslo-dico, da je Amerika naposled stopila v vojno na strani zaveznikov. Z vso gotovostjo se lahko smatra, naglašja oficizno glasilo madžarske vlade, da je ta akcija v popolnem soglasju z razpoloženjem ameri-ške javnosti in da bo izid Wallesove mi-sije v veliki meri vplival na bodočo zuna-njepolitično orientacijo Amerike. Dejstvo, da bo Walles posetil le evropske države, ne pa tudi sovjetske Rusije, utegne v Ber-linu izzvati nerazpoloženje, ker je položaj danes tak da Nemčija le težko nastopa brez zaslonbe Moskve.

Kodanj, 10. febr. z. Holandski poslanik v Washingtonu je bil prvi diplomatski predstavnik, ki je zvedel za misijo Wal-lea. Kakor se zatrjuje, bo Walles že pri-hodnji teden obiskal Holandsko Kraljica Vilijemina je izjavila, da mu bo nudila vsa-ko podporo in pomoč, da njegova misija čimbolj uspe, dasi se zaveda da bo Walles naletel v Evropi na velike težave.

Borba Fincev za svobodo

Sovjetski napadi na finsko utrjeno ozemlje na Karelski ožini se nadaljujejo z vso srditostjo

Helsinki, 10. febr. s. (Reuter) Sovjetska vojska na Karelski ožini kljub izrednemu mrazu še vedno napada Mannerheimovo obrambno linijo z vso srditostjo. V boju so sedaj novi sovjetski oddelki. Postojan-ke obeh vojsk so pri Summi oddaljene sa-mo 100 m. Finci skušajo z ročnimi grana-tami pregnati Ruse z njihovih postojank. Pri Kuhmu je po poročilih nevtralnih novinarjev 54. sovjetska divizija v zelo nevarnem položaju.

Včeraj so sovjetska letala zopet izvedla nekaj bombnih napadov na finska mesta. Tako je 26 sovjetskih bombardnikov bom-bar-diralo mesto Hangö. Več hiš je bilo za-žganih, dve osebi sta bili ubiti, več pa ra-njenih.

Dejstvo, da sovjetska letala izvršujejo svoje napade v zelo nerednih presledkih, je najbrže pripisovati pomankljivemu dovozu bencina in bomb za sovjetska le-tala. Tako so zadnje dni opazili da me-žje včasih sovjetska letala topniško mu-nicijo in ročne granate, ker jim očitno pri-manjkujeta bomb.

Helsinki, 10. febr. i. (Havas). Finski vo-jaski krogi službeno demantirajo poročila iz sovjetskih virov, ki pravijo, da so se sovjetske čete polastile nekaterih betoni-ranih utrdbenih točk v Mannerheimovi obrambni črti na Karelski ožini. Finski vojskiški krogi pripominjajo, da se sovjets-ki napadi na utrbeno črto še zmerom nadaljujejo z vso silovitostjo, vendar pa doslej finske čete še zmerom trdno drže vse pozicije v svoji obrambni črti, za ka-tere prodor je Moskva doslej žrtvovala ogromno vojnega materiala ter človeških življenj.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 10. febr. br. Vrhovno poveljstvo finske vojske je danes popoldne objavilo naslednje vojno poročilo:

Na kopnem: Tudi v teku 9. januarja se je sovjetska ofenziva na Karelski ožini na-daljevala. Napade so podpirali topništvo ter tanki. Posebno močan je bil pritisk pri Summi. Vsi napadi so bili odbiti in je imel sovražnik velike izgube. Finska artilerija je uničila nekaj sovražnih baterij ter 30 oklopnih avtomobilov.

Severovzhodno od Ladoškega jezera so doživeli Rusi velik poraz. 800 sovjetskih vojakov je padlo, 60 tankov je bilo uniče-nih, Finci so zaplenili mnogo orožja in stre-liva. V borbah je padel tudi polkovnik Bo-riok iz štaba 2. finske divizije.

Pri Kuhmu so Finci zavzeli nekaj posto-jank. Na sektorju pri Suomussalmiju je bil odbit manjši napad. Na ostalih sektorjih je bilo le nekoliko topniškega streljanja in izvidniških akcij.

Na morju: Nikakih važnejših dogodkov. V zraku: Finsko letalstvo je včeraj uspeš-no bombardiralo sovjetske baze. Sovjetsko letalstvo je pri poletih nad notranjo Finsko bombardiralo nekaj vasi. En civilist je bil ubit. Po doslej kontroliranih podat-kih so bila sestreljena 4 sovjetska letala.

Moskovski komuniké

Moskva, 10. febr. AA. (Reuter). Poro-čilo generalnega štaba leningrajskega voj-nega poveljstva pravi:

V teku 9. februarja ni bilo važnejših dogodkov na bojišču. Sovražnik je izvršil več napadov, da bi ponovno zavzel la-gubljene položaje na Karelski ožini. Vsi napadi so bili odbiti s težkimi izgubami na sovražniku. Letalske sile so z uspehom bombardirale vojne cilje.

Položaj Fincev vedno bolj težaven

Helsinki, 10. febr. z. Tako finski gene-ralni štab kakor nevtralni vojskiški opazo-valci priznavajo, da je položaj Fincev z vsakim dnem težavnejši. Predvsem opo-zarjajo, da čete v Mannerheimovi črti ni-majo nikakih rezerv in so že silno izmu-čene, tako da dolgo ne morejo več vzdr-žati. Zadržje dni so prišli skoraj večji od-dolki švedskih prostovoljcev, toda ti so mogli komaj za sile ojačati finske čete na najbolj izpostavljenih točkah, dokler bi

bila Finski potrebna številnejša rezerva, da bi si mogle finske čete v prvih vrstah vsaj nekoliko odpočiti. Enako poročilo je poslala angleški vladi tudi delegacija an-gleške delavske stranke, ki se je te dni mudila na Finskem, kjer je proučila raz-mere.

Finski vojni plen

Helsinki, 10. febr. j. (Havas). Statistič-ni podatki finskega vrhovnega vojnega po-veljstva kažejo, da so sovjeti v prvih 10 tednih sedanje vojne izgubili 327 letal, 594 tankov in oklopnih avtomobilov, 206 topov, ki so še v uporabnem stanju, 552 tovornih in osebnih avtomobilov, 1500 konj, 20 trak-torjev, 63 poljskih kuhinj, 28 velikih oklo-pnih avtomobilov. Razen tega so Finci po-topili 3 sovjetske ladje in 1 podmornico ter težko poškodovali več drugih sovjets-kih parnikov. Verjetno pa je, da je bilo razen števila letal, ki so bila zabeležena v službenem izkazu sovjetskih izgub, se-streljenih še nekaj desetih nadaljnjih le-tal, ki jih ni bilo mogoče zanesljivo pre-steti.

Maršal Mannerheim na Karelski ožini

Helsinki, 10. febr. s. (Reuter). Vrhovni poveljnik finske vojske maršal Manner-heim, ki je te dni inspiciral fronto ob La-doskem jezeru, je odšel sedaj na fronto na Karelski zemeljski ožini.

Organizacija pomoči

Zeneva, 10. febr. j. (Havas). Od vseh tržav članic Društva narodov, ki so dobile od generalnega tajništva povabilo k or-ganizaciji pomoči za Finsko, sta edino Peru in Irak odgovorili, da jima sred-stva ne dopuščajo prispevati k finski po-moči. Društvo narodov ni prejelo odgo-vora na svoje vabilo samo iz Holandske ter od skandinavskih držav. Glede nepo-sredne udeležbe Društva narodov v orga-nizaciji finske pomoči pripominjajo v po-učnih krogih, da zaenkrat o tej udeležbi ne morejo dati podatkov. Povedati je mo-glo le toliko, da je Društvo narodov po-vertlo svoje eksperte za gospodarstvo, transport, finance in higieno z nalogo, da poskušajo finske potrebe spraviti v sklad s sredstvi, ki so jih obljubile dati na raz-polago države članice Društva narodov. S problemi vojske pomoči Finski se Društvo narodov razumljivo ni bavilo.

Helsinki, 10. febr. s. (Reuter). Ministrski predsednik Rytty je sprejel včeraj franco-skega poslanika in mu osebno izročil pi-smeno zahvalo finske vlade Franciji za po-moč, ki jo Francija nudi Finski.

Kakor poročajo, obsega francoska pomoč Finski, ki je bila že doslej poslana, prav vse vrste vojnega materiala.

Rusi utrjujejo kavkaško mejo

Ankara, 10. febr. s. (Associated Press). Po informacijah, ki jih je prejela turška vlada preko svoje obveščevalne službe, so pričeli Rusi utrjevati ozemlje ob turški meji v Kavkaziji, očitno z namenom, da zaščiti svoja ležišča petroleja.

Preiskave pri komunistih na švedskem

Stockholm, 10. febr. j. (Havas). 300 po-licijskih agentov je napravilo danes do-polne hišne preiskave v raznih lokalih, ki pripadajo organizacijam komunistične stranke v Stockholmu. Preiskava je bila izvršena tudi v prostorih strankinega gla-sila »Nya Dag« in je bil direktor lista stavljen policiji na dispozicijo. Večje šte-vilo oseb je bilo tekom hišnih preiskav aretiranih, med njimi tudi nekaj inozem-cev. Zaplenjenih je bilo mnogo dokumen-tov. Hkrati s preiskavami v Stockholmu so bile izvršene tudi preiskave v lokalih komunistične stranke v Göteborgu, Mal-möju, Lulea in v nekaterih drugih mestih. Tudi tu je bilo zaplenjenega mnogo kom-promitirajočega gradiva.

Živahnejši dan na zapadu

Pri Sarreleu in Vobachu hudi spopadi med manjšimi pehotnimi oddelki in topovsko streljanje

Pariz, 10. febr. j. (Havas). Včerajšnji dan je bil na zapadnem bojišču nekoliko bolj živahen. V frontnem odseku pri Niedu, neposredno severozapadno od mesta Sarreleu, je prišlo do večjega spopada z nemškimi četami, ki so se le-te hotele polastiti neke postojanke v tem frontnem sektorju. Francoskim četam se je posrečilo nemško pehoto naglo odbiti. Nemci so pustili v žičnih ovirah pred francoskimi postojankami nekaj mrtvecev. Med Mozelo in Saaro je bilo včeraj živahno streljanje topništva na kakih 15 km dolgem frontnem odseku. O večjem spopadu med francosko in nemško pehoto dne 8. februarja v bližini Vobacha se naknadno izve, da je ob tej priliki francoski pehotni odred izgubil 10 mož, deloma ubitih, deloma ranjenih, deloma pa ujetih. Nemci so v spopadu izgubili 15 mož.

Francosko in nemško vojno poročilo

Pariz, 10. febr. Davi objavljeno 319. vojno poročilo vrhovnega poveljstva francoske vojske pravi:

Nitakih posebnih dogodkov.

Pariz, 10. febr. br. Večerno poročilo francoskega vrhovnega poveljstva: V splošnem miren dan. Samo na postojankah ob Reru malo puščarjenja.

Berlin, 10. febr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je izdalo davi naslednje vojno poročilo.

Na zapadu nekajkrat večjega dogodka. Nekaj angleških vojnih letal je poskusilo včeraj popoldne prodirati nad Nemski zaliv. Naše obrambne sile so jih pregnale, še preden jim je uspelo doseči kakšen uspeh. Kakor je bilo objavljeno že v posebnih vesteh, je bilo v Severnem morju 6 britanskih ladij, ki so bila v spremstvu britanskih vojnih ladij, s skupno tonazlo 15.000 ton, ter dve angleški stražni ladiji, potopljenih ali tako poškodovanih, da je računati s tem, da niso več za rabo. Kljub hudi protiletalski obrambi in letalskim napadom se pogreša le eno nemško letalo.

Minister Frick:

Hočemo nemški mir!

Monakovo, 10. februarja AA. (DNB). Minister Frick je včeraj na velikem zborovanju uradnikov v Monakovu poudaril, da stojijo Nemci pred veliko preizkušnjo sil v zunanji politiki. Borba, ki sedaj teče, ni lahka, toda borbeni duh nacionalnega socializma zagotavlja Nemčiji zmago. Anglija je brez potrebe začela vojno. Francija pa se ji je pridružila. Ob tej priliki je videl ves svet, da sovražna Francija proti Nemčiji ni nič manjše od sovražna Angliji. Za več stoletij je znan ta duh sovražnosti in zavisti, ki ne dopušča, da bi Nemčija prišla do svojih pravic. Naši sovražniki so

hoteli ponoviti igro iz svetovne vojne ter uničiti nemški narod. Toda nemški narod ni bil nikoli slonejši in nikoli ožje zvezan kot danes pod vodstvom Adolfa Hitlerja. Ves nemški narod se je dvignil, da brani sebe in domovino. Mi vemo, da se mora ta borba končati z zmago nemškega naroda. Noben gnil kompromis ne more nadomestiti trajnega mira. Vojna se mora končati z nemškim mirom, to je trajnim in pravičnim mirom, na osnovi katerega bo vsak narod dobil svojo pravico in svoj življenjski prostor, ki mu pripada.

Vprašanje nemške ofenzive

Basel, 10. febr. s. (Havas). Basler National Zeitung smatra za docela neverjetno, da bi bil nemški generalni proti nemški ofenzivi. Po zanesljivih informacijah lista je res baš nasprotno, da ima vodstvo narodno socialistične stranke proti ofenzivnemu nastopu resne pomisleke. Generali so za odločno vojaški nastop, stranka pa še vedno računa predvsem na možnost uspešne diplomatske akcije.

Soglasna zaupnica

Daladierovi vladi

Pariz, 10. febr. s. (Havas). Tajna seja francoskega parlamenta je bila zaključena ob 3.30. Potem se je vršila javna seja, na kateri je bila soglasno izrečena vladi zaupnica za nadaljnje vodstvo vojne.

Lebrun posetil

angleško vojsko

Pariz, 10. febr. s. (Reuter). Francoski predsednik Lebrun je včeraj na povabilo generala Gorta posetil angleško ekspedicijsko vojsko v Franciji. Predsednik Lebrun se je zelo pohvalno izrazil o angleških četah. Z mnogimi angleškimi vojski se je pogovarjal v angleščini.

Moč angleškega letalstva

London, 10. febr. s. (Reuter). Na javnem zborovanju v Bristolu je govoril danes popoldne letalski minister sir Kingsley Wood. Potrdil je, da je letalsko ministrstvo izdalo kanadskim tovarnam letal za 6 milijonov funtov naročil. Dejal je, da ne preseneča, da je vojna v zraku terjala mnogo več žrtve na nemški nego na angleški strani, ker ima pač Anglija najboljše letalce in najboljše letala na svetu. Večkrat povzroče angleški letalci Nemcem celo večje izgube nego jih je mogoče objaviti, ker se mnogo poškodovanih nemških letal ne more več vrniti s svojih poletov domov. V Angliji so bila izdana naročila za gradnjo še novjših in hitrejših letal. Produkcija letal v Angliji se je napram času pred dvema letoma že podvojila. V kratkem pa bodo pričele obratovati še nove tovarne letal in obstoječi obrati bodo razširjeni.

opraviha brezplačno tudi za žide. Na polju prehrane je bilo storjeno vse, kar je bilo mogoče. Nikjer na Poljskem ni gladi. V velikih mestih so nemške oblasti tedne in tedne na svoje stroške prehranjevale bedne. Niso bile uvedene niti karte niti podeljevanje kruha.

Na koncu predavanja je Frank nastopil proti obtožbi o nekem nasilnem pomenečanju in je rekel: Vodja rajha je odločil, da mora biti oblast glavne guvernije poljska država. Zaradi tega sprejemamo vse Poljake, ki so pripravljeni vrniti se v te kraje. Nemško prebivalstvo se iz tega okolja seli in tako postaja ta zemlja vse bolj Poljska. Zalostno pa je, da se hočejo tudi mnogi židi vrniti v te kraje. V tem delu vzhodne Evrope, ki je bil toliko časa v prepropih in spopadov, ne zahtevamo drugega kakor dejansko sodelovanje med nemškim vodstvom in poljskim življenjem. Bil bi hvaležen, če bi me tisk pri tem delu podprl.

Skupna deklaracija Anglije in Francije

London, 10. febr. j. (Havas). V dobro informiranih krogih zatrjujejo, da bosta Anglija in Francija v začetku prihodnjega tedna objavili skupno deklaracijo o žalostnih razmerah na Poljskem. Deklaracija bo tudi zahtevala postopek proti krivcem. Glede na dejstvo, da so prav sedaj začele krožiti vesti o novi posredovalni akciji za mir, bo okrožnica izkoristila to priložnost ter ponovno poudarila trdno odločnost zavezniških držav, da bosta v slehernih morebitnih mirovnih pogajanjih zahtevali obnovo Poljske ter s strani Nemčije popravilo vseh krivic, ki so bile prizadejane poljskemu narodu. Vse angleške stranke, pravijo v informiranih angleških političnih krogih, so si edine v tem, da se pri vsakih razgovorih za mir mora zahtevati obnovo poljske državne celine ter reparacije za prizadejano škodo. Ponovno je to izpričal tudi zadnji manifest angleške delavske stranke. Kakršnikoli so že nameni vodilnih ameriških državnikov, pravijo v angleških političnih krogih, nikakor ne bodo mogli iti mimo poglavitne točke: restitucija in reparacije. Ki jih smatra Anglija in Francija za temelje vsakršnim razgovorom o miru.

Uspeh angleškega rušilca

London, 9. februarja. AA. (Reuter). Admirali je objavila naslednje sporočilo: Neki angleški rušilec je uničil dve nemški podmornici. Ne obstoja praksa, da bi admirali dajala obvestila o potopitvi sovražnih podmornic takoj, ko se to dogodi, vendar je napravila tokrat izjemo zaradi tega, ker je rušilec potopil obe nemški podmornici v času, ko sta napadli konvoj.

London, 10. febr. s. (Reuter). Po podatkih angleške admirali je do konca januarja angleška mornarica spremlila v konvojih 7.888 trgovinskih ladij. Samo 15 izmed njih je bilo izgubljenih. Izmed 117 nevtralnih ladij, ki so jih Nemci potopili, so samo tri potopile v konvojih. V preteklem tednu ni bila v nasprotju z nemškimi uradnimi poročili potopljena niti ena vojna ladija v konvojih.

London, 10. febr. j. (Reuter). V avtoriziranih pomorskih krogih izjavljajo, da ni resnična vest nemškega vojnega komunikacija, ki pravi, da je bilo včeraj potopljeno njih več angleških parnikov od nemških letal. Angleška vlada, pravijo v angleških pomorskih krogih, se strogo drži stališča, da nima smisla ljudstvu prikrivati resničnih izgub na morju. Ako bi Anglija včeraj izgubila kake edince svojega brodirja po sovražnem napadu, bi izgube prav tako priznala, kakor je priznala doslej še vse potopljene ladje.

Žrtve min in torpedov

London, 10. februarja. s. (Reuter). Včeraj se je zaradi sovražne akcije ob angleški obali potopil 5.000 tonski parnik »Chagreth« iz Glasgova. Izmed 64 članov posadke dva pogrešajo.

V bližini portugalske obale je bila torpedirana danska ladja »Valkiria«. En član posadke je bil ubit.

New York, 10. febr. s. (Reuter). Dva norveška parnika sta rešila 25 mož posadke angleškega parnika »Seamaster«, ki je poslal na Atlantskem oceanu včeraj klde na pomoč. Točnih podatkov o usodi angleškega parnika še ni.

Rešena posadka

angleške podmornice

Berlin, 10. febr. s. (Associated Press). Iz nekaterih okoliščin sklepajo, da je tudi posadka tretje angleške podmornice, ki so jo Nemci pretekli mesec potopili, vsa rešena. Tako vsaj domnevajo na podlagi pisma, ki ga je poslal svojem v Anglijo neki član posadke.

Angleški kralj končal ireneksijsko potovanje

London, 10. febr. s. (Reuter). Po štirnem inspekcijskem potovanju v zapadni Angliji sta se danes kralj in kraljica vrnila v London.

Holandska odklanja pakt o nenapadanju z Japonsko

Želja japonske vlade in stališče Nizozemske

Amsterdam, 10. febr. j. (Havas). Kakor je javila japonska službena poročevalska agencija Domei, je japonski zunanji minister Arita izrazil željo, da bi Japonska in Holandska sklenili nenapadni pakt, tičoč se Holandske Indije.

Japonski predlog je vzbudil v holandskih merodajnih krogih precejšnje začudenje. Holandska je vodila glede svojih kolonialnih posesti zmerom politiko »odprtih vrat« — pravijo v merodajnih krogih v Haagu. Ze več let Holandska dopušča, da se lahko tuji kapital in tuja podjetnost široko udeležujejo v holandski kolonialni posesti in bo tudi v bodoče gledala, da se bo ta razvoj lahko mirno nadaljeval. Nikoli pa ni holandska vlada mislila na sklenjanje kakih nenapadnih pogodb napram svojim kolonijam, ker takih pogodb ne bi mogla

smatrati, da so v skladu z neodvisnostjo njenih političnih odločitev. Prav zaradi tega Holandska ne more razpravljati o japonski želji. Predlog japonskega zunanjega ministra Arite smatra Holandska samo kot prijateljsko gesto japonske napram Holandski.

Holandska bo zgradila tri nove oklopnice

Amsterdam, 10. febr. j. (Havas). Oficijsko se potrjuje vest, da se je holandska vlada odločila zgraditi tri nove oklopne križarke, ki bodo namenjene v prvi vrsti obrambi Holandske Indije. Razen teh treh bojnih ladij je holandsko ministrstvo za narodno obrambo naročilo gradnjo štirih polgalcev min, ki bodo po 23 m dolgi in bodo imeli brzino 10 vozlov na uro.

Predsednik Cvetković o perečih problemih

Govor na banovinski seji JRZ v Nišu

Niš, 10. febr. a. Pod vodstvom predsednika vlade in predsednika JRZ Dragiša Cvetkovića je bila danes v Nišu seja banovinskega odbora JRZ za moravsko banovino. V več kot dve uri trajajočem govoru je g. Cvetković prikazal zunanji in notranji politični položaj. Med drugim je izjavil:

»Kot politike vas zanima zunanja politika že zato, ker na vse strani naši prijatelji postavljajo zmerom ista vprašanja: ali bomo ostali v miru? Naši ljudje vedo, kaj je vojna. Imeli smo dosti vojn in jaz mislim, da je prišel čas, da tudi naš narod živi v miru. Mi hočemo mir najprej zato, ker nimamo zaradi česa iti v vojno, razen če bi nas kdo napadel. Nobenih osvojevalnih namenov nimamo na naših mejah niti nimamo nobenih želja. Mir pa nam je potreben zato, da se bomo lahko razvijali in da bomo mogli vložiti vse svoje tvorne sile za napredek in dvig naše države.

V notranji politiki nam ti priporočajo, da bi se morali Srbii zbrati, drugi pravijo, da bi se morale vse opozicijske skupine strniti in skupaj stopiti v odločno borbo proti vadni notranji politiki. Politika front pa nas samo razdvaja, razbija in slabi naš državni organizem. Življenje tudi samo rešuje mnoga vprašanja. Če so v našem delu za sporazum nekatere pomankljivosti, jih bo naše skupno življenje hitro odstranilo, ko bomo razmere v državi bolj uredili, ko bomo z bolj mirnimi očmi gledali drug na drugega. Mnogo boljše bi bilo, da bi nas ljudje, ki propovedujejo ustvarjanje raznih front, pustili pri miru, da bi sporazum, za katerega smo odgovornost prevzeli, izpeljali v miru in brez ustvarjanja umetnih ozračij. Politika sporazuma se mora neizbežno nadaljevati. Toda politična skupina, ki že 20 let govori volilskim množicam, da je neobhodno potrebno skleniti sporazum s Hrvati, se je preobrnila v trenutku, ko je bil sporazum dosežen, proti sporazumu. Oni vidijo v njem nevarnost za srbstvo in začeli so biti plat zvonca. Edini razlog za to njihovo preusmeritev pa je to, da sporazuma niso sklenili oni in da tudi v vladi niso. Treba je ljudstvu pojasniti, kam ga peljejo ti ljudje. Prepričan sem, da bo ljudstvo sprejelo sporazum kot eno najbolj važnih državnih potreb tako z ozirom na zunanji kakor notranji položaj naše države.

Jugoslovensko radikalno združeno so svoj čas ustanovili naši prvi politični ljudje iz nekdane radikalne stranke s sodelovanjem dr. Korosca in pokojnega dr. Spaha. Mi smo kot ljudje, ki smo pripadali radikalni stranki, sprejeli to njihovo rešitev in prišli v zajednico. Če se najdemo samsamezniki, ki se bojujejo proti naši organizaciji, jih jaz vprašujem, s kakšno pravico in zakaj? Ko sem sestavil vlado, sem opazil gotove napake, JRZ je šla po napadni poti, toda mi smo jo hitro ustavili na tem potu. Toda nekateri naši tovariši so hoteli odpeljati JRZ v fašizem in jo fašizirati, toda oni so propadli, ker niso poznali miselnosti našega ljudstva. Ko sem prišel na vlado, sem takoj postavil parolo: radikalne je treba zbrati, toda zbiranje se mora izpeljati na dostojnem temelju: ne sme biti zmagovalcev, pa tudi ne premagancev. Nihče ni stopil v politiko s kakim blagoslovom, temveč po svoji lastni želji. Če hočemo pregledati razne grešnike, potem mislim, da med nami ni nikogar brez greha. Pri pogajanjih sem zato postavil načelo, da se vse napake pozabijo in da ne bo, kakor sem rekel, niti poraženih niti zmagovalcev.

V takem smislu in v takem duhu trajajo pogajanja. Nočemo odgnati nobenega Človka, ki je vreden. JRZ bo še naprej ostala nositelj samo zdrave politike. Moja zadnja izjava v Beogradu ima jasen pomen in naš voz gre naprej.

Mi gremo k demokratizaciji. V precej kratkem času smo demokratizirali našo državo. Tisk piše svobodnejše kakor kdaj prej v desetih letih. Glede političnih zborovanj vlada popolna svoboda. To je stvar naše demokracije, ki se je poživila. Vprašanje volitve zakona smo rešili tako, da smo se vrnili na tajne volitve in dali volilni zakon, ki je kar najboljši. Opozicija je tako ostala skoro brez gesel.

V sedanjem mednarodnem položaju smo morali vpeljati zavoljo naše državne obrambe nove davčne reforme. One nočejo obremeniti proizvajalcev, temveč samo tiste, ki dobro zaslužijo. Če pa so kakšne nevedne in nepravilne stvari, pa smo pripravili krivice popraviti. So gotova bremena, ki jih večša propaganda predstavlja čisto drugače, n. pr. vprašanje vina in žganja. Po uvedbi trošarine je cena vina padla. Zato ker tisti, ki so dosedaj kupovali, niti več ne kupujejo in s tem umetno zbijajo cene. Poklicali smo Prizad, ki ni ustvarjen samo zato, da vodi žitno politiko da takoj posreduje in kupuje od proizvajalcev tudi vino in žganje.

Gospodarsko sodelovanje Balkana

Rim, 10. febr. z. Po tukajšnjih informacijah se diplomatska akcija za čim večjo gospodarsko strnitev Balkana intenzivno nadaljuje. »Giornale d'Italia« poroča, da se bo v prihodnjih dneh razvstila cela vrsta državnih obiskov med balkanskimi državami. Jugoslovenski ministri predsednik Cvetković namerava v kratkem obiskati Atene in Ankaru, da vrne obisk grškemu ministrskemu predsedniku in turškemu zunanjemu ministru. Pri tej priliki bodo imeli razgovore o še tesnejšem gospodarskem sodelovanju v okviru Balkanske zveze. Tudi med Bolgarijo in Grčijo se pripravljajo važni gospodarski razgovori. Bolgarija želi dobiti izhod na Egejsko

morje. Grčija je vojna v kar največji meri ustreli tej bolgarski želji pod pogojem, da ne gre za teritorialne koncesije. Tudi med Rumunijo in Bolgarijo se bodo v kratkem pričela gospodarska pogajanja. Vse to služi čim tesnejšemu gospodarskemu zblizanju balkanskih držav, ki se hočejo pod vtiom vesti o možnosti totalne vojne na spomlad v naprej zavarovati pred vsemi morebitnimi posledicami, ki bi jih utegnili imeti odločilni spopad na zapadu tudi na Balkanu. Zato hočejo še pravočasno zagotoviti red in mir ter medsebojno gospodarsko podporo, tako da bi ostal Balkan čim manj prizadet od vojnih dogodkov in njihovih posledic.

Trgovinska pogajanja z Anglijo in Francijo

London, 10. febr. j. (Reuter). V dobro informiranih krogih zatrjujejo, da je prišlo v razgovorih, ki jih je švicarska delegacija vodila s predstavnik angleške vlade v Londonu o raznih problemih trgovske značaja, ki jih je sprožila sedanja vojna, do popolnega sporazuma. Isti krogi poudarjajo, da dogovori, ki so bili sklenjeni v Londonu, niso v nikakršni zvezi z razgovori, ki se vodijo ta čas v Bernu in Parizu in katerih cilj je zgolj sklenitev trgovinske pogodbe med švicarji na eni strani ter med angleško-francoskim gospodarskim blokom na drugi strani.

Amsterdam, 10. febr. j. (Havas). Kakor poroča list »Telegraaf«, so angleško-holandska trgovinska pogajanja potekala izredno ugodno in so sedaj praktično zaključena. V nekaj dnevih bi trgovinska pogodba med obema državama tudi formalno podpisana. Isti list pripominja, da se ugodno razvijajo tudi trgovinska pogajanja med Holandsko in Francijo ter da se je nadejati skorajšnjega podpisa pogodbe.

Smrt ameriškega diplomata

New York, 10. februarja. AA. (Havas). Bivši ameriški veleposlanik v Berlinu dr. William Dodd je umrl na pljučnici. Dr. Dodd je bil imenovan za veleposlanika v Berlinu leta 1935. Dve leti pozneje je dal ostavko. Kot veleposlanik je imel govor, v katerem je obrazložil nacionalno socialistično doktrino. Ko se je vrnil v Ameriko, je stopil na čelo protihitlerjskega pokreta.

Rumunski minister za zunanjo trgovino

Bukarešta, 10. febr. AA. (Havas). S kraljevim ukazom je imenovan za ministra brez listnice Jean Cristu, ravnatelj gospodarskega oddelka ministrstva za zunanje zadeve. Novi minister bo vodil odsek, ki je bil ustanovljen zato, da izvede vse potrebne ukrepe v zvezi z rumunsko zunanjo trgovino.

Bukarešta, 10. febr. AA. (Havas). Bivši minister in eden izmed voditeljev bivše nacionalne caranistične stranke dr. Lupu je bil sprejet včeraj popoldne v avdijenci pri kralju Karolu. Kralj Karol je ostal z dr. Lupom v razgovoru čez eno uro.

Peš iz Danske na Švedsko

Kodanj, 10. febr. s. (Reuter). Ker so morske čolne med Dansko ter Švedsko in Norveško zamrzile, je okoli 20 trgovinskih ladij obšlo v leden. Mnogi ljudje hodijo peš po ledu iz Danske na Švedsko. Danske oblasti so zato izdale prebivalstvu svarilo, da naj pazi, da se ne približa minskim poljem.

Zbliževanje Italije in Turčije

Rim, 10. februarja. z. Kakor zatrjujejo v dobro informiranih krogih, so italijansko-turška trgovinska pogajanja tik pred zaključkom in bo v najkrajšem času podpisana nova trgovinska pogodba. Pogajanja so se začela v začetku januarja in so ves čas potekala v duhu prijateljstva in zblizanja. Kakor poroča organ maršala Balba, »Corriere Padano«, ki je vedno zagovarjal zblizanje med Italijo in Turčijo, bo z novo pogodbo medsebojna izmenjava blaga med Italijo in Turčijo najmanj podvojena. Dosedaj je znašal letni promet 400 milijonov lir, v bodoče pa bo najmanj 800 milijonov, kar pa predstavlja minimum, ki se bo verjetno še stopnjevalo. Turčija bo dobavljala Italiji žito, volno in nekatere druge sirovine, Italija pa Turčiji stroje, suknjo, kemikalije in medicinske instrumente. Večji del tega blaga je doslej dobivala Turčija od Nemčije, ki je zaradi vojnih razmer ne more več zadostiti turškim potrebam. Dosedanji nemški uvoz v Turčijo bo potencialno prevzela Italija. »Corriere Padano« v zvezi s tem naglašuje, da ima trgovinska pogodba s Turčijo tudi velik političen pomen, ki bo morda že v kratkem prišel do izraza.

Jugoslovensko-nemški odbor za les

Bled, 10. febr. z. Danes dopoldne se je začela tukaj peta redna seja jugoslovensko-nemškega odbora za les. Nemška delegacija je že pred dvema dnevnoma prispejala na Bled. Delegacija šteje 15 članov. Nadeljuje ji ministerialni svetnik dr. Borz, v delegaciji pa so še strokovnjaki in eksperti za razna vprašanja, ki so v zvezi z lesnim gospodarstvom. V delegaciji sodeluje tudi gozdarski ataše nemškega poslanstva v Beogradu Funk. Jugoslovenski delegaciji, ki je davi prispejala na Bled, načeluje načelnik ministrstva za šume in rudnike inž. Milan Manojlović. Danes je bila prva seja konference, na kateri je bil določen dnevni red in je bilo razdeljeno delo na dve podkomisiji, od katerih bo prva razpravljala o splošnih vprašanjih, druga pa o cenah. Vprašanje cen je najvažnejše vprašanje te konference. Sedanje cene, ki jih je plačevala Nemčija, ne ustrezajo našim interesom in je zaradi tega v zadnjem času izvoz lesa. V Nemčijo zelo nadeval. Konferenca bo trajala tri do štiri dni.

Vremenska napoved

Zemljina: Na severozapadu se bo ohladilo, pihal bo severni veter in bo snežilo, v ostalih krajih vlada toplota, ponekod bo tudi oblačno in deževno. Na planinah bo snežilo.

Naši kraji in ljudje

Prešernova proslava v Zagrebu bo prihodnjo nedeljo v Malem gledališču

Zagreb, 10. februarja
Prosvetni odsek društva »Narodni dom«
v Zagrebu pripravlja za nedeljo, dne 18.
februarja matinejo v spomin obletnice
smrti velikega slovenskega pesnika Fran-
ceta Prešerna. Hvalevredna je zamisel, da
tudi zagrebški Slovenci proslavijo z javno
prireditvijo spomin enega največjih pred-
staviteljev slovenske kulture. Matineja, ki
jo pripravljajo, ne bo zbrala samo zagreb-
ških Slovencev, marveč bo nedvomno pri-
vabila tudi precej hrvaškega občinstva iz
inteligentnih krogov. Tako bo kakor upa-
mo, tudi ta prireditev doprinesla svoj de-
lež k prepotrebni kulturnemu sodelo-
vanju Slovencev in Hrvatov, za katerega
je predvsem potrebno, da se čim bolj smo-
trno spoznavamo med seboj in izmenju-
jemo naše kulturne dobrine.

Prešernova matineja bo torej prihodnjo
nedeljo in sicer ob 11. uri dopoldne v za-
grebskem Malem kazališču. Prosvetni od-
sek »Narodnega doma« je poskrbel, da bo
imela prireditev reprezentativno višino.
Sodelovali bodo nekateri priznani umet-
niki. Po pozdravnem govoru zaslužnega
predsednika društva »Narodni dom«, g.

vseuč. prof. dr. Borisa Zarnika, bo imel
spominski govor o življenju in delu pes-
nika Prešerna avtor življenjepisnega ro-
mana o Prešernu, slovenski literarni zgo-
dovinar prof. dr. Anton Slodnjak iz Ljub-
ljane. Po odmoru bo recitiral g. Hinko Nu-
čič »Glosa« in »Slovo od mladosti«, ga.
Vika Podgorska pa »Gazele« in »Orglarja«.
»Novo pisarijo« recitirata skupno ga. Vika
Podgorska in g. Hinko Nučič. Nato bo pel
g. Marijo Simenc Prešernovega »Mornar-
ja« v Vilharjevi kompoziciji, gđc. Olga
Kocijančič pa pesem »Nezakonska mati«.
V zaključni točki bo nastopil zagrebški
slovenski oktet s pesmimi »Strunam« in
»Luna sijaj«.

Program je torej v mejah danih mož-
nosti dobro izbran in sodelovanje navede-
nih umetnikov daje najboljšo jamstvo za
višino prireditve. Opozorjamo zagrebške
Slovence na to pomenljivo matinejo in
pristavljamo, da naj si nabavijo vstopnice
v predprodaji v društvenih prostorih (Be-
rislavičeva ulica 11) med 12^{1/2} in 14^{1/2} in
med 18—20^{1/2}. Dobe se pa tudi v proda-
jalni gledališki vstopnici Ilica 5 (Okto-
gon).

Podpore ob vpoklicu v vojaško službo Državni odbor je prevzel naloge ukinjenega mestnega odbora

Ljubljana, 10. februarja
Zaradi podpora družinam oseb, ki so po-
klicane v vojaško službo, prihaja za po-
magatel preplašene žene in sprašuje, če
je odbor za te podpore res razpuščen in
zato ne bodo več dobivale podpor. Takoj
moramo vse prestrašene potolažiti, da od-
sek mestnega zaščitnega urada za te pod-
pore še vedno posluje in bo zato tudi še
izplačala sleherni upravičena podpora na
utemeljeno prošnjo. Ko so namreč te dni
dnevni poročali o dnevnem redu zadnje
seje mestnega sveta, so omenili tudi ukli-
nitev odbora za podpore družinam oseb,
poklicanih na orožne vaje.

Res je ta mestni odbor mestni svet na
zadnji seji ukinil, ker sedaj posluje držav-
ni odbor za podpore, ki je bil ustanovljen
po uredbi o teh podporah z dne 4. oktobra
l. l. Državni odbor je prevzel naloge ukli-
njenegega mestnega odbora in seveda še ve-
dno posluje ter še vedno tudi deli podpore
ter jih nakazuje, a na mestnem poglavar-
stvu v odseku za podpore, soba št. 49.
v II. nadstropju hiše št. 2 na Mestnem
trgu sprejemajo prošnje. Razburjenje je

torej popolnoma nepotrebno, saj smo te
dni tudi v Ljubljani čitali kratko poročilo
o poslovanju tega državnega odbora od-
seka za podpore mestnega zaščitnega
urada. Odbor za podpore zaščitnega
urada je začel podpore izplačevati 25. okto-
bra 1931 in jih je bilo do kraja leta izpla-
čanih 55.554 din. Letos je pa državni od-
bor do danes izplačal 17.507 din. Odbor
za podpore je doslej dobil 342 prošelj, ven-
dar je bilo pa med njimi precej neuteme-
ljenih in neupravičenih.

V Ljubljani znaša podpora za odraslo
osebo 8 din na dan, za vsakega otroka pod
16 leti pa 3 din. Podpore dobivajo družine,
dokler so v stiski, najdalj pa do odpusta
hranilca iz vojaške službe. Podpore lahko
zahteva zakonska žena, ki so ji moža-hra-
nilca poklicali k vojakom. Če ni žene, imajo
pa pravico do podpore hranilčevi potomci
odzroma njegov oče ali mati, a če tudi teh
ni, pa hranilčevi družinski člani. Podpora
je izplačana le onim, ki lahko dokažejo, da
jih je hranilec vzdrževal in so sedaj zaradi
njegove službe pri vojakih brez sredstev
za življenje.

Organizacija zimske pomoči v Ljubljani Trebja je čim bolj odpraviti beračenje

Ljubljana, 10. februarja
Mestna prostovoljna socialna davščina,
ki jo je mestni socialni urad doslej stalno
zbral in je prinesla pravi lepe vsote za
mestne reveže, za pravilne akcije za zimsko
pomoč ukinjena. Zato sedaj tudi nihče
več ni upravičen za zbiranje prispevkov
in naj zato nikdo več ne izroči denarja
za prostovoljno davščino nikomur, pač naj
pa dobri ljudje tembolj darujejo za zim-
sko pomoč in denar za njo nakazujejo
Mestni hranilnici ljubljanski.

Kakor znano, zbira prispevke za zimsko
pomoč poseben akcijski odbor, ki so v
njem zastopniki vseh naših gospodarskih
korporacij in sploh zastopniki vseh prid-
bitnih slojev. Ta odbor zbrani denar tudi
upravlja ter določa namen, kako naj se
zbrani denar koristno uporabi za podporo
mestnim revežem. Akcija za zimsko po-
moč je v vseh krogih naletela na splošno
odobravanje ter zato prihajajo prav vi-
soki zneski in bo gotovo zbrana tako velika
vsota, da bo Ljubljana in tudi vsa država
lahko ponosna na srčno kulturo ljublj-
anskega prebivalstva. Posebej pa še opozar-
jamo, da ima zimsko pomoč tudi ta na-
men, da čim bolj odpravi beračenje.
Ta namen bo pa imel uspeh le tedaj, če
predobri ljudje ne bodo več dajali milo-
darov beračem, temveč jih dosledno in
brez izjeme odpravljali v staro kuharno,
kjer je za vse reveže pripravljeno dosti
hrane, ogrevalnica in tudi prenočišča.

Kakor je mestni socialni urad ustavil
zbiranje postavljene socialne davščine sa-
mo zaradi čim popolnejšega uspeha akcije
za zimsko pomoč, tako naj tudi razne hu-
manitarne in dobrotelne organizacije ter
najraznovrstnejša društva sedaj ne pobir-
ajo prispevkov za svoje namene, temveč
naj po svojih močeh in s svojim vplivom
podpirajo akcijo za zimsko pomoč ter ta-
ko pokažejo, da razumejo poziv visoke
pokroviteljice vse zimske pomoči v državi
Nj. kr. Vis. knežjine Olge in se tudi po
njem ravna. Tako je ljubljanska javnost
tudi z odobravanjem zvedela, da policijs-
ka uprava nikomur več ne da dovoljenja
za zbiranje kakršnihkoli daril ter je na
ta način tudi policijska uprava podprla
akcijo za zimsko pomoč. Zato naj pa zbi-
ralci, a tudi vsi dobri ljudje upoštevajo
ta hvalevredni ukrep policijske uprave
ter se priključijo splošni akciji za zimsko
pomoč.

— Pri lenivosti črevesa, kataru v čre-
vih, obolenju skrajnega črevesa, odstra-
njuje naravna »Franz-Josefova« grenka
voda zaprtje spodnjih organov dobro in
naglo. Mnogotele izkušnje uče, da red-
na poraba »Franz-Josefove« vode izorno
urejuje funkcije črev.

Ogl. reg. S. br. 30474-32.

Eligit K'outar:

Po legitimacijo

Nejevolja oblasti boli in žali. Še hušje
pa je spodobnemu državljanu, ako se ob-
lasti sploh ne zveni zanj. Ne rečem, ni pri-
jetno, ko dobiš plačilni nalog brez čara
pa tudi taki nalogi niso. Zaveš se, da nisi
za peto kolo v državnem ustroju, da ra-
čunajo nate, da te imajo neke zapisane
in se te le spominjajo v potrebi. Mirko
pograblji plačilni nalog in se izprsi pred
zakonsko polovico: »Znoredi so, ob vse me
bodo spravili, ko nam zanj dela!« To
rohenje vedno dobro stori, izdan je nam-
reč občutka neke važnosti in, kaj, ki se je
morda začel sivo in vsakdanje, dobi ne-
ko privlačno noto. Družina se te straha-
ma ogiblje, boječ se tvojih izruhov in do-
bro ti dene ta strah — velko spoštovanja
je v njem. Zvečer komaj čakaš, da se po-
noštevilo zbere stalno omizje. Ko so uvo-
dne fraze opravljene, vržeš pivskemu zho-
ru na mizo polovico, plačilni nalog ali
kar je že in zarobantiš, kakor se dobremu
državljanu spodobi. So namreč ponigljav-
ki, ne rotnje pa tudi ne plačajo; izmika-
jo se, moledujejo, cvilijo in prosijo odloga to-
liko časa, dokler ne pride redni odpis,
od katerega imajo korst samo podile duše.
Kdor pa kolne, rotni in robnati, ta bo go-
tovo plačal. Ves ta skupek pojavov se im-
enuje davčna morala.

Oni dan so mi poslali list kaj list! Celo
polo s kopo vprašanj, ki jih je bilo treba
odgovoriti po pravici in resnici, potrditi za
lastnoročnim podpisom priložiti dve sliki,
vsako trditev in izpovedbo ustrežajočo li-
stino in tri kovače! »Ph, tri kovače!« sem
prvih, ko sem spoznal da res samo tri
kovače. Nato sem se lotil čitane vpra-
šalne obale. Česa vsega ne vprašuje rade-
vodna oblast. Če sem oženjen, če imam
otroke, če sem hodil v šolo, če znam kak
tuj jezik in če ga znam, ali ga tudi upo-

rabljam in še več slčnih podrobnosti, —
da ne pozabim osebnega popisa, — je bilo
v tem čudnem pisanju. Naj sem obračal
kolikor sem hotel, pametne zveze ni bilo
med vprašanji. Ugotovil sem, da ni od vo-
jaške oblasti, tam ne sprašujejo, kakšne
oči imam, kakšen nos in kakšna usta; od
davčnih gospodov tudi ni, oni se malo bri-
gajo, kakšne sole sem posedač, kakše jezi-
ke znam in kake vere sem. Oni tam se
ravna po načelu »brat je mijo, če vere
bilo«, plačati pa mora. Če mi hočejo dati
osebno izkaznico, za kar govori zahteva
po dveh fotografijah, zakaj potem spra-
šujejo po hiši in drugih pomembnih pa-
stah?

Zaman ves trud! Človeku bodo večno
skrite namere oblasti. Vsaka oblast je od
bogata, zato so nje pota takisto skrivnostna
in nepregledna kakor božja pota. Tre-
ta je sestri in pisati. Prva stran je šla ko
po maslu, na drugi strani pa je vpraša-
nje o jeziki in tu sem se prvič spofakn'l.
Njega dni je bilo lažje: napisal si oha de-
želna jezika, pa je bilo. Danes dežele ni-
mamo, imamo pa državo in če zapisem,
da znam en državni jezik, ne bo prav, če
zapišem dva, spet ne bo dobro, če zapi-
šem tri, bo smešno. V mislih prebiram
prijetelje: Anton bo rekel dva, Miha tri,
Milan eden in dodal slovenobosanske ma-
garca. Ali se naj izdam za poliglota in na-
pišem tri, ko ustava govori o enem sa-
mem? Oj težko Marku v budalastem car-
stvu! Mili rojaki ne vedo, kako grene živ-
ljenje poštememu človeku s svojim sam-
nikim dilaoceptvom! Naposled sem v
rubriki o znanju jezikov le zapisal držav-
ni in cerkveni jezik, uporabljam seveda le
državne.

Pri osebnem popisu sem poklical ženo:
»Povej, ljubljena soproga, kakšne oči
imam?« — »Kakor levi razbojnik«, je od-
brusila in odšla. Pozval sem hišno pomoč-
nico Agato in ji zastavil isto vprašanje.
Menda me ni razumela, kajti vstrelila je

Smrt dobrosrčne žene

Krško, 10. februarja
V sredo je preminila po dolgi bolezni v
visoki starosti 80 let ga. Fani Stary, sla-
ščičarka v Krškem. Po rodu iz železne
Kopke na Koroškem se je že z 19 letom
priselila v Krško, kjer je ostala do svoje
smrti. Rajnika je imela za siromake od-
prte roke. Velikemu številu krških otrok
je bila krstna botra. Kdorkoli se ni vedel
kam obrniti za botro, je vprašal njo in bil
je lahko prepričan, da ga ne bo zavrnila.

Zaradi svoje vedrosti in prijaznosti je
bila vsesplošno priljubljena in spoštovana
po vsem spodnjem Posavju, kar je pose-
bno pokazal pogreb, katerega se je udele-
žila velika množica od blizu in daleč. Pred
hišo žalosti, v cerkvi in na grobu ji je
zapela Glasbena Matica kot nekak odlični
pevki žalostinke. Blagi pokojnici bodi lah-
ka zemlja, žalujočim naše iskreno so-
žalje!

Smrt starega očanca

Pod Zaplalom v Catežu so pokopali še
dni 95 let starega posestnika Miho Nova-
ka, po domače Špančevega očeta. Oče Mi-
ha je bil rojen 1844. leta v Grosuplju. Po-
zneje se je priženil v Catež, kjer je pridno
gospodaril, do pred nekaj leti. Slednjč je
posestvo izročil sinu Jerneju, ki ima danes
že precejšnje število otrok. Pokojni Miha
je bil vse življenje marljiv gospodar in
značajan mož. Premnogim Catežanom je
lahko za zgled! Naj mu bo zemljica lahka.
Preostlim pa naše iskreno sožalje!

Pozor pred sleparji!

Ljubljana, 9. februarja
Te dni so prišle policijske na uho spretno
zasnovane in izvedene mahinacije nezna-
nih goljufov, ki so razpeli svoje mreže na
skrajno drzen način.

Tako se je 29. decembra lani oglašil v
pisarni davčne uprave na Vodnikovem tr-
gu neznan možki mlajših let in prosil urad-
nika, naj mu zmenja dva tisočaka v sto-
take. Uradnik je tisočake vzeli in našel v
zamenjavo dvajset stotakov. Neznavec pa
je še enkrat prosil, naj mu dva stotaka
premenja v srebrne kovanice. Toliko dro-
biža pa uradnik ni imel, narkar je zahteval
neznanec tisočaka nazaj, češ, da bo me-
njal drugje. Zgodilo se je in stvar se je
zdelo čisto v redu. Ko pa je blaginjak zve-
čer urejal denarne posle, je začuden ugo-
tovil, da mu manjka 800 din. Zadeva je bi-
la taka, da mu je neznanec vrnil samo dva-
najst stotakov, kar je v naglici prezrl.

Istega dne se je oglašil pri blaginji tvrd-
ke »Ekonom« v Kolodvorski ulici pravtako
neznan možki in zmenjal tisočak. Blagin-
čarka mu je dala bankovec za 500 din in
pet stotakov. Na isti način kakor pri dav-
ni upravi jo je zlikovec ukaniš za 500 din.
Oboje je bilo storjeno na skrajno drzen in
neverjetno prebrisan in psihološko natan-
ko preračunan način, saj je v resnici šlo za se-
kunde. Kaj pa, če bi blaginjak vrnil denar
takoje preštel? Pri priči bi ga potlej za-
sili in prijel.

Se dvakrat bolj predrzna pa je bila pre-
vara, ki so jo nemara isti storilci povzročili
dni 8. t. m. Takole ob dvanajstih se je
zglasil v trafiki Juvanova v Kolodvorski
ulici kakšnih 28 let star možki, šibke po-
stave, srednje velik, nosil je tudi črnoob-
robljena očala. V naglici je naročil trafika-
ntovi ženi, naj nekdo čim prej odnese v
Pražakovo ulico, v pisarno Združenja za-
darjev 10 kolkov po 10 dinarjev, 5 po 20.
s seboj pa naj vzame tudi za 1000 dinar-
jev drobiža, ki ga bodo zamenjali, kajti
močno ga potrebujejo. Žena je kajpa spo-
ročila naročilo možu in ta se je takoj od-

mimo: »Kaj vam le hoči na misel, gospod,
pa v vaših letih!« Z ženskami ni bilo te-
daj nič, niso kos položaju. Spomnil sem
se, da so me v mlajših letih dražili, da
imam kodrjaste oči pa sem tako zapl-
sal. Bogve če bo prav ali je to pravi stro-
kovni izraz.

Ko sem prišel do vprašanja o hiši, bi bil
najrajši zapisal kakor mi je svetoval pri-
jatelj, trnavski sprevodnik št. 75: »Eno-
nadstropno. Zgoraj je bil golobnjak, o-
tkar pa je psa vzeli konjederer, imam tudi
prilježek. Pa si nisem prav upal in sem
povedal po pravici. Med mucko, trulo in
sem povedal sem je prišel do konca. Priložil sem
dve zahtevani sliki. Na eni sem kot bram-
bovec iz prve svetovne vojne, na drugi kot
prestrašen birmavec, z belo pentljo okoli
desne nadlakti. Botra sem odrezal in ne-
redno je, ker se zdi, kakor da nimam ro-
ke. Toda zahtevajo dve sliki, pa sem dal
dve, kaj mi kdo more!

Zdaj je prišlo glavno delo: zbiranje li-
stin, ki potrjujejo moje navedbe. Rojstni
in domovinski list — o, teh dveh že ne
dam iz rok! Oblasti so mi že dvakrat iz-
gubile dokumente. Dokaz o znanju jezikov
— tega nimam. Da znam državni jezik,
sem dokaz jaz sam, toda sebe ne morem
predložiti, sicer me založe in zgube, pa bo
družina brez rednika. Hiše nimam, ali za
to dejstvo je treba potrdila od davčnega
urada, kar ni zastoj! — tedaj zopet nič.
O solah najlažje pogrešim sprčevalo o
cepljenih kozah, tega ni škoda, ko ga bodo
izgubili. V tretji gimnaziji sem nekoč pro-
sil majhno štipendijo, pa je bilo treba
priložiti potrdilo od mestnega fizikata, da
se na podlagi vidnih brazgotin da z vsi
verjetnostjo sklepati na uspešno opravil-
ni obred cepljenja koz. Štipendijce ni-
sem dobil, ker moj oče ni bil mestni svet-
nik.

Ob koncu tiskovine je močno brihtna
opezka, da zadostuje za vse navedbe pot-

Rešite
svoje zobe!

Ukrenite rajši danes kot jutri, kar je
potrebno, da preprečite nevarni zobni
kamni uporabljajte Sargov Kalodont!
»Dvakrat na dan Sargov Kalodont« —
to ohrani Vaše zobe zdrave. Pomislite
v Jugoslaviji vsebuje samo Sargov
Kalodont znanstveno priznani
sulfuriciniolat proti zobnemu kamnu.

SARGOV

KALODONT

Proti
zobnemu
kamnu

pravil v Pražakovo z zahtevanimi kolki-
ni 800 dinarji gotovine V več imenovane
hiše pa mu je prišel po stopnicah naspro-
ti neznanec, ki ga je ustavljal z besedami:
»A vi ste prinesli kolke. Ravno prav, kar
meni jih dajte pa še drobiž. Zelo se mi mu-
di na banko upravo. Kar gori pojdite, bo-
ste takoj dobili denar!« Nič hudega slu-
steč mu je trafikant izročil kolke in de-

nar. No, čez pol minute je v pisarni Zdr-
ženja zidarjev izvedel kruto resnico, da je
bil podlo in prebrisan prevaran. Policijska
vso vsmo išče neznane storilce, katerih
zunanji videz je iz površnega opisa obo-
parjenec poznan. Upati je, da bodo kaj
kmalu v rokah pravice in da jih bo dolo-
tela za njihov slepanski posel zaslužna ka-
zen.

Trpinčenje vprežne živine Žalostni prizori na razmehčanih cestah

Kranj, 9. februarja
V nobenem letnem času vprežna živina
ne trpi toliko kakor takrat, kadar odjuga
in solnce prične topiti sneg. Letos smo
imeli ugoden saninec že teden pred bo-
žičem. Kasneje, ko je sneg zapadel na no-
vo, so bile ceste za nekaj dni nerodne,
toda ko so preorali ceste na novo s snež-
nim plugom, je bila vožnja spet prav pri-
jetna. Po vsej Gorenjski je bilo slišati
zvenek krugaljkov. Tudi vozniki s tež-
kimi tovori so porabljali ugodni saninec.
Največ so prevažali Gorenjci v letošnji
zimski Lesna kupčija je zdaj živahna in
zato prevažajo po naših cestah mnogo si-
rova lesa iz gozdov in mnogo obdelane-
ga lesa na železniške postaje.

Ker se je promet v zadnjem času zelo
dvignil, so mnogi gospodarji od voznikov
zahtevali, da so nakladali tako težke to-
vare, da so jih konji komaj izpeljavali.
Prav takrat, ko so bili na cestah sleherni
dan težki tovori, je pritisnila odjuga. Ce-
ste so se omehevale do dna. S streh in str-
mih pobočij ob cestah se vsipajo plazovi,
da jih komaj morejo sproti odstranjevati.
Ni več za sani in tudi še ne za vozove.

Ze od daleč se sliši na cestah krčkanje s
ploho kletvico. Ko prideš bliže, najdeš voz-
nika vsega razkačnega, ko odriha ne-
usmiljeno navadno kar z obrnjenim bi-
čevnikom, po ubogem živinčetu. Človek,
ki ima kolikšak srca, ne more prenašati
takih sirovih cestnih prizorov.

Kadar voznik divje zamahne se konj
vzpen s prvimi nogami; zdi se ti, da prosí
milosti. Nato spet udari na cesto. Okova-
ne sani tedi konji pribite na blatni cesti.
Nekaj časa voznik potpi, da se konj po-
miri. Nato se prične stara pesem. Konj
izpelje par metrov, pa spet omaga in že
spet slede kletvice in pretepanje konja.

Kaj naj napravi voznik? Ali naj uniči
konja ali pa naj razbremeni voz? Kdo naj
mu pomaga odložiti in kam naj odloži?
Kar na cesto? S tem zapre cestni promet
drugim. Boljše je tirati dalje, dokler gre,
dokler ne pogine živine.

Taki prizori so se nudili te dni tudi
sredi naše gorenjske prestolice, v Kranju.
Pred gimnazijo, kjer je bilo precej debelo
snega na cesti, je pretepal voznik konja,
vpreženega v voz, ki se je vdrl v sneg. Z
obrnjenim bičevnikom pa je pretepal vo-
znik dva konja, vprežena v težko natovor-
jene sani sredi Jelenovega klanca. Ko sta
konja naposled le potegnila sani, se je
pričela divja gonja proti Majdičevemu
milinu. Hlapec je drvel za sanmi nepresta-
no kričaje. Ko je dohitel vse preplašene in
razgrete konje, je strahotno udrihal po
njih. Kdo naj pomaga ubogi živini?

Najneprijetnejši prizor je bil na točki,
kjer se odcepi pot s ceste k skladiščem na
postaji. Težko obložene sani s deskami so
obitale na železniških tračnicah proge, ki
drži k privatnim skladiščem. Voznik je
tako dolgo odrihal po konjih, da je en
konj omagal in padel v sneg. In še ni šlo
dalje. Pa reci kaj takemu vozniku. Ni iz-
ključeno, da še ti kaj dobiš! Kje so v takih
primerih varnostni organi? Krivi pa niso
le vozniki, temveč tudi gospodarji, ki pu-
ste, da se toliko naklada pri neugodni
cesti.

SKORAJ VSI MORAMO UMRETI
Pri mizi Ludvika XIV. so dvorjanski
govorili o modrih rečeh.
Boileau je menil očitno:
— Kaj pomaga, vsi moramo umreti!
Tedad ga je Ludvik XIV., ki ni hotel ni-
česar čuti o smrti, ostro pogledal.
In Boileau se je bri povpravit:
— Skoraj vsi, Velikanstvo! Skoraj vsi.

bogokletstvo. Moral sem priznati, da to
ni bil pravi način za občevanje z oblastjo,
ampak pomagal pa je. Vzel so mu po lo
in ga odpustili. Pri tisti priči sem hotel
izbrabiti trenutek slabosti zastopnika obla-
sti in sem mimno čakajočih stopil k mizi,
češ: saj bom precej, samo nekaj bom po-
vprašal. Mojo obupno prazno polo je urad-
nik obračal, me gledal vprašajoče in ne-
stval: »Rojstni list, domovnica, potrdilo
pokojninskega urada, šolska spričevala ...«
Na vsako sem predrzno in osorno odgo-
voril: »Nimam«.

»Kako: nimate? Rojeni menda ste!«
»To dejstvo je tako jasno, da zanj ni
treba potrdila. Sicer pa sem bil takrat
čisto majhen, danes sem popolnoma dru-
gi, kaj naj vam tedaj reši rojstni list«.

»Vi se norčujete.«
»Nikakor ne, govorim resno. Potrdi-
jam samo dejstva, skoraj same abstrakta.
Vsaka listina bi bila smešen pleonazem,
kd ...«

Oblast je uharila po mizi in se razje-
tila:
»Brez listini vam vendar ne moremo do-
dati knjižice ...«
»Saj ne hrepenim po nji in mi ni prav
nič do nje«.

»Ampek mi moramo ...«
»O, če vi morate, kar kar. Nič vas naj
ne ovira. Tu sta dve stili in trije kovači
— mislim, da sem opravlil. Klanjam se«.
In odšel sem izpred lica zaprepetene
oblasti. Za vrati pa sem postal in posu-
šal, kako je divjala oblast:

»Človek se trudi, si pripravi, garš —
pa ti priče holajznik brez dokumentov«.
Pri moji veri: holajznik je rojal, beseda,
ki je ni v Pieterliniku, kakor sem kasneje
ugotovil. Mojo polo so obrnili in se s
tem je bilo dokazano, da je vse drugo
prezna navika in da, jam je bilo samo mi
tri kovače. Za ta dokaz jam odpuščam bi-
di holajznika.

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina v prvih štirih vojnih mesecih

Nedavno smo objavili podrobne podatke o naši zunanji trgovini v preteklem letu. Vendar nam te številke ne nudijo prave slike najnovejšega razvoja naše blagovne izmenjave z inozemstvom, kajti z izbruhom vojne v Evropi so se bistveno spremenili pogoji za razvoj naše trgovine ne samo z vojskujočimi se državami, temveč tudi z ostalim svetom. Pri uvozu surovin so nastopile znatne težave, predvsem zaradi angleško-francoske blokade. Namen kontrole, ki jo izvaja Anglija in Francija na morju, je predvsem ta, onemogočiti, da bi nevturalne države uvažale važne surovine in drugo blago, ki bi ga potem naprej prodale v neprijateljsko državo. Pa tudi pri uvozu nam položaj nevturalnosti nalaga dolžnost, da pri prodaji naših domačih proizvodov zlasti v vojskujče se države ne dajemo prednosti eni ali drugi strani.

Statistika naše zunanje trgovine za zadnje štiri mesece lanskega leta, to je za prve štiri mesece vojne v Evropi, je v tem pogledu prav zanimiva, zlasti če razčlenimo globalne številke in si ogledamo promet po državah. Kakor je znano, je naš izvoz v prvem vojnem mesecu to je v septembru hudo nazadoval in je dosegel le 240,5 milijona din, toda že naslednji mesec se je dvignil na 512 milijonov din, v novembru na 623,7 milijona din, v decembru pa je dosegel rekordni obseg 728,4 milijona din. V celoti je bil naš izvoz v razdobju september—december po vrednosti večji, kakor v ustreznem razdobju prejšnjega leta. Uvoz, ki je bil že v zadnjih 4 mesecih leta 1938 zaradi sušetske krize precej manjši, pa je nadalje nazadoval. Naš izvoz v posamezne države se je v zadnjih štirih mesecih lanskega leta v primeri z ustreznimi meseci prejšnjega leta razvijal takole (v milijonih din):

Izvoz v:	september—december 1938	september—december 1939	razlika
Nemčija	877,4	798,2	— 79,2
Belgija	122,1	12,2	— 109,9
Madžarska	97,5	87,4	— 10,1
Grčija	62,3	47,3	— 15,0
Poljska	56,7	0,1	— 56,6
Nizozemska	38,5	25,3	— 13,2
Francija	33,0	16,2	— 16,8
Indija brit.	7,9	4,6	— 3,3
Japonska	6,9	5,0	— 1,9
Maroko, franc.	5,9	0,7	— 5,2
Češko-Morav.	128,8	294,5	+ 165,7
USA	113,1	142,8	+ 29,7
Anglija	110,5	116,6	+ 6,1
Italija	105,7	262,2	+ 156,5
Švica	33,8	93,9	+ 60,1
Rumunija	20,6	22,4	+ 1,8
Argentina	15,1	22,6	+ 7,5

Naraščajoča proizvodnja električnega toka v Sloveniji

V zadnjih letih se je proizvodnja električnega toka v dravski banovini precej povečala, kar je pripisati predvsem večji porabi električnega toka v industriji zaradi narasle zaposlitve, v znatni meri pa tudi zaradi rastoče porabe električnega toka kot pogonskega sredstva namesto drugih pogonskih sredstev. Celotna proizvodnja električnega toka večjih elektrarn, ki jih navajamo v naslednji razpredelnici, se je dvignila lani na 339 milijonov kilovatinov ur naprosi 295 milijonov v prejšnjem letu in 278 milijonov v letu 1937. Povečanje znaša torej samo v lanskem letu skoro 15%, od leta 1937 pa 22%. V zadnjih štirih letih se je proizvodnja glavnih elektrarnskih podjetij v Sloveniji gibala takole (v milijonih kilovatinov ur):

	1937	1938	1939
Fala d. d.	175,5	173,1	176,6
Elektrarne TPD	3,8	7,3	42,5
Elektrarne KID	32,0	38,5	37,0
Velenje	12,5	22,4	26,0
Združene papirnice	11,8	9,6	12,2
Kranjske dež. elektr.	9,1	7,9	7,9
Majdič, Kranj	6,1	8,1	7,5
Rudnik Mežica	7,0	7,3	7,5
Česen, Tacen	6,5	6,5	6,5
Predilnica Tržišče	5,4	5,8	6,0
Papirnica Bonač	2,6	2,9	2,9
Hutter, Maribor	2,3	2,6	2,5
Škofja Loka	1,5	1,6	2,0
Ljubljanske industrije	1,8	1,5	2,1

Prvih pet v gornji razpredelnici navedenih elektrarn je lani proizvedlo 294 milijonov kilovatinov ur, to je 84% celotne proizvodnje v dravski banovini. Če upoštevamo še ostale elektrarne v dravski banovini, tedaj vidimo, da je znašala lani celotna proizvodnja električnega toka 350 milijonov kilovatinov ur, od česar odpade 235 milijonov na javne elektrarne. Povprečje na proizvodnja na prebivalca Slovenije se je lani dvignila na 300 kilovatinov. Za zadnja leta pa nam kaže statistika naslednjo sliko:

	proizvodnja v milijonih Kwh	na prebivalca v Kwh
1934	288	164
1935	135	205
1936	240	207
1937	294	215
1938	306	265
1939	350	300

Največji del proizvodnje električne energije v dravski banovini odpade na elektrarno Fala, namreč 50% celotne proizvodnje. Proizvodnja elektrarne Fale je znašala leta 1936. 138 milijonov kilovatinov ur, v zadnjih letih pa se je zaradi večje porabe toka zlasti v tavnici za dušik v Rušah dvignila na preko 170 milijonov. V letu 1937 je odpadlo na Falo skoro 60% proizvodnje, lani pa le še 50%, kar je še vedno znaten delež, ki pa bo letos zopet nazadoval, ker je Trboveljska premogokopna družba lani začela znova obratovati v povečani odn. novi elektrarni v Trbovljah in bo tudi v Rajhenburgu zgradila novo parnoturbinsko napravo, tako da bodo njene elektrarne imele ob koncu letošnjega leta še učinek 30.000 kilovatinov.

Nova centrala v Trbovljah je v obratu šele od začetka lanskega junija. Vzpostavitev obrata v tej elektrarni je povzročila, da se je celotna proizvodnja družbe dvig-

Švedska	11,7	23,5	+ 11,8
Egipt	11,5	19,6	+ 8,1
Albanija	5,6	20,7	+ 15,1
Tunis	4,6	21,5	+ 16,9
Palestina	5,1	8,6	+ 3,5
Danska	3,0	5,9	+ 2,9
Bolgarija	1,6	5,4	+ 3,8
Slovaška	—	13,2	+ 13,2
celotni izvoz	1915,3	2104,6	+ 189,3

Naš izvoz v Nemčijo je bil v prvih štirih mesecih vojne le za 9% manjši nego v istih mesecih prejšnjega leta. Pri tem pa je treba upoštevati, da se je izvoz v Češko-Moravsko v primeri z izvozom v Češko-Slovaško republiko v istih mesecih prejšnjega leta povečal za 130%, neupoštevajoč izvoz v Slovaško. Najobširnejše nazadovanje je zabeleženo pri uvozu v Belgijo, kar je posledica ovir v pomorskem prometu. Povečal pa se je izvoz ne samo v Češko-Moravsko, temveč predvsem v Italijo in druge nevturalne države.

Tudi statistika uvoza nam kaže znatne spremembe. Celotni naš uvoz je znašal v zadnjih štirih mesecih lanskega leta le 1379,6 milijona din, to je za 139,7 milijona din manj nego v istem razdobju prejšnjega leta. V naslednjem navajamo za najvažnejše države vrednost uvoza v zadnjih štirih mesecih lanskega leta v primeri z uvozom v istih mesecih prejšnjega leta (v milijonih din):

uvoz iz:	september—december 1938	september—december 1939	razlika
Italija	170,8	159,2	— 11,6
USA	115,1	70,2	— 44,9
Češko-Morav.	109,3	80,2	— 29,1
Anglija	108,8	43,8	— 65,0
Francija	49,4	8,1	— 41,3
Švice	29,4	12,3	— 17,1
Argentine	28,7	16,2	— 12,5
Indije brit.	27,4	13,1	— 14,3
Nizozemske	24,3	14,6	— 9,7
Poljske	16,8	1,7	— 15,1
Urugvaja	15,5	2,7	— 12,8
Belgije	15,6	9,3	— 6,3
Švedske	12,0	5,2	— 6,8
Nemčije	586,2	747,0	+ 160,8
Madžarske	42,9	47,7	+ 4,8
Rumunije	40,3	53,3	+ 13,0
Grčije	31,1	33,0	+ 1,9
Brazilijske	15,6	17,1	+ 1,5
Egipta	9,7	10,9	+ 1,2
Bolgarije	0,3	5,9	+ 5,6
Turčije	1,9	7,3	+ 5,4

Uvozna statistika nam kaže za zadnje štiri mesece pri večini držav precejšnje nazadovanje vrednosti uvoza. Povečanje uvoza pa je zabeleženo predvsem pri uvozu iz Nemčije, Madžarske, Rumunije, Bolgarije, Turčije in Grčije, torej predvsem iz sosednjih držav.

nila od 7,3 na 42,5 milijona kilovatinov ur. Poleg lastne proizvodnje je Trboveljska premogokopna družba lani prejela od Fale okrog 8,5 milijona kilovatinov ur, od lastne proizvodnje pa je oddala Kranjskim deželnim elektrarnam in Fali 6,5 milijona kilovatinov ur. V svojih rudniških obratih je porabila 40,5 milijona kilovatinov ur, to je za 4 milijone kilovatinov ur več, nego prejšnje leto.

Kranjska industrijska družba ima svoje elektrarne docela izkoriščene in znaša njena proizvodnja skoro 32 do 40 milijonov kilovatinov ur, kakor so pač vodne razmere. Elektrarna državnega rudnika v Velenju zaznamuje stalno rastočo proizvodnjo, ki se je lani dvignila na 26 milijonov kilovatinov ur. S proizvajanim tokom je napajala predvsem omrežje Kranjskih deželnih elektrarn (17,7 milj. kilov. ur), del proizvodnje porabi v lastnem premogovniku (3,9 milj. kilov. ur), nekaj toka pa oddaja tudi rudniku v Mežici (6,4 milj. kilov. ur).

O proizvodnji v elektrarnah, ki so last Zdrženih papirnic Vevče, Gorice in Med vode, smo na tem mestu že poročali (v »Jutru« od 21. januarja). Proizvodnja je narasla lani za 2,3 milijona kilovatinov ur ali za 28%.

Kranjske deželne elektrarne so tudi lani proizvedle v lastnih elektrarnah le 7,9 milijona kilovatinov ur, kakor v prejšnjem letu. Razpolagale pa so v celoti s 27,7 milijona kilovatinov ur, če upoštevamo električni tok, ki so ga poleg lastne proizvodnje dobivale od drugih elektrarn. Slika gospodarstva z električnim tokom pri Kr. deželnih elektrarnah je torej naslednja (v milijonih kilovatinov ur):

	1938	1939
KDE so same proizvedle	7,9	7,9
prejele so: iz Velenja	17,6	15,7
od TPD	—	1,5
od drugih elektrarn	0,9	2,5
skupaj	26,4	27,6

Iz skupno razpoložljive količine toka moramo sklepati, da se je oddaja toka pri Kranjskih deželnih elektrarnah lani povečala za več nego 1 milijon kilovatinov ur.

Elektrarna Majdič je lani zabeležila nekoliko manjšo produkcijo (zaradi osamosvojitve tavnice Jugobruna, ki je postavila lastno parnoelektrično centralo). Rudnik svinčene rude v Mežici je poleg lastne proizvodnje prejel od velenjske elektrarne 6,4 milijona kilovatinov ur, tako da je porabil skoro 14 milijonov kilovatinov ur. Elektrarna Česen izkorišča vso svojo kapaciteto in je zaradi tega proizvodnja v zadnjih treh letih nelipremenjena. Že nekaj let obstoja načrt za povečanje te centralne, vendar ne pride do realizacije tega načrta. Predilnica Glavzan Gassner v Trzinu izkorišča vso svojo proizvodnjo v lastnem obratu, prav tako Bonačeva papirnica, ki ima kalorično centralo v Koilčevem (1,75 milijona Kwh) in hidrocentralo v Duplici (1,2 milijona Kwh). Precej se je povečala lani produkcija Elektrarne v Škofji Loki, ki je v lastni elektrarni in v elektrarni Heinrichar na Trati proizvedla 2 milijona kilovatinov ur, vrhu tega pa je prejela od Majdičeve elektrarne 0,8 milijona kw. ur. Mariborska tekstilna tavnica Hutter pa je poleg lastne proizvodnje kupila od mestnega električnega podjetja še 4,8 milijona kilov. ur, tako da je porabila vega 7,3 milijona kw. ur.

Reorganizacija obrtniških združenj

Od Zbornice za TOI v Ljubljani smo prejeli pojasnilo k reorganizaciji prisilnih obrtniških združenj. »Jutro« je že 31. januarja t. l. poročalo, da bo Zbornica za TOI odredila razpust sedaj obstoječih strokovnih obrtniških združenj, nakar bo ustanovila skupna združenja v večjih krajih, tako da se bo celotno število združenj zmanjšalo od 152 na 50. Iz obvestila, ki ga je sedaj izdala zbornica, je razvidno naslednje:

Obrtniška združenja v Sloveniji obstojajo še po pretečni večini iz časa veljavnosti prejšnjega avstrijskega obrtnega reda in so po okoliših in stroju zelo različna. En del teh združenj obsega vso banovino, mnogo je takih, ki obsegajo en srez ali več srezov ali en sodni okraj ali pa nekaj občin, po večini pa so strokovna združenja. Novi obrtni zakon iz leta 1932 je postavil načelo, naj obstoja v vsakem srezu po eno obrtniško združenje, ki bi združevalo vse obrtnike tega okoliša, dovoljuje pa izjemno tudi združenja za vso banovino, toda le za gradbene, elektrotehnične in tiskarske obrtnike. Ministrstvo za trgovino in industrijo je z razpisom od 10. I. 1938 odredilo zbornicam, da morajo čim prej izvršiti reorganizacijo tako, da bodo združenja obsegala v načelu področje enega sreza, po potrebi pa več srezov, in da se naj ukinejo ona združenja, ki ne morejo vzdrževati svojega urada, da bi redno poslovali, in ne morajo plačati kvalificiranega tajnika. Zbornici v Ljubljani pa je ministrstvo naročilo, da mora ukiniti najmanj polovico združenj.

Zbornica je letos v januarju pristopila h končni izvedbi reorganizacije. Od obstoječih 152 združenj je razpustila 102 združenj in bo sedaj ostalo 52 združenj z okolišem enega sreza ali mestnega poglavarstva in okoliškega sreza, v katerem bodo vključeni vsi obrtniki raznih strok, nadalje 10 strokovnih združenj za okoliš banovine (vrtarji, dimnikarji, graditelji, zi-

daraki, tesarski in kamnoseški mojstri, elektrotehniki, grafiki, pletilci in konjači) ter po dvoje združenj krojačev in čevljarjev v Ljubljani in Mariboru.

Pojasnilo zbornice pravi, da bodo tako preurejena združenja lahko uspešno delovala in bodo tako lahko vzdrževala urad in kvalificiranega tajnika. Stroški bodo manjši in tudi obravnavanje važnih gospodarskih vprašanj naj bi bilo lažje in uspešnejše. Končno pravi pojasnilo, da s tem odpade potreba po zvezah in okrožnih odborih.

Glede na gornje pojasnilo zbornice moramo ponovno poudariti, kar smo že enkrat ugotovili, da ne gre izvrševati dalekosežne organizacije brez zaslivanja obrtnega odseka Zbornice za TOI, ki ga odskoro predsednik g. Ogrin ni sklical še skoro eno leto. Vsičuje se nam vprašanje, o čem naj potem razpravljajo obrtni odsek, če se mu ne nudi prilika, razpravljati o tako važnem vprašanju, kakor je reorganizacija združenj.

Tudi smo že povedali, da zastopa naše obrtnišvo stališče, da smejo biti za reorganizacijo merodajni samo koristi obrtnišva in nobeni drugi interesi. Vprašanje je tudi, če obrtništvu ne koristijo bolj strokovna, četudi majhna združenja, če so povezana v zvezni organizaciji. Interese vseh obrtnikov more uspešno in koristno zastopati le zveza združenj, zato ne more biti argument za razpust združenj, češ da bodo potem zveze nepotrebne, kajti najvažnejša vprašanja so taka, ki se tičejo vseh obrtnikov in o takih vprašanjih se najbolje razpravljajo v zveznih organizacijah prisilnih združenj. Trgovci so si tako organizacijo ustvarili še pred dvema desetletjema, in tudi obrtniki so imeli najprej zveze, potem pa okrožne odbore; ti pa gospodu Ogrinu niso bili všeč, ker so bili nepolitični.

Zahteve kmetijskih zbornic

Izvršilni odbor Zveze kmetijskih zbornic je imel v petek v Beogradu svojo redno sejo, ki so jo prisostvovali predsedniki in tajniki vseh organiziranih kmetijskih zbornic v Jugoslaviji razen drinske kmetijske zbornice, ki ne sodeluje zgolj iz osebnih razlogov. V tem pogledu preživlja zveza nekako krizo. Predsednik zveze g. Milan Bacak je na seji reagiral na napade, ki so bili v zadnjem času iznešeni proti njegovi osebi. Izvršilni odbor je nato razpravljal o vprašanju cene za modro galico in ustanovitve združenja tavnice za modro galico, nadalje o ukinjenju trošarine na pluge, o trošarini na vino in žganje, o cenah kmetijskih proizvodov s posebnim ozirom na cene ostalih predmetov, ki jih kupuje kmet.

Zveza kmetijskih zbornic je sprejela iniciativno Narodne banke, ki je pripravljena v sodelovanju s kmetijskimi zbornicami organizirati zbiranje podatkov za sestavo stvarnega indeksa cen, ki bi upošteval cene, po katerih kmet prodaja svoje proizvode, in cene, ki jih kmet plača za proizvode, ki jih kupuje. O tem vpra-

šanju je bil še isti dan sestanek med predstavniki Narodne banke in predstavniki Zveze kmetijskih zbornic. Po sklepu izvršilnega odbora bo prihodnja seja 7. marca.

Po končanih sejah so predsedniki zbornic obiskali predsednika vlade Cvetkovića, podpredsednika vlade dr. Mačka in ministra za kmetištvo dr. Cubrilovića, ki so jim predložili daljšo resolucijo. V resoluciji zahtevajo kmetijske zbornice med drugim, da se izvršijo večja javna dela v pasivnih krajih. Zlasti se tiče resolucija nove državne trošarine na vino in žganje, ki je povzročila padec cen vina in žganja. Kmetijske zbornice smatrajo, da bi uvedba pavšalnega sistema pri pobiranju državne trošarine v polni meri ohranila fiskalne interese, pa ne bi imela škodljivih posledic za proizvajalce vina in žganja. Kmetijske zbornice zahtevajo, da se vprašanje trošarine uredi v smislu spomenice, ki jo je predložila kmetijska zbornica iz Novega Sada. V resoluciji zahtevajo kmetijske zbornice, da bi kmetovalci dobili večji vpliv v vodstvu Privilegirane agrarne banke in Prizada, vrhu tega naj bi se Privilegirana agrarna banka prenesla v

Pogajanja med radikali

Gg. Dragiša Cvetković in Miša Trifunović v Nišu pri Aci Stanojeviću — Beograjske polemike

Včeraj je prispel v Niš prvi podpredsednik Narodno-radikalne stranke g. Miša Trifunović, ki je imel daljšo konferenco s predsednikom stranke g. Aco Stanojevićem. V Nišu se mudi tudi predsednik vlade g. Cvetković, ki je prav tako obiskal g. Stanojevića. Kakor se v informiranih krogih zatrjuje, smatrajo vodilni člani glavnega odbora NRS, da tudi zadnji kompromisni predlogi g. Cvetkovića še ne dajejo primerne osnove za spremembo stališča, ki ga je dosedaj zavzemal glavni odbor glede združitve radikalov.

Kakor se na drugi strani iz krogov radikalne dela JRZ zatrjuje, pa g. Cvetković ne namerava opustiti svojih prizadevanj še k nadaljnjim koncesijam. Vprašanje obnove Narodno-radikalne stranke v smislu njene odobritve po sedaj veljavnem zakonu je stopilo v ozadje, ker bo menda že čez nekaj dni izšel zakon, po katerem ustanavljanje strank ne bo več podlegalo dovoljenju oblasti. Izgleda, da je razčistično tudi to, da prihaja za združitve v poštev le srbski del JRZ, do čim bi naj njen muslimanski in slovenski del za sebe poskušala lastne formacije. Muslimani tudi še sistematično izvajajo priprave za obnovo Jugoslovenske muslimanske organizacije.

Glede slovenskega dela JRZ položaj še ni povsem jasn. Kakor je znano, obstoja v Ljubljani politična skupina, ki je ostala zvesta staremu imenu SLS in njenemu programu. Ta skupina se bo gotovo, čim izide novi zakon, konstituirala kot Slovenska ljudska stranka in upa pritegniti na sebe del današnjih pristavev JRZ. Za kakšno formacijo in za katero ime se bodo potem ostali odločili, je še negotovo. Ena struja je mnenja, naj bi današnji slovenski del JRZ po prestatku te stranke kot vsedržavne politične organizacije ostal še dalje pod imenom JRZ, češ da to ime med Slovenci že postalo popularno in priljubljeno.

V informiranih beograjskih krogih zatrjujejo, da vprašanje zbiranja radikalov ne bo dolgo ostalo nerešeno in da je odločitve pričakovati že v teku prihodnjega tedna. Glavni odbor ima baje že pripravljen proglas, v katerem bo pozval radikalne iz JRZ, da se mu pridružijo in se pripravijo v organizacijo glavnega odbora. Glede vodilnih oseb bivših radikalov pa si glavni odbor pridržuje sklepanje. To stališče se utemeljuje s potrebo, da se gotovo osebnosti — predvsem so mišljeni dr. Stojadinović in njegovi najbližji sodelavci — izključijo iz obnove stranke.

Beograjska »Politika« objavlja odgovor urednika tavnice »Napred« Ljube Radovanovića in izjavo glavnega odbora Jugoslovenske radikalne zajednice. Najprej ugotavlja Radovanović, da se članek »Križa v JRZ« pripisuje prof. dr. Iliću, dasi ga ni podpisal. Članek je bil napisan na podlagi podatkov, ki so vsej javnosti znani. Razpravljaj je o položaju v JRZ z ozirom na izjavo ministra dr. Kulenovića ter izjavo odbora JRZ o preureditvi države in

ZDRAVLILNO DELOVANJE ROGAŠKE MINERALNE VODE:

Pri lenem delovanju črev.

je dovolj večkrat piti izvir Tempel in v kratkem času neugodnosti prestopa.

pristojnost kmetijskega ministra. Končno so predsedniki kmetijskih zbornic interverirali na pristojnih mestih kakor tudi pri banu banovine Hrvatske, da bi se tudi v banovini Hrvatski organizirale kmetijske zbornice.

Beograjske vesti

— Povišanje prispevne tarife pri bolniški blagajni trgovske bolniške in podpornega društva. Bolniška blagajna TBPD v Ljubljani je izdala obvestilo, ki pravi, da je s sklepom komisarija Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu od 24. oktobra preteklega leta in po odobritvi ministra za socialno politiko in narodno zdravje od 22. decembra preteklega leta povišana prispevna tarifa za primer bolezni od 39% na 42% in sicer z veljavnostjo od 1. januarja 1940. To obvestilo objavlja bolniška blagajna TBPD v »Službenem listu« dravske banovine od 10. februarja t. l. K temu povišanju tarife je pripomnilo, da je bila doslej bolniška blagajna TBPD edini krajevni organ Sutorja, ki je pobiral 39% prispevek, med tem ko pobirajo vsi ostali krajevni organi Sutorja že dolgo časa 42% prispevek.

— Likvidacije druž z omejeno zavezo. Poročali smo že, da je zaradi novih davčnih predpisov prišlo do številnih likvidacij obstoječih druž z o. z. V zadnjih treh številkah »Službenega lista« so objavljene likvidacije 15 takih druž, od katerih bodo mnoge nadalje poslovale kot navadne tvrdke.

— Javna dela. Banska uprava je razpisala licitacijo za napravo cestniha asfaltnega makadama na državni cesti št. 62 od km 0,00 do km 4,30, to je v odseku Kranj—Brifot (proračun znaša 1.33 milijona din). Nadalje je razpisana licitacija za gradnjo železobetonskega mostu čez reko Mirno v tiru prolozene državne ceste št. 2 Krška vas—Celje v Boštjanu (proračun 721.000 din). Končno je razpisana tretja licitacija za rekonstrukcijo državne ceste št. 50 od km 113,76 do km 114,49 skoz Slavonsko Bistrico (proračun znaša 1.13 milijona din).

— Srbska tavnica stekla d. d. v Beogradu, ki ima tavnico v Paraćinu, je sklenila povišati glavnicu od 1 na 10 milijonov din, in sicer z izdajo 35.000 novih delnic po 250 din.

Borze

Devize

Curih. Beograd 10. Partiz 10.0525, London 17.7425, New York 446, Bruselj 75.05, Milan 22.51, Amsterdam 237.20, Berlin 178.75, Stockholm 106.20, Oslo 101.32, København 86.15, Sofija 5.50, Budimpešta 80,

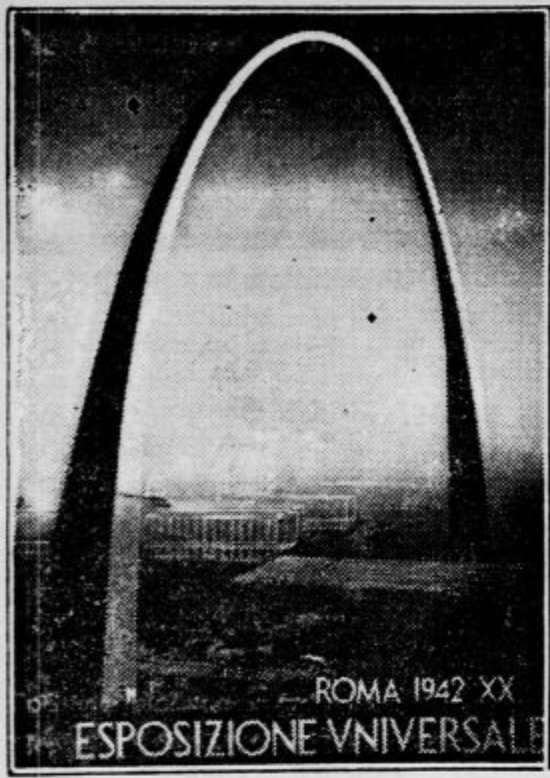
glede ustanovitve Jugoslovenske radikalne stranke. Stvarno sploh ni mogoče ugotoviti, kaj je hotel glavni odbor JRZ s svojo izjavo popraviti. Ni mogoče zanikati, da se nahaja stranka, v kateri se eden izmed članov vodstva ne strinja s predlogom ostalega vodstva, v popolni preokupaciji, posebno še, če dotičnik to svoje nezadovoljstvo javno manifestira, dočim ostalo vodstvo razpravlja o snovanju nove politične formacije, v katero bi vstopili vsaj delno člani njegove stranke. Morda je g. Čvrkića, ki je podpisal izjavo glavnega odbora JRZ, preplašila beseda »kriza«, ker je zvezana s kakim njegovim neprijetnim življenjskim doživljanjem. Beseda kriza pomeni v političnem življenju in njegovih odnosih lahko kaj povsem drugega, kakor pa v vladi. Krize v političnih odnosih se lahko čisto čisto zaključijo srečno.

Originalen odgovor

V zagrebški »Novi riječi« se v dopisu iz Maribora neki M. na originalen način razčunava s člankom g. V. S. ki smo ga prošle nedeljo objavili na uvodnem mestu našega lista. Pravi, da se zavzema članek za to, da smejo v Sloveniji obstajati samo dve stranki. Članek tega sicer nikjer ne pravi, ali je interesantno, da se piscu odgovora v »Novi riječi« sistem dveh strank zdi političen absurd. Kak

'Olimpiada kulture' v Rimu

Priloge za svetovno razstavo, ki bo v Rimu 1. 1942 ob 20 letnici fašističnega režima in bo doslej največja v Evropi

Roma 1942 XXV ESPOSIZIONE UNIVERSALE

Kljub izbruhu vojne se Rim s polno paro pripravlja na svojo prvo svetovno razstavo, ki ima biti svečano otvorjena na praznik ustanovitve Rima, dne 21. aprila 1942. Kako bo izgledal tedaj svet? Ali bo vojne že konec? Tudi v novih, tragično spreminjenih razmerah je ministrski predsednik Mussolini že večkrat pregledal gradbeni dela. V uvodni besedi umetniško opremljene prve spominske knjige o razstavi pa je zapisal, da »delo na tej veliki stvari pomeni priznanje vere v bodočnost Evrope in sveta«. Rimska svetovna razstava naj bo tisto torišče, kjer se bodo našli vsi narodi dobre volje k skupnemu delu za skupne smotre človeštva. Razstava bo imela geslo »Olimpiada kulture«. Na njej naj bi tekmovali narodi v duhovnem napredku, kakor tekmujejo na sportskih olimpiadah v telesnem napredku.

Generalni komisar razstave pravi v svojem povabilu vsemu svetu, da sta razstavo rodili iskrena volja za mirom in vera v bodočnost, potem pa pristavlja: »Fašistična Italija je trdnega prepričanja, da bosta Evropa in svet prebrodila vsa nasprotja. In zopet dosega ono stopnjo duhovnega edinstva, ki je granitna podlaga človeškega napredka«.

Exposizione 42 ima trajni značaj v prenovljenem Rimu

Rimska svetovna razstava, ki jo označujejo skrajšano z »Exposizione Universale 1942«, oziroma »E 42«, naj bo po zamisljenih načrtih največja razstava, ker jih je bilo doslej v Evropi, tudi večja od pariške svetovne razstave. V enem oziru se bo pa razlikovala od vseh dosedanjih razstav,

ki so bile zgrajene le za dotično priložnost in so zapustile kvečjem kako monumentalno stavbo. »E 42« bo edina dosedanja svetovna razstava, ki bo samo sebe preživela. Večji del razstave bo namreč po zaključitvi ostal kot središče novega, »Mussolinijevega Rima«, ki naj bo zveza med starim Rimom in morjem. Rim kot imperialno velenje mesto na morju, to naj bo ideal fašističnega imperija, ki se vrača s tem na zgodnjo rimske tradicije.

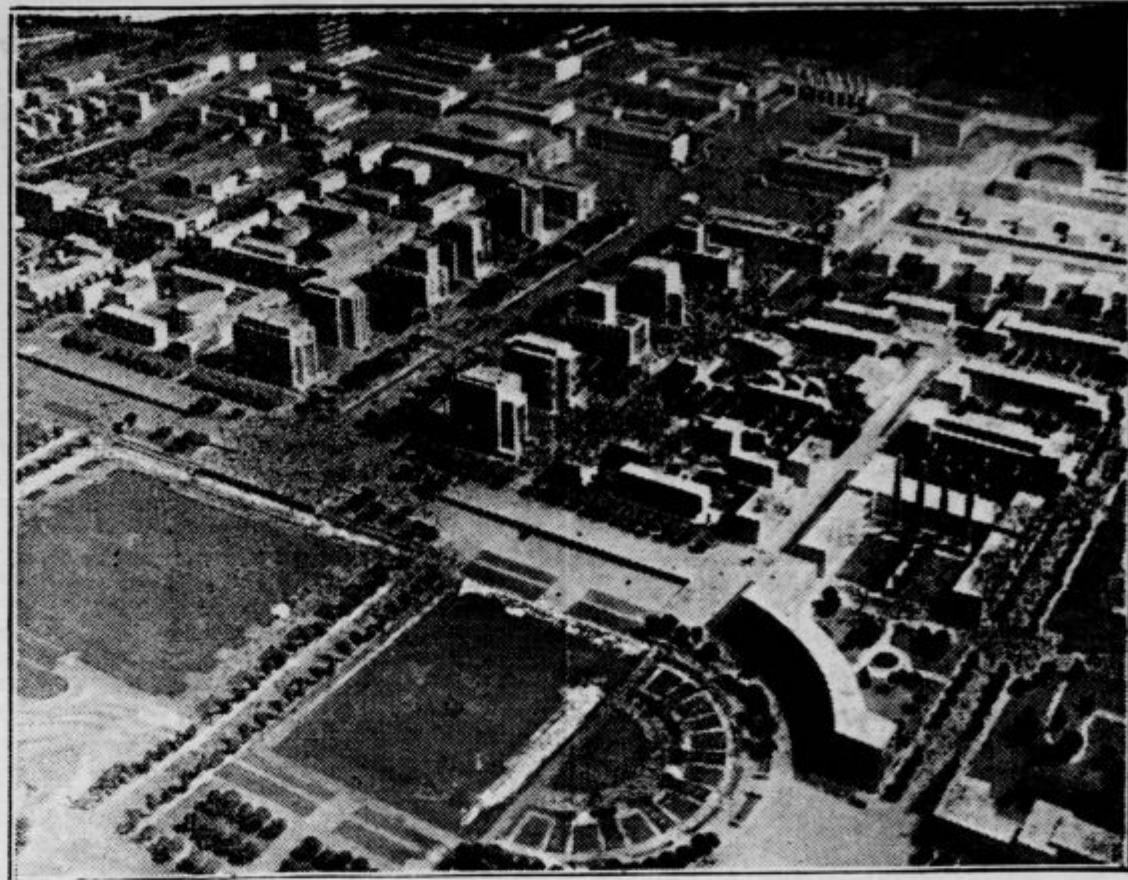
Fašistični režim je že doslej ogromno ustvaril za polepšanje Rima. Naj omenimo le glavno središče od Spomenika zmage po VII del' Impero do Colosseuma, kjer so razkrili vso veličino cesarskih forumov, in potem naprej po novi VII del' Trionfi do Circa Massimo, ogromnega dopolnjenega zabavišča. Visek te obnove ima biti »E 42« v zvezi s velikimipoteznimi preureditvami mesta. Papeži, ki so bili dolga stoletja gospodarji Rima, so zidali stajne cerkve in palače, a manj so imeli smisla ali časa za ureditev večnega mesta kot takega. Ustanovitelj fašističnega imperija se vrača k starim antičnim tradicijam in hoče ustvariti drugemu imperiju preurejeno prestolnico, moderno velenje mesto, poudarjajoč obenem vse njegove zgodovinske znamenitosti.

Področje »Treh fontan«

Za ustanovitev novega mestnega dela niso mogli izbrati primernejšega kraja kakor je valovito področje južno od mesta, izza velikih ruševin starega Rima, ob Tiberi na cesti proti Ostiji. Z vzvišanege terena se odpira krasen pogled na panoramo Rima, na sabinske in albanske planine s Castelli Romani. Ob jasnem jutru se vidi celo do Tirskega morja. Železniške proge vodijo v Ostijo in v Lido di Roma ter v Civitavecchio, rimsko trgovsko luko. Magistrala novega Rima bo avtomobilsko cesta Via Imperiale, dolga 26 km, široka 50 m, na razstavnem prostoru celo 100 m. Izhodišče te magistrale bo v bližini Kapitola, duhovnega središča starega Rima, in Beneškega trga, foruma fašističnega imperija, kjer je bilo tudi izhodišče osmih glavnih starih rimskih cest, ki so vodile v ves tedaj znani svet. Ob prvem delu te ceste bodo pozidali velike javne palače.

Do začetka razstavišča bo nova »autostrada« dolga 6 km, potem pa bo sledila 10 km dolga cesta sredi razstavišča. Od tam bo nadaljnjih 10 km do morja, kjer teče že zgrajena obalna avtomobilsko cesta. Vzdolž te obalne ceste se nahajajo v prejšnjem pokrajini novo sezidana cvetoča mesta Vittoria, Sabaudia, Neptunia, Aprilia in Pomezia.

V zvezi z razstavo gradijo se tudi podzemno železnico od glavne postaje Termini do razstavišča. Železnica bo lahko prevozila 30 tisoč potnikov na uro. Gradije tudi novo glavno železniško postajo za brze in ekspresne vlake. Za promet s severa bodo zgradili veliki tunel pod mestnim hribom Gianicolom, na katerem se nahaja med drugim tudi impozantni spomenik Ga-

Takšno bo razstavišče ob otvoritvi olimpiade

ribaldija. Poleg Tibere in blizu razstavišča, na La Magliani, gradijo ogromno letališče. Tudi v Tiberi sami izvajajo obsežna dela da bo reka bolj pripravna za ladijski promet.

Dela napredujejo s polno paro

Na razstavnem prostoru, ki meri 400 ha, delajo z veliko vnelo in vse dela vti, kakor da se gradi novo ameriško mesto. Že sedaj je zaposleno okrog 500 uradnikov in na tisoče delavcev. Velikanska zemeljska dela so bila potrebna, in so še, da se ta vulkanski teren prilagodi potrebam. Več ur potrebuje, preden prehodis ogromno stavbišče. Nekatere palače so v surovem stanju že zgrajene. Na vseh cestah je izredno živahen promet tovornih avtomobilov. Za delavce so morali zgraditi posebno naselje »Villaggio operale«. Obenem zasajajo celo vrsto gozdičkov in parkov s cipresami, pinjami, hrasti, kostanji oljkami, in drugo bogato mediteransko floro. Že sedaj dominira nad vsem področjem ogromna »Palača italijanske civilizacije«, ki bo največja na razstavi. Med palačami urejujejo trge, osrednjo cesto, javne instalacije, parke, vrtove, vodomete, veliko umetno jezero terase, monumentalne vohde. Razstava bo imela sedem velikih vhodov. Glavna bosta na osrednji cesti in se bosta imenovali »Porta Imperiale« in »Porta del Mare«.

Največji triumfalni lok na svetu

Simbol rimske svetovne razstave bo ogromen slavolok, visok 160 m in širok 320 m. Zgrajen bo iz aluminija, torej iz kovine, ki se nikjer ni bila uporabljena v takšni količini. Bo to zgradba, ki se bo lahko primerjala z Eiffelovim stolpom in drugim največjim zgradbami na svetu. Slavolok bo počival na dveh ogromnih stebrih iz mramorja. Z njegove najvišje točke, do kamor bo seveda vodilo dvigalo, bo veličasten pogled na ves Rim in njegovo najširšo okolico tja do planin in morja.

Svetovna razstava iz mramorja

Od 400 ha razstavišča bo približno ena četrtina pokrita s palačami. Glavna med njimi bo že omenjena »Civiltà Italiana«, ki bo v osmih nadstropjih 58 m visoka in bo imela prostrane dvorane, vsa okrašena z »loggiami«. Na nasprotni strani bo domi-

nirala mramorna palača za sprejeme in kongrese. Njena dvorana bo 36 m dolga in široka ter 30 m visoka. Skoraj vse ceste bodo okrašene z arkadami, ki so tudi arhitektonski element mediteranske kulture in bodo zlasti na Piazzzi Imperiale ustvarile vtis starorimskega cesarskega foruma. Ob VII Imperiale in ob umetnem jezeru bo »mesto narodov«, kjer si bodo države vsega sveta lahko zgradile svoje karakteristične nacionalne paviljone.

Ob Piazzzi Imperiale bo pet velikih palač: gledališče, domovi stare umetnosti, dom nove umetnosti, palača znanosti in etnografska razstava. Ves trg bo v belem mramorju, arkade pa v barvastem. Okrog nove cerkve sv. Petra in Pavla, zgrajene v obliki grškega križa, bo na terasah vzorna razstava stanovanjskih hiš v vseh mogočih variantah. Obe palači umetnosti bosta obsegali vsa njena področja: plastiko, slikarstvo, glasbo, literaturo, umetno obrt. Za časa razstave bodo izvajali tudi glavna dela glasbene in dramske umetnosti.

Posebni deli razstave, združeni v »mestu korporacije«, bodo prikazali sadove fašistične gospodarske in socialne politike. Tudi tehnika bo zastopana v posebnem mestu, enako moderni promet. Vatikan pripravlja posebno razstavo krščanstva.

Ob jezeru bodo velik amfiteater, terase, vrtovi, aleje, gozdički, športna igrišča, kopališča, plesišča, varietej, kavarni, restorani itd. Seveda bo razstava razsvetljena ponoči s številnimi reflektorji, ki bodo še bolj poudarjali njene znamenitosti.

H koncu še nekaj števil. Umetno jezero bo dolgo 900 m in široko do 150 m, njegova površina bo 10 ha. Veliki vodomet bo visok 27 m. Dolžina glavnih cest razstave bo 36 km. Razstava bo porabila dnevno 40 milijonov litrov vode. Razni vodovodi imajo dolžino 56 km. Telefonskih aparatov bo instaliranih dva tisoč. Električne energije bodo uporabili 80.000 kw na dan. Največji trg, Piazza Imperiale, bo 300 m dolg in 130 m širok. Na razstavišču bo zasajenih okrog 45.000 dreves in na milijone cvetic.

Dr. Oton Ambrož

IZ POLICIJSKEGA RAPORTA

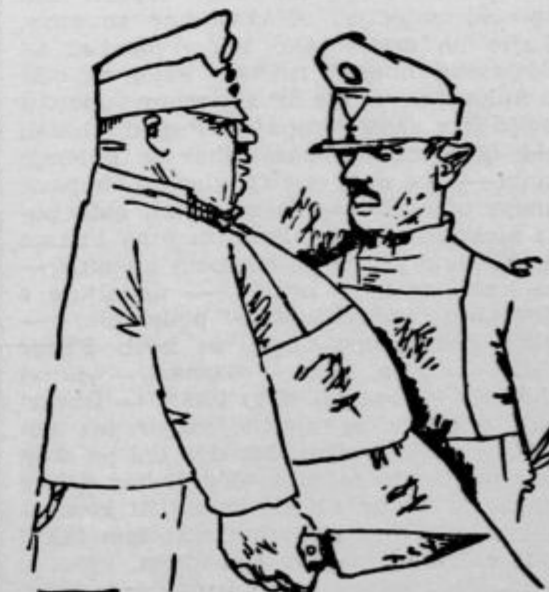
— Ko sem potepuha prijel, se je obnašal nedostojno. Ko sem mu to prepovedal, je postal predrznjen in je rekel naj ga vsi skupaj nekam pihnemo. Ko se je to zgodilo, sem mu napovedal aretacijo.

Smučarji! SMUK!

ULTRA-OLJE-NIVEA
ULTRA-KREMA-NIVEA

Vam uspešno varujeta kožo pred zimskimi vetrovi ter pred opeklinami sonca in mraza.

Tako oboroženi čakanje sovražnika ob Gruberjevem kanalu. Čez štirinajst dni v Trst. Tudi tu se nima kuhinja pravega poleta. Vsega je dovolj po gostilnah, v karni šabloni. Toda v Bosni! Od Tuzle v Kladanj, čez klanec na Olovo. Po Romanji

ob reumi
poskusite 1-2
ASPIRIN
tablete
Ni drugega zdravila po imenu »Aspirin«, temveč edino le »Bayer«-jev Aspirin.

PRI VETERANIH

— Ti Jaka tam na desnem krilu, zdaj ti zapovem poslednjo: drži se ravno!
— Poveljnik, v uho me piši!
— Če bi bili pri soldatih, Jaka, bi ne smel tako govoriti.
Ho, če bi bili pri soldatih, bi ti tudi ne bili poveljnik!

V POIZVEDOVALNICI

— Nu, vi ste me pa lepo poučili! Rekl ste, da oče neveste, ki jo želim poročiti, ni več pri življenju. In zdaj izvem, da mož že tri leta sedi v jeti.
— I nu, pa mi povejte: ali je to sploh kakšno življenje?

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK. TAVČARJEVA 7

Mož, ki skrbi za vajence

Danes pred 60 leti se je rodil v Ljubljani v družini železniškega skladiščnega delavca Berdajsa sin Jože, ki so mu rojstneče določile prav razgiban življenjsko pot. Družina je bila delusna izrednega otroškega blagoslova: 12 mladih zemljanov v njej kriknilo na svet. Od vseh živi samo še Jože Berdaj, uradnik OUZD v Ljubljani.

Zgodaj je stopil v vrste slovenske socialne demokracije, opustil je zaradi šibke zdravja pasarsko in srebrarsko obrt in šel v upravo listov »Rdeči Prapor« in »Zarja«. Med vojno pa je služboval pri ljubljanskem mestnem fizikatu, kjer se je sam župan dr. Tavčar čudil kaksnega »širbarja« ima dr. Krajec, da more tako naglo pisati nakazila za živila, zlasti za sladkor. H koncu vojne je Jože Berdaj vstopil v Delavsko zavarovalnico zoper nezgode in je ostal v tem poklicu še pozneje, ko so se vse panoge delavskega zavarovanja združile v OUZD. Je vzoren statističar. Prav posebno skrb pa posveča vajencem. Kjerkoli je na vrsti vprašanje vajencev, naj se tle njihove šolske ali strokovne izobrazbe, delovnih pogojev, zdravstvenih ali socialnih prilik, tam je Jože Berdaj vselej vmes in mu pritiče prva beseda, ki je vedno očetovska. Dasi se kot skromna natura nikjer ne sili v ospredje in dosledno ostaja med kulisami, so njegove zastuge za obrtniško vajenstvo nesporno velike. Mlada pokolenja delavskih rodov o dobro vedo in so pristrčno hvaležna svojemu vnetemu poborniku. Gotovo bodo tudi drugi krogi prav ocenili vztrajno in čisto nehalno delo tega socialnega delavca.

V dolgi, pogosto brezobzirni borbi ni čudno, če je Jožetu Berdajsu opešalo zdravje in se je moral zateči v splošno bolnico, kjer si skuša na nevrološkem oddelku zopet uvrstiti svoje čelo za delo, ki ga še čaka. Želimo mu skorajnjega okrevanja pa tistega priznanja, ki ga zasluži.

Francelj in Franzl

Izbramo kape. Vse so premašne. Prekleta buča! — Pa jo napravite po meri! Do jutri! — Drugi pomejajo opasake, kupujejo epolette, embleme. Trgovina polna kakor cakalnica. Zdag gre pšenica v klavje. Pri vsaki cervki je enkrat žegnanje. Nekateri sedemo v ozadiju na stole. Vstopi debelušast, starejši očanec:

— Je kapa za fanta pripravljena? In še vse drugo, kar je naročil? — Prodajalci pokaže listič papirja. S polhovke otrasa tje in zre po nas:

— Precej se vas je nabralo. Morda bo pa le kaj? — In nadaljuje v mehki dolejščini, kakor je navada starejših, da bi z apostolsko gorečnostjo prepričali mlajše:

— Ampak vsi le kape?! Pa epolette in embleme. Fantu pravim, če se manj sveti na glavi, pod vratom in krog ramen, slabši cilj ima sovražnik. Sploh pa, ali veste, kaj je najvažnejše v vojski? — Vsi napeto prisluhnemo.
— Žlica in jedlina škodelica. Vilice že nadomeste prsti, pipec je v vsakem žepu. To je orodje, ki nosi vojsko od zmage do zmage. Pušk, mitraljez, topov, vsega se naveličamo; žlica in škodelica drže do zadnjega.

— Na kapo treba malo počakati, drugo je v redu! — pravi debeluharju prodajalca, Možakarju ponudimo sedež.

— Hvala, gospodje! Kar žal mi je, ko zaradi let ne morem v vani. Takšno kuhinjo bi vam organiziral, da bi vas srce bolelo, kadar bi se vojna nehala.

— Čmokne z jezikom. Tudi nam zalijejo sline usta.

— Srečo sem imel pa izvrstne komandante, zato se v štirih letih naučim vojskovanja kakor malokdo. Ej, kje so časti?!

Nagrnilo se nas je črnovojnikov na dvorišče domobranske vojašnice kakor listja in trave. V treh dneh pa napravijo stari feldvebi in bivši kvitirani oficirji regiment, da je kakor iz škatlce. Pridem k četrti kompaniji. Pol sodat, pol civilist. Hlač ni v magacinu, da bi šle gori, bluzi še, še; samo gumb prešijemo na skrajni rob. Tak hodim vese teden na večje in se močno znojim. Gospod oberlajtnant, komandant kompanije, vpraša:

— Frajtar, koliko tehtate? — Pokorno meldam: sto osemnajst kilogramov.

— Kaj ste v civilu?

— Gostilničar in mesar.

— To je izvrstno! Pojdite v kuhinjo in jo organizirajte, kakor se spodobi! Tadelos, ste razumeli? Kuhinja je glavna. Brez kuhinje ni kompanije, brez kompanije ni regimenta, brez regimentov ni vojske!

Tako začena. Za kuharja se prvi javi France. Skočir. Kličemo ga: Francelj. Kuha pa tako slabo, da bo komaj za pomivalko. Zato se brž ozrem za drugim. Ta pa se piše Franzl, ime mu je Johann. Dvanajst let je kuhar pri jezuitih v Kaikauzju ogrskim plenilec in potem še na Dunaju po prvotvornih hotelih. Hersaftno-amol! Samo — pravi — ga kuha pri vojakih ne veseli, ker preveč kolnejo in pa

Domače vesti

Ni v proračunu!

Z avtobusi so sitnosti.
Ne samo, kadar je huda zima in polno zametov. Tudi ne samo tedaj, kadar je vojna in primanjkuje benecina. Še prav posebne sitnosti so z njimi, kadar se nadnje spravi uradni šimelj.

Eno tako zgodbo nam poročajo iz Prekmurja.

Poštni avtobus, ki je vzdrževal promet na progi Murska Sobota—Crenšovci—Dolnja Lendava, se je polomil. Ni več za rabo. Kaj pa tudi hočemo, to je star zaslužen veteran, ki je prej služil prometu v ptujskem okraju. Ker pošto ravnanstvo v Ljubljani nima na razpolago nobenega avtobusa, da bi ga poslalo na progo, ki je bila uvedena šele lanske poletje, si je morala poštna uprava v Murski Soboti izposoditi avtobus, ki drugače obratuje med Gradom in Mursko Soboto. En sam avtobus torej zdaj vozi dopolne in Doljno Lendavo, popoldne pa v Grad. S tem so hudo prizadeli potniki, ker se je promet na obeh progah tako skrdil. Prekmurjski javni činitelji so se brzojavno obrnili na pošto ministrstvo, da jim pošlje nov avtobus. Dobili so znani odgovor: »Nema budžetne možnosti. Ministrstvo zaradi pomanjkanja kredita v tekočem proračunskem letu ni nabavilo novega avtobusa. V prihodnjem proračunskem letu pa jih bo — tako zagotavljajo — nabavilo kar več hkrati in jih bo dodelilo potrebno število tudi ljubljanskemu ravnanstvu, da bo avtobusni poštni promet v Sloveniji neoviran.

Potniki in Prekmurci imajo sedaj sladko tolažbo, da se bodo čez leto dni že lahko vozili z novim avtobusom.

K vsemu temu pa je treba vedeti, da ima poštna uprava v Prekmurju od avtobusnega prometa letno nad 300.000 din dobička.

Pravi San Pedro Mate čaj,

je priporočljiva osvežujoča pijača ženskam v prehodni dobi.

Dobi se samo v originalnih zavojih po din 5.— in din 18.—.

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5.

* Za zvišanje plač javnim nameščenecem. V petek dopoldne je odposlanstvo strokovnih organizacij državnih, banovinskih in samoupravnih uradnikov v banovini Hrvatski obiskalo bana dr. Šubašića in mu predložilo obširno spomenico o nujni potrebi, da se zaradi narske dragine zvišajo prejemki javnih nameščenec. Vsem javnim uslužbencom naj se nakloni enomesačna plača kot prva podpora za nabavo najnujnejših življenjskih potrebščin, zvišajo naj se draginske doklade v skladu s cenami na trgu, z uredbo naj se ukinje § 76. zakona o uradnikih, ki omejuje njihovo svobodo v organiziranju za obrambo stanovskih pravic, in vsem javnim uslužbencom naj se vrne stalnost v službi. Ban je odposlanstvu izjavil, da vlada že pripravlja sklepe o povišanju plač, prav tako pa bo tudi banovina poskušala povišati plače svojim nameščenecem, kolikor bodo pripuščale finančne možnosti. O vprašanju stalnosti bo banska oblast sklepala takoj, ko bo organizirane banovine Hrvatske dovršeno. Hkratu je ban naprosil predstavnike, naj vsi javni nameščenec podpirajo stremeljenje banovine v borbi proti navajanju cen.

* Nenadna smrt kamniškega obrtnika. V petek zvečer ob 20. je umrl, zadet od kapi, g. Franc Hočevar, šef-senior tvornice gospodarskega orodja »Bratje Hočevar« v Mekinjah pri Kamniku. Bil je eden izmed tistih obrtnikov, ki lahko služijo za vzgled, kako se domača obrt iz majhnih začetkov lahko razvije v moderno podjetje, ustrezajoče vsem sodobnim zahtevam. Od mladih let, ko se je izučil kovaške obrti pri svojem očetu, ni zapustil delavnice in je delal v podjetju, katero je v zadnjih letih nepretrgoma izpopolnjeval in ga dvignil na zavidno višino. Razvoj podjetja ga ni mogel odtrgati od fizičnega dela.

niti potem, ko se je tvornica preuredila. Ostal je šef tvrdke, obenem pa njen najmarljivejši sodelavec. Skrbil in negoval je, da so v zadnjem času navajale na njegove rame, pa so storile svoje. Komaj šele leta se je nenadno zrušil pod smrtno koso v petek zvečer, ko se je vrnil po opravkih iz Ljubljane. Njegova smrt je povzročila v podjetju in pri vseh, ki so ga poznali, veliko in iskreno žalost, kajti bil je dober in blaga duša. Bodi mu časten spomin!

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela januarja 1940: I. podružnice. Moravce 150 din; Rbinka na Pohorju 235.50 din; Krško m. 242 din; Sv. Trije Kralji 100 din; Poljane 10 din; Novo mesto 2.79 din; Logatec 258 din; Zg. Sv. Kungota 215 din; Vojnik 190 din; Kamnik m. 100 din; Brežice 35 din; Kranj 1.380 din; Sladki vrh 100 din; Semič 132 din; Zalec 200 din; Trzin 512.50 din; Slovenj Gradec m. 278 din; Slovenj Gradec 2.125 din; Petrovče 150 din; Šoštanj 450 din; Stara cerkev 100 din; Sevnica 75 din; Velike Lašče 558 din; Maribor 7.700 din; Železniki 162.50 din; Ljubljana: šentjakobsko-trnovska m. 160 din; Ljubljana: šentjakobsko-trnovska 2.610 din; Ljubljana: šentpetrska m. 1.600 din; Ljubljana: šentpetrska 9.237 din; Ljubljana: šiška m. 300 din; Ljubljana: Bežigrad 700 din; Ljubljana: I. m. 204 din; Beograd 1.571 din. II. Razni prispevki: Posojilnica Brežice 100 din; M. Seg, Radovljica 36 din; Narodna šola Prosenjakovci 52.25 din; Kvartirsko omlize, Ljubljana 100 din; v počaščenje pok. Marice Bartolove i. s. Milka 200 din; K. Červena 100 din; K. Modic 100 din; Z. Knez 50 din; Banovinska ženska zveza 150 din; N. K. 50 din; rodbina Vazzaz 100 din; dr. Konrad Janežič 100 din; uprava Jutra 50 din; v počaščenje pok. M. Pleško: Milka, Hrvoj, Borut 300 din; Odbor gospodarske gostilniške šole 150 din; v počaščenje pok. dr. Otona Papeža: dr. R. Sajovic 100 din; uprava »Jutra« zbirka 700 din; v počaščenje pok. Kajetana Premerešina: inž. Janko Mačkoveš 100 din; »Jutra«, zbirka 100 din. Skupaj 24.497.75 dinarjev.

Žrebanje velike »EFEKTNE LOTERIJE« OBRTNEGA DRUŠTVA

za Kamnik in okolico, je na dan sv. Jožefa dne 19. marca 1940. — Glavni dobiček je Opel Kadet, moderna spalnica, motorno kolo, radijski aparat, dvajset koles itd. v vrednosti 120.000 dinarjev.

* Odlični kulturni gostje v Zagrebu. Pred dnevi smo že poročali, da bo 16. t. m. predaval v Zagrebu Nobelov laureat, profesor visoke tehnične šole dr. Lavoslav Ružička, hrvatski rojak, iz Curia. Dr. Ružička bo imel predavanje, ki bi ga bil po staremu običaju moral imeti o priliki sprejema nagrade v Stockholmu, pa je zaradi sedanjih razmer v Evropi odpadlo. Dne 22. t. m. pride v Zagreb pisatelj in član francoske akademije Georges Duhamel, ki bo v franciškanski dvorani na Kaptolu predaval o svojih pogledih na svet. V začetku marca pride gostovati skupina pariške »Comedie Française«, ki bo nastopila v Racinovo »Andromako« in v Mérémejevo »Carrosse du Saint Sacrament«. V Meštrovičevem Umetniškem paviljonu pa bo spomladanski razstava modernega francoskega slikarja.

* Novi grobovi. V častitljivi starosti 80 let je umrla blaga žena in vzorna mati, ga. Ivana Jurca-Maličkova, rojena Bizjakova. Njeno dobro srce je do zadnjega diha utripalo za druge sivoce. — V Dravogradu je umrl g. Kajetan Wolf, usnar in posestnik, načelnik Kmečko-obrtno hranilnice in posojilnice in častni predsednik gasilske čete v Dravogradu. — V Mekinjah pri Kamniku je umrl g. Franc Hočevar, šef-senior tvornice gospodarskega orodja. Pogreb bo danes ob 16. — V Spodnjem Krapiju pri Ljutomeru je umrl g. Martin Šumak, ustanovitelj izvozne tvrdke in posestnik. Pogreb bo danes ob pol 16. — V

PLES V DVORCU

Ljubljanski bolnišnici je umrla ga. Kati Jurjevčeva, rojena Zamjenova, soproga sodnega pisarniškega uradnika. Pogreb bo izpred mrliške veže ob 16. — Na Jesenicah je umrla ga. Marija Gorupova, rojena Debečeva, v starosti 65 let. Pogreb rajne bo danes ob 16. — V Kratovu pri Kumonovem je preminil orožniški narednik vodnik g. Matko Sojer. — Rajnkim blag spomin, žalujocim naše sožalje!

* Reševanje potopljenega »Ljubljane«. Dela za rešitev »Ljubljane«, ki se je 24. januarja potopila v šibenski luk, se vzdržuje nadaljevalje. Potapljači odnašajo z ladje posamezne dele in predmete. Najprej bodo rušilec razbremenili, kolikor je mogoče, nakar ga bodo s pomočjo posebnih dokov postavili pokonci, ker leži na levem boku. Nato bodo uporabili dve veliki pomožni ladji za nato »Ugiješ« in »Kite«, ki so ju lani zgradili v Belgiji in ki pripadajo naši vojni mornarici. Napolnili ju bodo z vodo in ju spustili levo in desno proti potopljenemu rušilcu. Nato bodo vodo iz obeh ladij izčrpali s pomočjo velikih črpalk, nakar bo rušilec, čvrsto privezan na »Ugiješ« in »Kite«, z njima priplava na površje. Vsa dela izvršuje naša vojna mornarica s pomočjo podjetja za reševanje potopljenih ladij »Triptković« iz Trsta. Kakor so doznali potapljači, v »Ljubljani« sami ni mnogo vode ter so mnogi prostori tudi po katastrofi ostali hermetično zaprti. To bo dviganje v veliki meri olajšalo. Kljub temu pa dela po vsej verjetnosti pred pomladjo ne bodo končana.

* Karte za benon — 1. marca. Kakor poročajo zagrebški listi, bodo na področju banovine Hrvatske uvedene karte za benon za 1. marca. Karte so že pripravljene, 20 uradnikov pa z vso naglo urejuje material, ki se tiče kategorizacije motornih vozil. Izmed avtobusov zavzemajo prvo mesto na listi avtobusni na progah, ki niso vzporedne z železnicami, in pa avtobusi na cestah, ki imajo največji promet.

* Odobrena je četrtinska vozna udeležencem delegacij Kola jugoslovanskih sester, Kola srbskih sester in podobnih organizacij iz vse države na udeležbi veselovalne prireditve 9. marca v Beogradu. Ugodnost za popust velja od 5. do 9. marca, za povratek pa od 9. do 13. marca.

* Kōmna vabi: V noči od četrtka na petek je zapadlo na Komni 20 cm snega na 150 cm visoko snežno podlago. V dolini je smučarjem odšel eno pomakniti se je treba višje, kjer zimska priroda ne odpušča. Svoj čas je bila Komna dostopna le dobro izveženim smučarjem, ker ni bilo v bližini zavetišča. Zda je to vprašanje rešeno, saj stoji na najlepši točki dom SPD, ki kraljuje sredi prostornih smučarskih poizjavi s prekrasnim pogledom na vse strani. Skozi okno prijazne jedilnice v Domu se odpira pogled na ves Bohinjski kot. Na drugi strani gledajo okna proti zameženi Podtri gorji, Kuku, blestem se Bogatinu, Lansevici in še dalje proti grebenom in vrhovom nad Sedmerim jezeri, Pršivcu, Tigarici in Triglavu. V Domu samem si prostora za vsem, kar poželiš, SPD ima stalno smučarsko šolo, v katero lahko vstopiš, kadar hočeš. Komur se zahoče zimskega sonca, hribovskega pokoja, belih vrhov, snega, ki se praši pod smučmi, kdor čuti nemir v svojem srcu in željo po hribovskih doživljajih, ta naj pohiti na Komno, kjer bo resnično doživel Bogatinsko pravljico.

* Razveljavljen inženjerske diplome. Svet tehniške fakultete univerze v Beogradu je s svojim odlokom št. 304/37 5. maja 1938 na osnovi člena 8 zakona o nostrifikaciji diplom, pridobljenih na inozemskih univerzah in visokih šolah od 11. julija 1930, razveljavil nostrifikacijo diplome g. Ivana Sitarja, podeljene od tehniške fakultete v Kanu (Normanija).

* Trgovci! Uhogrejte razpošilja vsako množino Stermeck! Celje.

* Lastni interes vsakega bolnika, ki se želi ozdraviti od nahupe, pljučne bolezni in podobnih, mu nalaga, da se okoristi s ponudbo tvrdke Puhmann & Co. Berlin 614, Müggelstrasse 2525 a, ki obstoji že mnogo let in brezplačno razpošilja poučno brošuro s slikami. Pazite na oglaš na strani 2.

* Vrnila se je iz tujine in obupala nad življenjem. Včeraj so na kirurški oddelku ljubljanske bolnišnice pripeljali 21-letno Franco P. iz Zagorice pri Bledu. Nekaj časa je kot sobarica služila nekje v Nemčiji, pred dnevi se je iznenada vrnila. Kmalu po vrnitvi si je na tistem prezevala žile na rokah, a domači so jo pravem času opazili njeno nameto in so jo dali prepekljati v Ljubljano.

* Velik uspeh koncerta Ljubljanske filharmonije. V petek zvečer je občinstvo napolnilo veliko Unionsko dvorano do zadnjega kotička. Ze v tem je dalo razveljavljeno zunanjo podobo koncertu, ki pomeni tudi sicer velik in nedvomni uspeh. Dirigenta — gosta Krešimira Baranovića je občinstvo takoj v začetku pozdravilo z burnim aplavzom, ki se je potlej stopnjevalo od točke do točke. Po prvem delu koncerta, obsegaajočem močno Peto simfonijo, P. I. Čajkovskega, je prejel odlični dirigent ob navdušenem ploskanju občinstva lahorjev venec. V drugem delu je posebno zanimala Bravničarjeva nova kompozicija »Belokranjska rapsodija«, ki je dosegla lep uspeh. Skladatelj je prejel venec in je bil deležen preerčnih ovacij. Koncert se je krasno zaključil z Baranovićevo baletno suito »Srečje letca«. Vzdruščeno občinstvo je ob koncu nekajkrat poklicalo na oder skladatelja in dirigenta Baranovića in mu s

* Zagreb tone v snegu in vodi. Prva zima, ki jo preživlja Zagreb v samostojni banovini Hrvatski, je nazorno pokazala, da svoboda pomeni delo in dolžnost. Zima nam je letos naklonila res nekaj več begla blagoslova kakor prejšnja leta in zagrebška občina skoraj ni kos talogom, ki so s tem združene. Ulice in ceste se nikoli niso bile tako zatrpene s snegom in promet je bil najhujše dni celo vredišča mesta skoraj nemogoč. Še vse huje pa je na periferiji, ki je v skrbni mestnih očetov pač povsod na svetu šele na zadnjem ma-

Indiskrecija iz privatnega življenja lepega princa. — Najboljša italijanska muzikalna komedija. — ALIDA VALLI — Balet milanske »Scale«. KINO MATICA, tel. 21-24 — Ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

Veseloigra razposajene mladosti, ciganske muzike, strastnih pesmi, ognjevitiga temperamenta, ljubezni in kavalirstva
ČARDAŠ - KAVALIRJI
GUSTAV FRÖHLICH, CAMILLA HORN, Tibor Halmay, Huszar Puffy. — Glasba: Paul Abraham. — Predstave ob 10.30 dop. (znižane cene), ob 15., 17., 19. in 21. uri
KINO UNION, tel. 22-21

Film ganljive ljubezni, vernega prijateljstva in vedrega humorja
POD PARIŠKIMI MOSTOVI
JEAN PIERRE AUMONT — MICHEL SIMON
Danes ob 10.30 (znižane cene), ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.
KINO SLOGA, tel. 27-30

stu. Meščani iz zagrebških predmestij se pritožujejo, da je njihova usoda že na las podobna usodi tistih kitajskih stromakov, s katerimi sočustvuje vse svet, kadar kitajske reke prestopijo bregove in zalivajo mesta in vasi. Če že ni mogoče odvoziti snega, bi morala občina poskrbeti vsaj, da kanali ne ostajajo zamašeni. Nevarnost grozi, da bo voda začela vdirati v stanovanja, zdravilnik pa se boje, da bodo ob prehodu iz zime v pomlad obiskale mesto epidemije. Največja težava je v tem, da sta si mestna občina in pa odbor za zmsko pomoč v laseh, kdo izmed njiju je prav za prav dolžan, čistiti ulice mesta. To pravdo med njima bi bilo treba presekati kakor gordijski vozli in pljuniti v roke.

* Nevarne epidemije na Hrvatskem. V splitski okolici so se začeli množiti primeri nalezljivega otrpnenja tilnika, ki spada med najnevarnejše in najzahrbtnješe epidemije. Na infekcijskem oddelku splitske bolnišnice se nahaja doslej že 12 bolnikov, po večini otrok, bolj po rečkam na napada bolezen tudi starejše ljudi. V Medijemurju pa se je pojavila epidemija vnetja možganske mrene. V Donji Dubravi je umrlo 5 otrok, nekaj bolnikov pa se nahaja v bolnišnici v Čakovcu.

* Gluhonema deklica, ki je pred leti dovršila osem razredov gluhonemnice, krepke, čedne postave, pridna in poštena bi rada dobila kak zaposlitev, najraje v kakem mehaničnem delu, ki ne zahteva dosti govora. Morda v kakem podjetju kot zavijalka ali v kakem skladišču. Delo, ki bi se ji enkrat pokazalo, bi vršila v največje zadovoljstvo delodajalca Doma je velika revščina. mati vdova kočarica v dolenskih hriboh. Med kupom otrok je še ena gluhonema sestra, ki je tudi že izšla, istakota materi samo v breme. Cenjene prijave prejema Podporno društvo za gluhonemo mladino v Ljubljani, Zaloška cesta 5.

* Gospodinska pomočnica. Vsebinska 1. in 2. številke: Ne s strahom in obupom Zakaj — komu v korist — sejejo preprič? — Čudna miselnost med našimi ljudmi. Plačana si, delaš — ali zaupam ti, stori to. Dekleta, ali ste Slovenke? — Prosto-vojno nadaljevanje starostnega zavarovanja. Koristi hrvatskega sporazuma. Davčne karte. Iz pisma naročnic in članic. Narodna povest »Sin Arhove Lenke«. Kuharska navodila za enolončne jedi za množtevno kuhinjo v primeru vojne ali elementarnih nesreč. Ko ljudje izgube svoj dom. Nasveti za hišo, dom in vrt. Obzorik itd. List stane celotno 12 din in se naroči pri upravi Wolfova ul. 10. Vsaka hišna uslužbenka bi morala biti naročena na svoje stanovsko glasilo. Še nikdar niso bila dekleta tega poklica tako zaničevana in zapostavljena kakor so danes, z enostavnega razloga pomanjkanja poklicne izobrazbe. Časi se spreminjajo in ljudje z njimi. Kdor neče s časom naprej, ta zastaja in je preziran. Izobrazba pa prinaša le dobro stanovsko stivo, posebno onim, ki nimajo priložnosti udeleževati se zborovanj, predavanj, sestankov in družabnih prireditev. Sedeti pri lastni izobrazbi je skopost, ki se brido maščuje. Vsako ukaželjno delo bo rado štrvalo mesečno en dinar za svojo izobrazbo in morda še kaj; dodalo v korist svojim tovarišicam, ker v združenju je moč!

* Razveljavljen inženjerske diplome. Svet tehniške fakultete univerze v Beogradu je s svojim odlokom št. 304/37 5. maja 1938 na osnovi člena 8 zakona o nostrifikaciji diplom, pridobljenih na inozemskih univerzah in visokih šolah od 11. julija 1930, razveljavil nostrifikacijo diplome g. Ivana Sitarja, podeljene od tehniške fakultete v Kanu (Normanija).

* Trgovci! Uhogrejte razpošilja vsako množino Stermeck! Celje.

* Lastni interes vsakega bolnika, ki se želi ozdraviti od nahupe, pljučne bolezni in podobnih, mu nalaga, da se okoristi s ponudbo tvrdke Puhmann & Co. Berlin 614, Müggelstrasse 2525 a, ki obstoji že mnogo let in brezplačno razpošilja poučno brošuro s slikami. Pazite na oglaš na strani 2.

* Vrnila se je iz tujine in obupala nad življenjem. Včeraj so na kirurški oddelku ljubljanske bolnišnice pripeljali 21-letno Franco P. iz Zagorice pri Bledu. Nekaj časa je kot sobarica služila nekje v Nemčiji, pred dnevi se je iznenada vrnila. Kmalu po vrnitvi si je na tistem prezevala žile na rokah, a domači so jo pravem času opazili njeno nameto in so jo dali prepekljati v Ljubljano.

Iz Ljubljane

u— Velik uspeh koncerta Ljubljanske filharmonije. V petek zvečer je občinstvo napolnilo veliko Unionsko dvorano do zadnjega kotička. Ze v tem je dalo razveljavljeno zunanjo podobo koncertu, ki pomeni tudi sicer velik in nedvomni uspeh. Dirigenta — gosta Krešimira Baranovića je občinstvo takoj v začetku pozdravilo z burnim aplavzom, ki se je potlej stopnjevalo od točke do točke. Po prvem delu koncerta, obsegaajočem močno Peto simfonijo, P. I. Čajkovskega, je prejel odlični dirigent ob navdušenem ploskanju občinstva lahorjev venec. V drugem delu je posebno zanimala Bravničarjeva nova kompozicija »Belokranjska rapsodija«, ki je dosegla lep uspeh. Skladatelj je prejel venec in je bil deležen preerčnih ovacij. Koncert se je krasno zaključil z Baranovićevo baletno suito »Srečje letca«. Vzdruščeno občinstvo je ob koncu nekajkrat poklicalo na oder skladatelja in dirigenta Baranovića in mu s

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI — Telefon 41-79

Pretrajljiva drama v francoskem filmu

KRIK ULICE
(LE PURITAIN)

V glavnih vlogah: Vivian Romance, Pierre Fresnay

Predstave: danes ob 3., 5., 7. in 9. ter jutri ob pol 9. uri

Prihodnji spored:

Ječa brez rešetk

ploskanjem in vzkliki izkazalo svoje priznanje. Podrobno strokovno poročilo o tem koncertu bomo priobčili prve dni prihodnjega tedna.

u— Zadnja pot gospe Leo Potočnikove. Včeraj zgodaj popoldne je nastopila ga. Lea Potočnikova zadnja pot k sv. Križu. K pogrebu te blage gospe in skrbne matere se je zbrala pred mrtvašnico splošna bolnišnica ogromna množica pogrebcev. Nikogar, ki je poznal gospo Leo, ni mogla ovirati skrajno slaba pot. Po opravilu se je razvil dolg sprevod, v katerem je bilo posebno častno zastopano ženstvo. Voz s krsto je bil pokrit z lepim številom vencev. Večina pogrebcev je šla do groba. Gospa Lea je bila zvesta družica upokojenemu učitelju Alojzju Potočniku, marljivemu opisovalcu nekdanjega življenja v Ljubljani. Družina je dobro znana v Ljubljani, še prav posebno pa v dvorskem okraju, kjer g. Potočnik že dolga leta deluje v naprednih društvih in je marljiv knjižničar ondotne knjižnice. Tudi ga Lea se je vedno vneto zanimala za vsak napredni pokret. V Ljubljani se je rodila in zrasla. Kakor zunanje lepa, je bila po duševnosti plemenita in zato povsod priljubljena. Bodi ji lahka domača zemlja! Ohranili bomo gospo Leo v blagem spominu.

MANUFAKTURNA TRGOVINA
»ČEŠKI MAGAZIN«
M. CAR

se je preselil iz Pražakove ul. 12 na MIKLOŠEVO C. 36 (vis-a-vis Vazjemne zavarovalnice). Za nadaljnjo naklonenost se priporočamo.

u— Zadnja pot g. Viktorja Nemca. Včeraj popoldne so pri sv. Križu položili gosp. Viktorja Nemca, vsjega sodnega oficijala v pokroju, k večnemu počitku. Pokojnik je bil po rodu iz Nabrežne, služboval pa je pri sodišču v Komnu na Krasi in v Trstu, nato pa 12 let v Murski Soboti, kjer je bil lani upokojen. Na vseh službenih mestih je nato pa 12 let v Murski Soboti, kjer je bil zaradi svojega plemenitega srca zelo priljubljen med ljudmi. Bil je veselega temperamenta, velik humorist, zmerom dobro razpoložen, pri tem pa blag, odkrit značaj, da ni imel sovražnika pod soncem. Zlasti naši Prekmurci ga bodo ohranili v najboljšem spominu, saj jim je bil zmerom z nasveti na razpolago. Ni mu bilo usojeno, da bi vsaj nekaj let užival zasluženi pokoj. Nepričakovano nas je zapustil, star komaj 57 let. Pokojniku, ki je bil navdušen Sokol in naprednjak, so v slovo zapeli pevci šišenske Narodne čitalnice ganljive žalostinke. Prijatelji in znanci bodo Viktorja Nemca ohranili v najlepšem spominu, njegovim pa iskreno sožalje!

Cenjenim damam,
se priporoča modni krojaški salon
JERNEJ MARJETA, Tyrševa 51.
Izdelava prvotnega. Cene zmerne.

u— Angleško društvo v Ljubljani sporoča zainteresentom za učenje angleščine, da se prične v torek 13. t. m. nov tečaj za začetnike, ki bo vsak torek in petek od 17. do 18. Enako prične nov tečaj po eno uro na teden iz moderne literature in tečaj za čitanje dramskih tekstov in iger. Podrobne informacije daje tajnik učnega oddelka v društvenih prostorih, Tavčarjeva 12, vsak torek in četrtek od 17. do 19.

u— Krajevne organizacije Jugoslovanske nacionalne stranke v Ljubljani bodo priredile v soboto 17. t. m. v kazniški dvorani družabni večer za svoje člane in njihove sivoce. Vstopnine ne bo, vstop pa bo dovoljen samo z vabilili. Člani dobe vabila pri predsedniku ali tajniku svoje krajevne organizacije.

u— Letna overovitev voziške izkaznice za vozače motornih vozil. Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike voziških izkaznic, da je rok za plačilo banovinske takse na te izkaznice samo še do konca tega meseca. Obenem poziva prizadete lastnike, da v določenem roku izkaznice predložijo v overovitev za leto 1940. Zamudnike bo zadejala kazen.

u— Letna prijava koles in kočij. Uprava policije v Ljubljani opozarja lastnike biciklov in fjakarskih voz, da se rok za prijavo vozil bliža koncu in da bodo od 1. marca morali zamučniki plačati poleg redne takse še kazensko takso, ki znaša za vsak bicikel 37.50 din, za vsako kočijo pa 67.50 din.

u— Lektor nemške akademije poučuje nemščino. Prijave za tečaj vsak dan od 16. do 18. ure, Pražakova 8. 1. nadstropje. (—)

V četrtek, dne 15. februarja 1940

NATAKARSKI PLES

Kazina

Ob 20.30 uri

na debelo slečem. Meso in mast v vreče, vreče na konjice; drugo pobero domačini. Opoldne smo že v Višegrad. Pošljejo nas čez most v Okulište. Tam pa je že intendant s komiso, kavo, rumom, cigaretami. Potem kuhamo. Franzl peče, cvre, Francej žeha v kotlu za kompanjo. V gorovju regljajo strojnice. Bataljona do večera ni v Višegrad. Drugi dan tudi še ne. Nihče ne ve, ne kod ne kaj. Tretji dan zvečer pa pripeljejo, lačni kakor volkovi. Francej deli z veliko žlico, Franzl reče z ostrim nožem rumeno pečenko, greje ocvirke. Lahonšek kuha čaj in kavo. Vsi napori so pozabljeni, dobra volja se vrne. To, gospodje — dobro pomnite! — je dobra kuhinja. Brez dobre kuhinje ni dobre armade! To imejte vedno pred očmi!

Zato pa pazimo nanjo kakor na vid mojst oči. Drugi dan se preselimo gor na Vidovo Goro, obri na Bukovo Stijeno. Kompanji pol doli ob Drini, pol gori pri nas. Oficirsko barako obložimo z važami in našo kuhinjo tudi. Francej se preseli globlje v jarek. življenje teče mirno. Razen uši nas nihče ne vznemirja. Postaja dolgčas. Le kaj bi bilo z ubogo armado brez dobre kuhinje? Ta ostane centralno zanimanje. Tega, gospodje, tudi pod lepimi kapami nikoli ne pozabite!

Dolenjskemu očku silijo solze v oči.
— Seveda, najteže gre Lahonšku. Če je armada dolgo na istem kraju, postane vse kakor pogorišče. Pojavi se ideja, da bi poskusili priti do Sarajeva. Naporno! Lahonšek dobi na pot dva pomočnika, čez pet dni se vrnejo z vsemi pomočnimi dobrotami. Od pajčka, gosjih jeter do konjaka in finih vin. Našega oberljajntanta popade nesreča misel, da bi se pobahal z dobro kuhinjo. Tega slavni vojskovodje nikoli ne delajo. Povabi polkovnika in adjutanta na kosilo. Francej pripravlja in cvre tri dni. Heršofnohamol, kakšni orehovi kifeljčki, pa torte,

pa sirove maže in narezki! Polkovnik in adjutant zijata. Kaj takega na fronti, v umazani baraki na Vidovi Gori? Po kavi, pri časi dobrega vina, vpraša polkovnik: — Ti, gospod oberljajntant, kako pa se piše tvoj kuhar? —

Vse prebledi, major najbolj. Zaslužito utemeljeno nevarnost. Lahonšek in jaz streževa ter gledava obupano gospodo. Oberljajntant dolgo ne more odpreti ust. Naposled zajecija: »Naš kuhar se zove, kajkajto ne malo, tako težko pamtim ta vindišarska imena: frajtar, kako se piše naš kuhar?« — Pete mi z glasnim ropotom skočijo kar same skupaj: »Gospod, oberst, melde gehorizam, naš kuhar se imenuje Francej — Vsi naši oficirji gledajo obupano v moja usta. Nekaj se mi jasn, zato počasi stokam naprej: »Prav za prav imamo dva, kliče moji jih pa po krstnem imenu.« — »Pa kako se zove prvi?« — nadaljuje s trdovratno radovednostjo polkovnik. — Melde gehorizam, prvi se zove Franc Skočir. — »Na, also — Hans.« — pravi adjutantu. — »Zapiši si to ime!« — Obrzi naših oficirjev se zjasne, major me objemlje s svojimi očmi. Čez dva dni pa stoji v zapovedi, da se premeša kuhar četrte kompanije Franc Skočir k enajsti kompaniji na Bukovo Stijeno in da se ima takoj javiti v kuhinji polkovnega štaba.

Drugi dan odhaja Francej Skočir s puško in tornistro ter solzami v očeh od naše kompanije. Lahonšek ga tolaži: »Korpo di bako, kaj garantirala, ti boš kmalu nazaj!« — Resnično, čez tri dni ga pošljejo nazaj in spet deli kavo in juho in razlaga, da je ni na svetu nad četrto kompanijo.

— **Jugoslovanski klub ljubiteljev brakov** je imel pred dnevi občni zbor v sejni dvorani Mikičevega hotela. Marsikdo pozna snežnobe pše z oranžnourmenimi lisami, pa naj si bodo elegantni kratkodiški ali mrki resasti istrijani. Ne smemo preizkušati tudi rjavih posavcev in črnorjavih balzancev. To so edini lovski psi domačega jugoslovanskega izvora. Na občnem zboru smo izvedeli, da je odbor izdelal pasemske znake ter jih dal registrirati Mednarodni kinološki federaciji, ki bo letos imela predsednika v Jugoslaviji. S tem bodo tudi te edine naše domače pasme mednarodno priznane. Ti braki so za vsako lovsko rabo; na tekmah so dokazali, da niso porabni samo za brake, temveč tudi za poiskanje ranjene divjadi. Prav tako so sposobni za boj z roparicami in podobno. Za take vrste preizkušnje je odbor izdelal pravilnik, ki ustreza vsem mednarodnim zahtevam. Uvedene so celo izkušnje brakov v domačem revirju, kakor jih imajo švicarji. Pasemske znake in pravilnik opremiljen s številnimi slikami, je prinesel »Lovec« v 9. številki lanskega leta. Nismo vedeli, da imajo tudi naši brakovniki, toda na občnem zboru smo izvedeli, da je v rodovno knjigo vpisanih 354 brakov, v knjigo izučenih brakov, to je takih, ki so prestali preizkušnjo, pa le sedem, ker je bila doslej le ena preizkušnja. Iz poročila funkcionarjev smo povzeli, da je imel klub tri samostojne priditve, namreč smotro v Konjicah in Kočevju in tekmo v Cerklju. Zlasti zelo obiskana je bila smotra v Kočevju, kjer je bilo z najmanj dobro oceno ocenjenih 17 brakov. Čeprav večina lovcev lovi z braki, jih je v klubu vključenih le 117. Klubov namen ni samo, gojiti čistokrvne brake, temveč stremi klub tudi za tem, da se z zakonom dovolj brakov ne le čistokrvni braki, ki so na preizkušnji dokazali, da so izučeni. To je novost in želimo, da bi se ta klubova želja uresničila. Na občnem zboru je bil izvoljen za majhnimi spremembami stari odbor.

ZOBODRAVNİK

dr. Pavločič Franc

ORDINIRA NA GOSPOSVETSKI št. 3.

— Za mestne reveže je poslala 100 din odvetniška pisarna g. dr. Josipa Regalija, Kralja Petra trg 3, iz neke poravnave g. Antona Zalokarja z g. Maksom Severjem. G. Bogomir Kobal, Pražakova ulica 10, je poslal 300 din, ga. Rezi Zalaznik, Gačeva ulica 6, pa 200 din, a višji revident juž. žel. v p. g. Franc Blažon je ob 90letnici svojega rojstva in ob 60letnici poroke z go. Josipino podaril 200 din za mestne reveže v cukrarni. V počastje pok. prof. dr. Pavla Grošlja so zbrale 111 din dijakinje VLB in Vlc razreda mestne ženske realne gimnazije; v počastje pok. ge. Lee Potocnikove je podaril 50 din g. Valentin Legat z Gosposvetske ceste št. 13, gg. brata Anton in Ivan Strekelj s Sv. Petra c. 65, sta pa namesto venca na krsto ge. Lee Potocnikove poslala 100 din, a mestna vrtnarja je v znamenju te okupine od razkošja pri pogrebnih položajih na krsto preprost venec. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

30. DRAŽBA KOŽ DIVJADI

NA VELESEJMU, 4. MARCA 1940. —

Blago pošljite na naslov: Ljubljana,

DIVJA KOŽA — Velesejem.

— **Letna prijava motornih vozil.** Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike motornih vozil, da prijavijo svoje avtomobile, avtomobile in motocikle najkasneje do 29. t. m. Po 1. marcu bodo morali plačati poleg redne takse še kazensko takso, ki znaša za vsak avtomobil in za vsak avtomobil 180 din, za vsak motocikel brez priklole 80 din, za vsak motocikel s priklole 92.50 din.

OTROSKI ZDRAVNİK

dr. Luka Bezič

zopet redno ordinira

Turnograjska 4/L. — Telefon 33-39

— **Dol z logiko — živel ljubez!** Tako bi se lahko imenovala Reinaldijeva štiri-dajanska zabavna salonska komedija »Mlada ženka brez logike«, ki se bo uprizorila v torek 23. t. m. ob 20.15 v franciškanski dvorani. Sodelujejo Mieluš-Pugljica, Novak, Dežman, Lombar, Poljanjska.

Zobna ordinacija

Dentist BAN BORIS za zobozdrav-

ništvo in zobotehniko se je preselil

v Šelenburgovo ul. 4/L.

(poleg kavarne Zvezde).

— **Ljubljanska podružnica Narodne strokovne zveze prireditelj** v nedeljo dne 11. februarja z 1. ob 4. popoldne v dvorani Delavske zbornice delavsko akademijo na katero opozarjamo naše napredno občinstvo in nacionalno delavstvo kakor tudi gospodinske pomočnice predvsem članice Zveze gospodinskih pomočnic. Poleg obširnega sporeda bodo igrali tudi »Kovačevega študenta« sprevolgo v treh dejanjih, ki bo bodo izvajali dramatični, pevski in tamburaški orkester NSZ. Vstopnice so na razpolago vsak dan v tajništvo NSZ. V Del. zbornici in v nedeljo pri dnevnih blagajni dvorane Del. zbornice od 10. do 12. v nedeljo popoldne in popoldne od 15. ure dalje. Vstopnina je od 10 do 4 din sedeži v 2. stojišče. Nacionalno misleči meščani v nedeljo popoldne v Delavsko zbornico.

— **Naše priditve in garderobe.** Prejeli smo: Kdor je bil kdaj v velikih zapadnoevropskih gledališčih in koncertnih dvoranah se spominja, kako dobro je povzročilo poskrbljeno za garderobo. Tiste neznane gneče, suvanja s komolci in drugih neprijetnosti te vrste, ki tvorijo pri nas skoraj za »normalen« uvod v koncertno nastopanje, četrt ure pred začetkom priditve, ne doživlja zlepa drugod, kakor v Ljubljani. Tako je bilo tudi v petek, ko so množice obiskovalcev navale na koncert Ljubljanske filharmonije. Menda skrb za naše garderobe neko Društvo garderobov. Če so organizirali skrb za garderobe, bi bilo želeli da bi stopili v tem prizadevanju še korak naprej in odpravili grajanj nedostatke. Vzrok gneče in dolgega čakanja ni samo v pomanjkljivih prostorih, marveč tudi in predvsem v tem, da je na razpolago premalo osebja. Če razumemo, da hočejo posamezniki vedno zaslužiti, von-

dar pa naj pri garderobarski organizaciji ne pozabijo, da so garderobe zaradi občinstva, ne pa občinstva zaradi garderob.

— **Fantje z Beričevega gošturja na Laverd.** Društvo kmetskih fantov in deklet na Beričevem igru na Laverd igro »Skopu«. Pozivamo vse znance in prijatelje, da nas v čim obilnejšem številu posetijo in na ta način pripomorejo k prizadevanju naše mladine, ki hoče dvigniti prosveto in izobrazbo naše vasi na ono stopnjo, ki jo kulture narod mora imeti. Danes vsi na Laverd!

— **Popoldanska predstava zabavne Nušičeve veselice »Ujeza«** bo v Sentiakobskem gledališču danes ob 15.15. Ker so bile vse dosedanje predstave popolnoma razprodane in je odšlo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v naprej. To je poslednja uprizoritev te izvrstno uspele veselice. Kdor se hoče nasmejati, naj poseti predstavo!

LEPO DARILO

za dijaka ali vojaka:

smo izpopolnili s 1 šivalnim priborom s ogledalom in poleg dobite še:

- 1 kom toaletnega mila;
- 1 aparat za britje,
- 1 čopce za britje,
- 10 britvic,
- 1 milo za britje,
- 1 zobno ščetko,
- 1 zobno pasto,
- 1 steklenico kolonske vode

vse to za Din 30.— ako želite, da Vam pošljemo po pošti vplačate gornji znesek plus din 4.— za priporočeno na ček. rač. 13285 ali v znakmah na naslov:

Foto Tourist — Lojze Šmuc,
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 8.

— **Dvignite bencinske karte!** Uprava policije sporoča, da so dospele od uprave državnih monopolov iz Beograda bencinske karte. Vsi lastniki motornih vozil, ki so v decembru vrožili prijavo za nabavo bencina, se pozivajo, da dvignejo te karte na upravi policije med uradnimi urami na sobi št. 23. III. nadstropje. S seboj naj prinesejo prometno knjižico, iz katere bo razvidno, da je vozilo za tekočo leto prijavljeno. Bencinske karte se izdajajo proti plačilu 20 do 40 din. Lastniki motornih vozil, ki so prekulili vozilo v času po 14. decembru 1939, dobe bencinske karte prejšnjih lastnikov vozil.

— **Zanimivo predavanje.** Pod okriljem Rdečega križa je v petek zvečer predaval docent, šef primarij g. dr. Lavrič o trebušnih poškodbah v vojni. Številni samaritani in samaritanke so z zanimanjem sledili izvajanjem odličnega kirurga, ki je na poljuden način obrazložil učinke ran strelnega in hladnega orožja v trebušni votlini in trebušnih organih. To so dostikrat življensko nevarne poškodbe, ki jim more ljubovati le kirurški nož. Pa še to ne zmerom. Važno je, na kateri strani trebušne votline je bil ranjenec zadet, ali je bilo prestreljeno črevesje in na kolikih mestih, ali je bila morda presekana glavna arterija in je zaradi prehitre izkrvavitve zraka pomoč zaman; kako je s poškodbami trebušnih organov, jeter, ledvic, vranice, trebušne slinavke, mehurja. Kateri so glavni zunanji znaki trebušnih poškodb: bledica, potenje, hitro dihanje, bruhanje itd.; kakšne posledice puščajo poškodbe trebušnih organov: razna vnetja, rumenico, zlatenico itd. In slednjič jedro in namen predavanja: kako naj pomagamo v primerih trebušnih poškodb. Nekaj dragocenih navodil in svetov za ravnanje z ranjenici, ki so zadobili trebušne poškodbe. Priznanega strokovnjaka so poslušalci hvaležno nagradili s ploskanjem, predsednik Rdečega križa g. dr. Fetič pa se mu je v imenu društva še posebej zahvalil.

Gg. rezervni oficirji!

Vse kar potrebujete za vašo uniformo — dobite najceneje pri tvrdki A. KASSIG. Mikišičeva c. 17, blizu glav. kolodvora.

— **Snežni plaz se je vsul.** Prebivalci zgornjega dela Mestnega trga so živel v noči od petka na soboto, tako okrog pol enih, pravcar majhen potres. Raz streho Skabernetove hiše se je namreč kar na lepem vsul ogromen plaz snega v vsej stredni dolžini in širini. Mestni trg se tam že precej znoj in je bilo vse cestišče natrpano s snegom, na krajih skoraj meter visoko. Tolikšna masa na pol zmrazlega snega je povzročila bobnen ropot, ki so ga različno slišali in občutili prebivalci sosednjih hiš tja do Trance. Junaško pot je opravil poslednji nočni tramvajski voz, ki se ni strahil nenadne snežne ovire, ampak je s polno hitrostjo brez težav zvozil preko snega. Seveda, na sredlo ceste ga je padlo najmanj. Prava sreča, da plaz nikogar ni zalotil pod seboj, saj bi ga dobesedno zmečkala in strla neznanska teža snežne plasti in še s trnadstropne višine! Kaj pa bi bilo, če bi se sprožil plaz čez dan, recimo dopoldne, ko je Mestni trg močno obljuden! Da so stredni plazovi velike življenjske nevarnosti za pasante, je menda odveč pripominjati. Naj bi se tega hšni lastniki zavedli ter po zgledu nekaterih pravčasno spravili sneg raz strehe. Odstranjenja bo tako velika opasnost, ki jo prinaša južno vreme se boji.

— **Draginja strokovnih knjig in ostalih učnih pripomočkov za študij na medicinski fakulteti** je tako velika, da ovira oziroma celo onemogoča študij revnih študentov. Da jih podpre, hoče Društvo medicincev organizirati čim večjo in popolnejšo knjižnico, s katero bi se mogli okoristiti revni tovariši. Nepopolna Ljubljanska medicinska fakulteta ali slovenske medicince, da že po štirih semestrih odhajajo v Zagreb ali Beograd, kjer jim draginja in dejstvo, da zanje ni nobenih socialnih ustanov, študij še bolj ovirata. Ker moramo slovenske medicince smatrati za svoje člane, smo jim dolžni pomagati po naših močeh. V ta namen nameravamo podpreti njihovo socialno podporno društvo »Ivan Oražen«. Da dobimo za vse to potrebna sredstva, prirejamo tudi letos svoj vsakoletni medicinski ples.

— **Dva velika koncerta Glasbene Matice ljubljanske.** Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske pripravlja pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča krstno izvedbo najnovejšega simfoničnega dela skladatelja dr. L. M. Škerjanc: »Prešernov« Sonetni venec« za tenor in bas solo, moški tercet in moški zbor s spremljevanjem vol-

kega orkestra. Skladatelj Škerjanc je uglasbil vseh 15 sonetov Prešernovega »Sonetnega venca« in s tem njegovim delom dobimo drugo celovečerno koncertno delo njegovega genialnega duha. Solista bosta Ivan Franci in Julij Betetto, v tercetu pa: Anton Jolič, Roman Petrovič in Tone Petrovič. Zborovski part, ki je pisan vokalno bo pel pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske v orkestru pa sodeluje Ljubljanska Filharmonija. Prva izvedba »Sonetnega venca« bo 26. t. m. Drugi koncert pa bo 4. marca in sicer v proslavo 20 letnice obstoja Orkestralnega društva Glasbene Matice ljubljanske. Na koncertu bo sodeloval pianist Ivan Noč, vodil pa bo koncert dirigent in skladatelj dr. L. M. Škerjanc. Natančni spored javimo. Opozorjamo pa na proslavo 20 letnice Matičnega Orkestralnega društva, ki si je steklo za razvoj naše orkestralne glasbe pomembnih zaslug. Podrobnosti sledi. (—)

— **Lutkovno gledališče Sokola I na Taboru** ponovi danes, 11. t. m. ob pol 16. uri prav lepo igrice »Janko in Metka«. Pred igrjo bo lepa deklamacija majhnega deklica. Igra »Jurčkov jazz«. Predprodaja vstopnic od 11. do 12. lahko tudi telefonično v pisarni na Taboru. (—)

— **Jugoslovansko kirurško društvo, sekcija Ljubljana** ima 13. februarja ob 18. uri strokovni sestanek v predavalnici bolnice za ženske bolezni v Ljubljani. Spored: predavanje: Dr. Breclj Bogdan; Pavešova operacija in njena indikacija; dr. Kunc Boris: Ulcus cruris. Vabljeni vsi zdravniki! (—)

— **Zveza gospodinj sprejema prijave za trimesečni večerni kuharski tečaj**, ki se bo pričel 6. marca. Ukovina 330 din, plačljiva v 3 obrokih. Prijave dnevno od 16. do 17. ure v Gradšču 14/L do 29. februarja. (—)

— **VI. natakarski ples v Ljubljani.** Dne 15. februarja, v četrtek bo v veliki dvorani Kazine tradicionalni natakarski ples pod pokroviteljstvom predsednika Zveze združenj gostinskih podjetij dravske banovine g. Cirila Majcena. Za strokovno postrežbo, izvrstno pijačo ter izbrana jedila pri bifeju bo preskrbljeno. Igrala bo godba Merry-Boys. Plesno vodstvo mojster Jenko. V stranskih prostorih bar. Krasna dekoracija velike dvorane. Pričetek plesa ob 20.30. (—)

Proti kašlju

poskusite lahko

GUAJACOL-SIRUP

»REMEDIA« (Guajacol-Perdynamin)

za odrasle in otroke

Dobiva se v vseh lekarnah.

S. br. 2615 od 6. II. 1940.

— **Da bi vsaj deloma bila omogočena preskrba s premagom,** je TPD odredila za mesec februar trgovcem s kurivom delne količine premoga. Zaradi izredno velikega zaostanka v dobavi, povzročenih deloma zaradi decembrske stavke, nadalje zaradi zelo ostre zime in zlasti zaradi močno povečanih železniških in drugih državnih dobav, ni mogoče oskrbeti potreb za sečne potrošnje premoga v celoti. Zato prosijo trgovci s kurivom kupujoče občinstvo, naj se začasno zadovolji s delnimi dobavami, zlasti pa priporočajo, da bi konzumenti naročali premog pravčasno to je vsaj 3 do 4 tedne pred predjem jim docela poide. Sekcija trgovcev s kurivom združenja trgovcev v Ljubljani. (—)

— **Pogrebno in podporno društvo državnih uslužbencev** vabi na zborovanje družbenih članov, ki bo v nedeljo, dne 18. februarja ob 8. uri v dvorani Delavske zbornice. Vsop dovoljen samo članom, zato prinesite članske knjižice s seboj. (—)

— **Jenkov plesni zavod v Kazini** ima svoje redne plesne tečaje še do 18. marca. Vsako nedeljo ob 16. uri »popoldanski ples«. Vsak ponedeljek ob 20. uri »začetniški tečaj«, vsak torek in sredo ob 20. uri »izpopolnjevalni tečaj« in vsak petek »nadaljevalni tečaj«. Posebne plesne ure in informacije vsak dan. (—)

— **Plesno-sportni klub Ljubljana** ima drevi ob 20. uri svoj redni letni občni zbor v klubovem lokalnu Kazine. Udeležba za člane obvezna. Odbor PSK. (—)

— **Lovsko društvo Ljubljana** bo tmeo svoj redni občni zbor dne 19. februarja 1940 ob 20. uri v restavraciji Zvezdi v Ljubljani. (—)

Bik, več ko tono težak

Med živinorejce, ki v resnici razumejo svoj posel, spada brez dvoma tudi Franciška Gregoričeva, vzorna gospodarica lepe kmečke domačije na Velikih Poljanah nad Ortnikom. Medtem ko je mož po večini zdoma — s krošnjo roma po Italiji — ona umno vodi gospodarstvo, ne brez uspeha. O tem priča tudi slika zajetnega bika, ki ga je vzredila, da podobnega ne srečate izlepa po naših vaseh. Težak je bil nič manj

ko 1080 kg. Ko je kolosa, ki je bil deležen občudovanja daleč naokrog, g. Janko Osepar, lastnik podjetja mesnih izdelkov, odpeljal v Ljubljano, da ga porabi za svoje znane hrenovke, je dal 600 kg mesa za klobase, 100 kg masti in loja, a samo koža, ki je predstavljala redek eksperiment svoje vrste, je tehtala 95 kg. Zanimivo je, da je Gregoričeva sama mirno dele laško opravljala svojega težkega rejenca, a če bi se mu hotel približati tuj človek, sta morala biti zmerom najmanj dva moža.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima očito vse, ki trpe na astmi, katarju pljučnih vrhov, zastarelem kašlju, zasluženosti, dolgotrajni hripavosti in hripi, a doslej še niso našli zdravlila. Vsi taki bolniki dobe pri nas

POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO 8 SLIKAMI

Izpod peresa gosp. dr. med. Guttmanna. — Treba je pisati samo karto

(frankirano s 2 din) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., Berlin 614, Müggelstrasse Nr. 25-25a.

Odobreno od min. soc. pol. sanitetsko oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII 1936

Dol z logiko — živel ljubez!

Ga. Mieluš-Pugljica, absolventka dramatične šole Mfiana Skrbniška, je znana ljubljanskega občinstva sicer samo iz Sentiakobkega gledališča kot nadarjena in rutinirana igralka, a dosega je tudi že na poklicnem odru lepe uspehe. Pred leti je namreč sodelovala v dveh glavnih vlogah in sicer v Devalovi komediji »Gospodična« in v Aachevi drami »Bog osvete«. Kritika je bila polna pohval, a razen slovenskih dnevnikov in revij so njena nastopa zabeležili enako pohvalno tudi zagrebški Mst. Razmere so nanesle, da ni

šla v angažma, a njena izrazito gledališka narava ji ne da, da se ne bi udeleževala na odru. Tako bo tudi v torek nastopila v Reynaldovi salonski komediji »Mlada ženka brez logike«, ki jo je zrežiral Skrbnišek, v franciškanski dvorani. V komediji kreira Lavreto, glavno žensko vlogo, mlado, prisrčno, nežno bitje čisto svojevrstne psihe.

Francja, že nekoliko postaršega »prvega ljubimca« na odru življenja bo izoblikoval Cveto Novak priznani in priljubljeni bivši igravec humorističnih ljubimcev in drugih značajev v Sentiakobskem gledališču in trenutno volonter ljubljanske drame. Tudi o njegovih nastopih na deskah, ki pomenijo svet (»Švejske«, »Poč«, »Vdova Rošinka« itd.), so bili v listih delezni prav pohvalne ocene. Poleg njega sodelujejo še Dečman, član Mrakove igralske skupine (Enrico) Lombar, ki je prav tako več let z repini uspehi sodeloval v ansambli Sentiakobkega gledališča (Antonio), in pa guč Poljanec in sicer majhni, a humoristi vlogi hotele sobarice. V skrbno nastudirani predstavi nas bodo za en večer popeljali v svet, v katerem kraljuje deviza lepe Lavrete: »Dol z logiko — živel ljubez!«

Zadnja pot g. Josipa Kovača

Pokojniki s svojim pravnikom

Včeraj ob 15. je v Novem mestu nastopil zadnji pot s šukljeto ceste višji sodni svetnik v pokolu g. Josip Kovač. Slabo vreme ni zadržalo številnih pogrebcev in zlasti tudi ne iz okolice, kjer je bil pokojnik močno priljubljen. V dolgem sprevodu so nesli krasne vence, lepo število vencev pa je počivalo na krsti. Med pogrebi je bilo več uglednih predstavnikov. Tako so novomeško okrožno sodišče zastopali sodnika gg. Pakiž, Duri in državni tožilec Prijatelj, sredi načelnik g. dr. Vidmar. Prišli so številni juristi, ki so pokojnika visoko cenili. Krsto so položili v družinsko grobnico na šmihlskem pokopališču.

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino bo predvajal danes popoldne in zvečer »Tarzan v harem« in običajne predigre. (—)

MOKRONOG. Delavska strokovna organizacija Mokronoške tovarne usnja v Mokronogu, katere člani so vsi delavci tovarne, je pod pokroviteljstvom lastnika tovarne gospoda Savia Kalina in njegove spoštovane gospe soproge priredila 3. februarja v gostilni g. Jeriča svojo vsakoletno veselico. Gmotni kakor tudi moralni uspeh te prireditve je prekosil vsa naša pričakovanja. Zastugo imata predvsem pa naša pokrovitelja, ki vedno s tolikim razumevanjem spremljata vse naše težnje in prizadevanja, da se izboljša gmotni in kulturni položaj socialno najšibkejših. Zato si dovoljujemo gospodu šefu in njegovi gospi soprogi najtoplejšo zahvaliti se za vso gmotno in moralno podporo, ki nam jo nudita tudi ob drugih prilikah. Gospod šef nam nudi možnost ustvarjati poleg materialne tudi duševno vso, ki naj bi

sprejala vse skrupej v eno veliko, složno, močno in zadovoljno delovno družino. Velik delež na uspehu prireditve sta doprinesla g. Borštnerjeva in mojster g. Karol Pečan, ki sta požrtvovalno pomagala pri pripravih, kakor tudi pri izvajanju sporeda. Videti je bilo, da sta si na mah pridobila vse simpatije in iskreno zahvalo vsega delavstva za njih nesebičen trud. Lotila se nas je pač želja, da bi vsi intelektualci znali ali vsaj hoteli na tak privlačen način, ki je delavstvu tako všeč, pridobiti si njih zaupanje, da bi tako bili premosteni prepad, ki zija med izobraženstvom in delavstvom. Naša iskrena zahvala naj velja tudi vsem drugim tovarniškim uradnikom in namestnikom, ki so se prireditve polnoštevno udeležili. Posebno pohvalno moramo omeniti, da so se skoraj prav vsi mokronoški tržani ne odirajo se na načelna prepričanja ali politično opredeljenje, udeležili naše prireditve. Vsem še enkrat iskrena zahvala!

POLJANEC. Sokolska maskarada na pustni torek v Mahoričevem hotelu je tudi letos lepo uspela. Udeležili so se prireditve tudi zunanji gostje, kakor s Pragerskega, iz Laporja, Studenice. Veselo razpoloženje je napravila živahna indijanska skupina pod vodstvom našega izvirnega br. Korena. Pri nagradnem tekmovanju mask je dobila prvo nagrado gđ. Kobalova Glizla, druga gđ. Verbičeva Marija in tretjo ga. Šajnava Ivica s Pragerskega. Videlo pa se je spet, kakor potrebna bi bila za take prireditve lepa dvorana. Upamo, da ni več daleč do tega, in se Sokol vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu in s tem podprli akcijo za dograditev doma, najlpeše zahvaljuje.

TRZIC. Kino bo predvajal danes, v nedeljo izredno lep operetni film »NANON«. V glavni vlogi Erna Sack. (—)

Z Jesenice

— **Podružnica SPD na Jesenicah** sporoča članom, da bo imela redni občni zbor v sredo 22. t. m. ob 20. v salonu Mesarjeve restavracije na Jesenicah. Volilno pravico bodo imeli le člani, ki so za leto 1940 že poravnali članarino. Samostojni predložitelj naj se vsaj deset dni pred zborom pošljejo na naslov podružnice.

— **Zvočni kino Radio** predvaja danes ob 20. letalski vefilim »Kraljica zrak« s Annabelljo v glavni vlogi; v nedeljo ob 15. in v ponedeljek ob 20. pa tirksko umetnino »Velika iluzija« z Jeanom Gabinom in Dito Parlo. Med dodatki zvočni tednik. — Sledi poljski vefilim »Rožica«. (—)

Iz Krškega

Kr.— **Ostni odbor je odstopil.** V četrtek bi bil moral imeti ostni odbor v Krškem proračunsko sejo za leto 1940/41. Tik pred začetkom seje pa je odbor v celoti odstopil razen načelnika g. Vodopivca Franca. Vzrok odstopa javnosti ni znan.

Kr.— **Tupki promet v minilni leta.** Lani se je razvijal pri nas tujski promet v znamenju porasta. V splošnem se opaža, da tujski promet v Dolnjem Posavju počasi, vendar zadovoljivo narašča. Če bi odločujoči faktorji poskrbeli, da bi se odstranili razni nedostatk, bi se tujski promet dvignil na nivo ostalih tujskoprometnih mest, saj pogoj obstoje. V letu 1939 je bilo pri nas prijavljeno 452 jugoslovancev in 28 tujcev z 2487 nočnimi nasproti letu 1938, ko je bilo 235 jugoslovancev in 15 tujcev s 734 nočnimi. Te številke so razveseljevale, saj je obiskalo naše meste 48% več letovisčarjev kakor prejšnje leto, a nočnine so postokile kar za 800%. Malo več reklame in naše prelope vinskih gorice bi postale priljubljeno letovišče.

Kr.— **Opozorjamo vse trgovce na razgledu odbora o pobijanju dragine,** ki je ležal maksimalni cenik najnujnejših življenjskih potrebščin. Prav tako opozarjamo gostilničarje na maksimalni cenik, katerega je izdalo sresko načelstvo v Krškem. Eni in drugi morajo imeti cenike na vidnih mestih v lokalih izobešene.

Iz Hrastnika

h.— **Smrtne kosa.** Umrila je v 76. letu vdova po rudarju Neža Ravnikarjeva. Pokopali so jo na dolskem pokopališču. Naše sožalje!

h.— **Zdravstveni svet za zdravstveni obliš** Hrastnik se je ustanovil pretekli ponedeljek. Centralo OUZD je zastopel ustanovitelj teh zdravstvenih svetov, šef-zdravnik g. dr. Drobnič iz Ljubljane. Zbor je bil v društvenih prostorih steklarskih gasilcev. Navzočni so bili OUZD zdravnik g. dr. Vidmar ter zastopniki delodajalcev in delojemalcev iz steklarne in kmetične tovarne. Šef-zdravnik je najprej razložil namem in pomen zdravstvenih svetov, ki imajo nalogo skrbeti za stik med OUZD, delodajalci in delojemalci. Odbor hrastniškega sveta se je sestavil takole: predsednik g. dr. Roman Vidmar, zastopnika delodajalcev gg. Franc Pečnik in inž. Boris Makarovič, zastopniki delojemalcev pa gg. Jože Jaga, Franc Vračun, Franc Koritnik in Jože Kragelj. Mesto za zastopnice delavk je ostalo prazno.

Iz Kranja

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«** ponovi koncert Prelovčevih pesmi dne 21. t. m. v dvorani Narodnega doma v Kranju. (—)

— **Kino Narodni dom** prikazuje danes ob 16. pol 19. in pol 21. uri prekrasen vefilim iz življenja nesrečne škotake kraljice: »Marija Stuart«. Novi zvočni stroji — predstave brez odmorov! (—)

Iz Trbovelj

Iz Maribora

Obmejno učiteljstvo in draginja. Včeraj dopoldne so zborovali v krčevinskih šolih naši obmejni učitelji, organizirani v Učiteljsko društvo za srez Maribor levi breg. Lepo oblikano zborovanje je otvoril in vodil zaslužni predsednik g. Mirko Vauša. Obmejno učiteljstvo je zavzelo svoje stališče do naraščajoče draginje in se je izkazalo za zlobojšanje gnojnega položaja vseh javnih nameštencev. Sledilo je med drugim tudi anketni razgovor o izkustvih s kmetijskim poukom. Tudi večerajšnje zborovanje je izpolnilo složenost in strnjeno našega obmejnega učiteljstva.

Marljivo delo Angleskega kluba v Mariboru. Predsednični odbor tukaj. Angleskega kluba je otvoril in vodil predsednik prof. dr. J. Kotnik, ki se je zahvalil gg. O. Sorliju, dr. V. Rapotcu in Givniški za zasluge, prav tako novemu prof. angleskega M. Bougheyu. Teda večer je udeležilo 160 oseb. Sledilo so poročila tajnika prof. Kosa, blagajnika prof. Bogovića, in knjižničarja Givniške. Denarni promet izkaže 85.000 din. Odbor je ostal po večini nespremenjen, namesto g. O. Sorlija, ki odhaja v Ljubljano, pride v odbor g. P. Boughey, nadaleje se ga. Špendalova in g. Jemih. Klubovo delo je pohvalno pozdravil konz. zastopnik Francije g. dr. V. Rapotec.

Mariborska kramljanja. Po Mariboru gre od ust do ust ulična zgodba. Mariborčanka, ki je potrebovala posredovanje za neko koncesijo, je sklenila življenjsko savaarovanje vzajemno s svojim soprogom za večji znesek. Ne sreča pa je hotela, da je soprog v kratkem umrl. Vdova žaluje za svojim dragim soprogom, dotična zavarovalnica pa za mnogo prehitro izplačano savaarovalnino.

Obezna predavanja za rezervne častnike so: danes od 11. do 12. v vojašnici vojv. Putnika o modernem orožju, 20. t. m. od 20. do 22. ure v Ljudski univerzi o borbah na posujenem ozemlju, 27. t. m. od 20. do 22. ure v Ljudski univerzi o opazovalni službi.

Dramatik Ivan Mrak bo v Narodnem gledališču v četrtek 15. t. m. s svojo gledališko skupino uprizoril svojo najnovejšo tragedijo: »Stari Rimljan«. Delo prikazuje v petih razgibanih slikah tragičen razpad ljubljanske meščanske rodbine. V Ljubljani je bilo uprizorjeno že večkrat s izrednim uspehom, pri kritiki in pri občinstvu. Ker je mariborski kulturni javnosti še v najlepšem spominu gostovanje »Mrakove gledališke skupine« v lanskem sezoni, ko je s velikim uspehom uprizorila tragedijo »Grohar« vladala za predstavo živahno zanimanje. Opozarjamo na prodajo vstopnic v naprej pri gledališki blagajni.

Zadružništvo in socialno vprašanje. O tej temi predava v torek 13. t. m. v Ljudski univerzi prof. L. Bizjak. Po predavanju razgovor.

Rektor zagrebske ekon. kom. Visoke šole predava. Jutri 12. t. m. predava v Ljudski univerzi o bistvu in pomenu demokracije g. dr. Evgen Sladovič, rektor ekon. komerc. visoke šole v Zagrebu.

Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravljenim svojim ima danes v nedeljo g. dr. S. Pogurje, Tyrseva ulica 14.

Ni bil pravi. Na Kozjak pri Zgoranj Kungoti so obhajali god. Peklarjeve hčerke. Pred vrati je prežal Jože Pečar s motiko v rokah, da bi se maščeval nad nekim sovražnikom. Po nesrečnem naključju pa je stopil iz hiše posestnikov sin Avgust Peklar, proti kateremu je Pečar zamahnil z vso silo s motiko po glavi. Peklar je oblezel s počeno lobjano. Ko so Pečarja prijeli, je dejal, da je prežal na nekega drugega.

Iz Celja

Glavni turnir Celjskega šahovskega kluba. V petek zvečer je bilo odigrano 8. kolo glavnega šahovskega turnirja. Rezultati so naslednji: Pešić-Csörgő 1:0, Grašar-Rajhman 1:0, inž. Savjovic-Diehl 0:1, Ruper-Schneider 0:1, Cijan-Fajš remis, inž. Marjanović-dr. Čerin 0:1. Stanje po 8. kolu: Pešić 6 (1), Grašar 5, Ruper 4 (1), inž. Savjovic in Diehl 3½ (1), Schneider 3½, Cijan 3 (3), Fajš 3 (2), Černelc 3 (1), dr. Čerin 3, Tavčar 1 (2), Rajhman 1 (1), Csörgő ½, inž. Marjanović 0 (2).

Upokojitev. S 1. februarjem je bil na lastno prošnjo upokojen g. Anton Jelen, premikalni nadziralnik v Celju. Gosp. Jelen je služboval polnih 30 let na celjski postaji in je bil za svoje vestno službovanje l. 1929. odlikovan s srebrno kolajno. Zavedenemu nacionalnemu možu iskreno želimo, da bi še dolgo vrsto let užival svoj zaslužni pokoj v sreči in zadovoljstvu.

Splošni turnir šahovskega kluba Gaborje se bo pričel v torek 13. t. m. Vabljeni so vsi člani.

FINO ČAJNO PECIVO IN BONBONI! BONBONIERA RUFF — Prešernova 1.

Občni zbor Jadranske straže v Celju se bo vršil v sredo, dne 14. t. m. ob 20. v čitalnici Narodnega doma. Dnevni red bo obsegal poročila in volitve.

Osnutek za zletni lepak in zletni znak za pokrajinski zlet Sokola Celja-mate 1940 je žirija pregledala. Prve nagrade žirija ni mogla podeliti. Druga nagrada je bila podeljena osnutku »Lipa II«, ki ga je izdelal akad. kipar Vladimir Stoviček v Krškem, tretja nagrada pa osnutku »Jubilej«, ki ga je izdelal inž. arh. Janez Trenc v Leskovcu.

Strokovna predavanja iz veterinarstva in kmetijstva bodo ta mesec v območju mestne občine celjske po naslednjem razporedu: v nedeljo 11. in 18. t. m. ob 14.30 pri posestniku Francu Šlandru v Košnici, v sredo 14. in 21. t. m. ob 19. pri posestniku Janezu Krušču v Lokrovcu, v četrtek 15. in 22. t. m. ob 19. pri posestniku Francu Fazarincu na Ostrožnem, v petek 16. in 23. t. m. ob 19. pri v Gasilskem domu na Babnem. Mestna občina vabi kmetovalce, da se udeležijo teh predavanj v čim večjem številu.

Za mestne reveže v Celju sta darovala g. Avgusta Pachiaffo in g. direktor inž. Anton Hruschka 350 din. Namesto venca na grob veletrogovca g. Gustava Stigerja.

Po nedolžnem je sedela v kaznilnici. Okrožno sodišče v Celju je lani 3. januarja obsodilo 20-letno služkinjo Ano Višnerjevo iz konjskega sreza zaradi štirih umorov na 12 let robije, njeno sestro, 24-letno Marijo Višnerjevo pa zaradi nagovarjanja k umoru na 15 let robije. Ana Višnerjeva je iz naslade umorila štiri otroke, med njimi dva sinčka svoje sestre Marije. Pri razgledu je Ana Višnerjeva izpovedala, da jo

je njena sestra Marija nagovorila k umoru njenih dveh sinčkov. Ano Višnerjevo so po obsodbi oddali v žensko kaznilnico v Begunjah. Ko je bila pred kratkim pri spovedi, je povedala spovedniku, da je njena sestra Marija nedolžna in da je sestro po krivem obsodila. Spovednik ji je naročil, da pove to na pristojnem mestu, nakar je vse priznala sestri prednici. Zaradi tega je bila na okrožnem sodišču v Celju v petek obnovitvena razprava, na kateri je bila Marija Višnerjeva opravičena. Po krivdi svoje sestre je sedela torej več ko leto dni po nedolžnem v ječi.

Občinski tajnik pred sodniki. Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal v petek zaradi poverbe uradnega denarja in izstavitve lažne javne listine 29-letni Jože Berločnik, tajnik občine Topolšice pri Sošanju. Berločnik je lani povelil 6.189 din. zaupanega mu občinskega denarja in izdal Juriju Kulisu lažno domovnico, datirano z letom 1938, na dovornico pa je ponaredil županov podpis. Od Kulisa, ki ni imel v Topolšici domovinske pravice, je zahteval kot nagrado 1.000 din ali pa obliko. Berločnik je bil obsojen na 6 mesecev strogega zapora in na plačilo povprečnice v znesku 500 din.

Prevečena sleparka so ujeli. V četrtek je stopil v Matkovičovo točilnico v Gosposki ulici neki možki, se predstavil kot direktor dr. Mayer in dejal, da stanuje v Gosposki ulici št. 19. Naročil je 12 litrov vina in prosil, da bi mu poslali vino na dom. Vino je stalo 120 din. Dejal je, naj izročijo slugi, ki bo prinesel vino, 880 din, ker bo plačal z bankovcem za 1.000 din. Ko je sluga kmalu nato prinesel vino in denar k omenjeni hiši, ga je oni možki že čakal pred hišo. Prevzel je vino in se delal, kakor bi hotel plačati. Postavil je posodo z vinom na tla in prosil slugo, naj malo počaka, da prinese bankovec za 1.000 din, ki ga je bil pozabil v stanovanju. Neznavec je vzel 880 din in odšel v hišo, a se ni več vrnil. Sluga je kmalu ugotovil, da je imel opravka s sleparjem, ki je pobežnil skozi dvorišče pri drugem izhodu na ulico. Pred grofijo. Obvestili so takoj policijo, ki je skupno z Matkovičevimi uslužbenci priredila lov na sleparja. Imeli so uspeh in našli sleparja skritega v kleti poslopja Zdrženja trgovcev za mesto Celje v Razlagovi ulici. Pri njem so našli 4.680 din. Piše se Fran Mastnak in je doma iz Loke pri Zidanem Mostu. Pri njem pa so našli med drugim tudi legitimacijo na ime Majerhold. Ker je v zadnjih dneh izvršil tudi v Mariboru več sličnih goljufij, so ga izročili mariborski policiji.

Vlom v pisarno. V noči na soboto je neznanec vlomil v pisarniške prostore vetrgovine Zanger v Gosposki ulici. Odprl je štiri vrata in prebrskal prostore Ukral del pa je samo 7.000 din vreden pisalni

stroj znamke »Adler«, možko sukno in steklenico žganja. Blagajne se ni dotaknil. Policija je takoj uvedla obširne poizvedbe.

Iz škoške Loke

Občni zbor gostilničarjev v škoški Loki je bil v ponedeljek pri Kavčiču ob veliki udeležbi iz vsega sreza. Predsednik združenja g. Ivan Kavčič je v uvodu očrtal delo združenja uprave ter se spomnil med letom umrlih članov Uršule Kallanove iz šk. Loke in Jožka Košmelja iz Zeleznikov. Na dnevnem redu so bile tudi volitve nove uprave in se je predsednik g. Kavčič že v uvodu zahvalil za dozdajšnje zaupanje. Izjavil je, naj se na njegovo mesto postavi mlajša moč. Župan mesta šk. Loke g. Zihel Matevž se je v lepih besedah zahvalil predsedniku za njegovo nesebično delo v gostilničarski organizaciji. Tajniško poročilo je podal g. Kavčič. Na sedežu združenja obstoji 100 gostiln, zaradi tega je upravni odbor na upravljenem stališču, da za ustanavljanje novih gostiln ni nobene potrebe. Prične naj se resno gospodarsko delo na reorganizaciji že obstoječega gostilničarstva. Obrtni zakon naj bi se izpopolnil in naj bi ne delal izjem v pogledu pridobitve gostilniške koncesije. Tajnik je tudi navedel, da je uprava delala na ustanovitvi merotzinskega urada v škoški Loki. To poročilo je posebej podal g. Hafner Anton, ki je navajal, da je z ministrskim aktom odobrena ustanovitve tega urada v škoški Loki in da se mora poslovanje pričeti 1. aprila letos. Stroški so predvideni na 35.000 din in se bodo krili s prispevki vseh prizadejanih občin, prispevkom združenja in prostovoljnimi prispevki članov združenja po 2 din za vsak hi po točene pijače v letu 1939. Za blagajno je poročal g. Kavčič Jože, ker je blagajnik odsoten. Poročal je da izkazuje letošnji računski zaključek povoljno stanje. Na predlog g. Berganta Ivana je bila izrečena blagajniku in vsemu odboru razrešnica. Zvezni ravatelj g. Petelin je v obširnem referatu obrazložil vsestransko delo, ki ga vrši zvezna organizacija za koristi gostilničarstva dravne banovine. Pri volitvah je bil z majhnimi izjemami izvoljen stari odbor. Želja vseh navzočih je bila, da bi po odstopu dosedanjega predsednika g. Kavčiča vodil novi odbor g. Hafner Anton.

Iz Kamnika

Občinski proračun za leto 1940/41 izkazuje 1 milijon 460.260 din izdatkov in prav toliko dohodkov. V tej visoki vsoti so večti tudi proračuni mestnih podjetij, med katerimi izkazuje električno podjetje proračun 368.570 din, vodovod 16.800 din, ubožnica pa 89.800 din. V proračunu je predviden znesek 170.000 din za gradnjo nove ljudske šole. Doklada ostane 75%.

K natečaju za kopališče Kolezijo

Nekaj pripomb k natečaju pri nas sploh

Ljubljana, 10. februarja. Pred dnevi so bili v veži mestnega muzeja razstavljeni idejni osnutki za novo mestno kopališče v Koleziji, za katero je bil lani v avgustu od mestne občine razpisani javni natečaj. Enajst mladih udeležencev konkurence priča, da je na srečo dosti zanimanja med našimi mladimi tehničnimi strokovnjaki za tekoča vprašanja našega javnega življenja. Razveseljivo je tudi, da so se udeležili takrat poleg že znanih imen tudi nekateri novi tekmeči za čast in uspeh v pošten borbi, ki sicer še niso uspeli, a so vendarle dokazali, da bo v bodoče že treba tudi z njimi povsem resno računati. O razstavi je sicer bila izrečena tudi že napisana beseda, vendar ne bo odveč, če bo k stvari v poljšolno s stališča objektivnega gledalca dodana še ta ali ona dobrohotna opomba.

Razpis za omenjeno kopališče je omejeval projektante v mnogočem, predvsem pa v stavljenih zahtevah dosti prenikri proračunski vsoti enega milijona dinarjev, zato ni bilo čudno, da so jo skoraj vsi udeleženci natečaja več ali manj prekoračili. Uspeh natečaja, ki je bil službeno odreden po žiriji strokovnjakov in pritegnjenih svetovalcev je bil objavljen v listih. Za izrečeno končno sodbo o predloženih načrtih je tako pred javnostjo odgovorno razsodišče, vendar bi bilo ob takih prilikah prav, če bi se na primeren način upošteval tudi »glas naroda«, onega, ki bo neposredno prizadet kadar bo načrt postal — kri in meso. — Nične ne ugovarja pravilnosti postopka, ki je bil v konkretnem primeru s formalne strani in tudi sicer v redu. Najprej razpis, nato ocenjevanje in nagraditev, za zaključek pa še razstava načrtov — vse to se je izvedlo, vendar bi se moglo kljub vsej formalni pravilnosti postaviti vsaj post festum k vsej stvari pred sam zapisk še majhen vprašaj: da li ne bi bilo boljše drugače in to precej drugače? V teh stvareh smo pri nas po svoje čudni. Se gremo natečaji raznih vrst in za razne reči. Pa se neredko zgodi, da zvezo kasneje, da se na prvih mestih nekako po zakonu tekočega traku slede v delno izpremenjenem vrstnem redu kar za daljšo dobo ista imena. Pri natečaju za A je vrstni red izbrancev usode 1, 2, 3, 4, pri onem za B malo pomešan 2, 3, 1, 4, za C pa morda 3, 2, 4, 1 itd. Tako približno je z natečaji zadnjih let s področja arhitekture v novi Ljubljani. Tudi Kolezija spada v to verigo, kjer je bila izjemno permutacija 4, 1, 3, 2 ali tako nekako. Res je malo čudno, da dobivajo zadnje čase take nagrade skoraj izrecno le učenci gotove šole, ki jim nikakor ni oporekali kvalifikacije, le videti je tako, da se ta na gotov način odreka vsem ostalim, ki niso »iste vere«. To je že nekaj, kar dā misliti v zadnjem, konkretnem primeru Kolezije. — Drugo je pa tole. Če si je clovek malce podrobneje ogledal razstavljene

nagrade osnutke, ga je morala očito presenetiti vidna podobnost obeh prvonagradenih načrtov. Tudi laik v, da bi moral biti namen takih tekmovalni dobiti čim več novih in ne enakih idejnih rešitev, ki bi omogočile čim lažjo izbiro prave rešitve vprašanja. Idejno skoraj enaki — le tehnično malo spremenjeni načrti bi se zato nikakor ne smeli nagradjevati celo z zaporedno nagrado, ker se s tem avtomatično odvzame še nekomu možnost priznanja za njegovo idejo, četudi ta ni v vsem sprejemljiva. Na to, kakor je videti, ni dosti vestno in previdno obrnila svoje pozornosti sicer precej številna in pestra žirija.

Pa še tretje, če že nekako naštevamo. Proračunom, ki so zagovarjali izvedbo nagradenih načrtov, bi se dala pa kar s samo matematiko dati ocena prav po šolsko z redi, kjer bi bile ocene zadostno in komaj zadostno v obrnjenem vrstnem redu k onemu, ki je razporedil nagrade. Projektant enega nagradenega osnutka je, pr. smatral za zadostno, ko je ves proračun skrčil na lakonski stavek: Prednje kopališko poslopje pa bi stalo celo 450 tisoč din. To ni nič več. Tako se proračuni res ne delajo — pa brez zamere, ne toliko g. projektant kakor žirija, ki je zavrnila nekaj osnutkov zato, ker so bili proračuni občutno previsoki. Seveda, če bi tudi ostali napisali le približno hišno številko, bi morda uspeli, ker bi tako pač ne mogli prekoračiti dovoljenega milijona.

Se besedo k izdelavi s čisto tehnične plati. Razen dveh nenagradenih osnutkov je bil tehnični postopek vseh ostalih tale: ovojni papir, skicni papir, na brzino sturšano, nato kopirnica, z malo lima »kaskirano« na lepenko, v naglici napisanih nekaj števil in geslo v ta ali oni kot risbe in »gotova misel«. Morda smatralo i projektanti i ocenjevalci že za nepotrebno, celo staromodno, da bi se iz izplačilo vsaj malo potruditi tudi z estetske strani? Saj je prav: ideja prva, vse ostalo kasneje. Toda primer s prvo in drugo nagrado za Kolezijo je v nasprotju tudi s tem naziranjem. Kaj je torej prav in boljše — to bomo pa morda videli na kaldi prihodnji razstavi, ki bo, upamo, tudi primerneje urejena, ne pa zopet v kaki veži kjer bodo nagrade in ideje mladih talentov višele kakor torkat po vratih in stenah, ko da je vso kramo nekdo deložiral. — K plemenitemu tekmovalstvu moramo res pripustiti sposobne in delavoljne projektante, toda moramo tudi znati najti pot iz malomestnih razmer k široki objektivni presoji, kjer zakon permutacije iste vrste števil ne bi več že v naprej vzbujal strahu vsem, ki niso tako srečni, da bi bili v to vrsto vključeni po šoli in sistemu, ki mu ni oporekali kvalitete, — evangelske zveličavnosti pa seveda še manj.

Avtomobilska cesta v Plavški Rovt

Graditi se bo začela najbrž že pomladi

Zdajšnja cesta, ki drži v idilično planinski vasio Plavški Rovt, so zgradili pred kakimi 40 leti. Cesta ima precej hudo strmino in teče po kršljivem in polzečem terenu, tako da jo je treba v svojem gornjem delu skoraj vedno popravljati. Zavoljo tega je bilo treba misliti na gradnjo nove, široke ceste, ki bi bila primerna tudi za avtomobilski promet. Sedanjí občinski upravi je po dolgotrajnem prizadevanju vendarle uspelo prepričati odločujoče činitele o nujni potrebi gradnje nove ceste. Zagotovljen je tudi potreben denar. Gradbeno delo se pričnema

na okroglo dva milijona dinarjev.

Nova cesta se bo od sedanje ločila od stranskega potoka Jesenice na Erlihovo žago. Tu bo tekla precej niže od dosedanje ter bo prav na meji med Jesenicami in Hrušico napravila velik ovinek na desno v smeri proti Plavskomu Rovtu, ki je znan po vsej državi zaradi svojih naravnih počajn.

Nova cesta, ki bo imela lahek vzpon, bo držala po lepem terenu, s katerega je krašnje razgled na široko gorenjsko podeželje in v romantično Gornjo Savsko dolino. Gradnja te prepotrebne ceste se bo začela morda že to pomlad.

Beleške

Dr. Korošec o komunizmu med dijaštvom

G. dr. Anton Korošec je objavil v glasilu katoliških dijakov novo izjavo proti komunizmu. V izjavi pravi:

»Z zanimanjem sem bral podatke iz ankete o pojavljanju komunizma na srednjih šolah v Sloveniji. Vsakdo, ki želi dobro našemu narodu in državi, z veseljem spremlja delo dijaške mladine, ki je iz lastne pobude napovedala komunizmu boj na vsej črti. Tudi država se bori proti komunizmu, toda njena borba ne zadošča. Proti ideji je treba postaviti idejo. V iskreni borbi proti komunizmu, za pozitivno krščansko miselnost, za narod, za državo, za kralja zaslui Slovenska dijaška zveza podporo« ne samo šolskih, temveč vseh javnih oblasti in države sploh. Osvetljevanje komunističnih pojavov ni nobeno denunciativno molk v tem pogledu pa je izdajstvo. Komuniste in njihove prijatelje je lahko spoznati; včasih so bolj odkriti, včasih manj. Včeraj so bili proti vojni in fašizmu, za zapadne demokracije, za svobodo narodov, danes so za »slovanstvo«, za veliko »slovanstvo« bratstvo pod vodstvom sovjetske Rusije, proti zapadnim imperialističnim demokracijam, jutri bodo morda odkrito za komunizem. Na šolah delajo prsmično, še rajši pa se vrivajo v dijaške rganizacije, kjer iščejo prijatelje in vrše podtalno boljševiško propagando. Naj se pojavljajo v tej ali oni obliki, mi jih poznamo; na šolski vzgoji in borbi naše mladine pa je, ali bo komunizmu u razvajalem mladih ljudi po šolah padla drznost in samozavest, ali pa bodo postali še drznejši in bodo morda celo iskali potu.he«

Volitve obratnih zaupnikov na Jesenicah

V petek so bile na Jesenicah na štirih voliških volitve delavskih obratnih zaupnikov. Oddanih je bilo 3.399 glasovnic, od tega za Savez metalških radnika Jugoslavije (socialisti) 1.629, za Narodno strokovno zvezo 798, za Jugoslovansko strokovno zvezo 441 in za Zvezo združenih delavcev (Juguras) 531.

Na podlagi tega izda dobi SMRJ 8 zaupnikov, NSZ 4, JSZ 2 in ZZZ 2 zaupnika.

Izmišljena informacija

Zagrebniki »Obzor« razpravljajo o stališču posameznih strank do definitivne preureditve države. O Jugoslovenski nacionalni stranki pravi, da njeno vodstvo še ni zavzelo svojega stališča. Nato nadaljuje: »Ve se pa, da se njeni hrvatski prvaki ne strinjajo z gg. Živkovičem in Jevtičem v pogledu končne notranje razmejitve. Srbski del JNS zahteva, naj bo bodoča srbska jedinica čim večja. In se v tem pogledu ne razlikuje od srbskih demokratov in radikalov. Na vse to naravno ne more pristati dr. Andjelinič. Dr. Kramer je v tem vprašanju bolj z Živkovičem in Jevtičem, kakor z dr. Andjeliničem, vendar pa se ne strinja s prvima v vprašanju razpisa volitev v narodno skupščino. ker želi zaradi posebnih prilik v Sloveniji najprej razpis volitev in potem šele definitivno preureditev države.«

Vsa ta »informacija« je od kraja do konca izmišljena.

V zagati

Včeraj smo zabeležili, kako so mladi vročkrvni pri »Slovenskem domu« srdito napadli odlične predstavnike svojega lastnega tabora ter jih obtožili prikritke podpiranja komunizma. Mestna občina ljubljanska je po predlogu posebnega razsodišča razdelila svoje Prešernove litarne nagrade za preteklo leto. »Slovenski dom« se je sprivil samo na dva člana tega razsodišča, na gg. Borka in Vidmarja. Seveda pa gospodje prav dobro vedo, da je šelo razsodišče pet članov in da je bila končna odločitev v rokah mestne občine. Ker tudi vedo, da je bil sklep razsodišča sprejet soglasno, je jasno, da je bil napad na imenovana dva člana samo krinka za napad na ostale tri gospode, ki jih šteje slovenska JRZ med svoje najuglednejše kulturne delavce, in konec koncev napad na mestno poglavarstvo.

Mladi gospodje so očitno dobili od svojih predpostavljanih krepko po zobeh, kajti v večeršnjih številki se opitajo na vse mile viže in si v potu svojega obraza prizadevajo, da bi spravili zadevo na drug tir in obrnili pozornost proč od zadrege, v katero jih je zapeljala njihova vročkrvnost. Pa se jim ne bo posrečilo. Slovenska javnost, tudi ona njihovega lastnega tabora, pričakuje slej ko prej z napeto radovednostjo, kako se bo razvil ta zanimivi spor v družinskem krogu »Slovenca« in »Slovenskega doma«.

»Srpska riječ«

Kakor smo že poročali, je prišel v Zagreb izhajati tednik »Srpska riječ«, ki ga formalno urejuje bivši poslanec in intilni prijatelj dr. Stojadinovića g. Mikišinić. »Srpska riječ« je glasilo JRZ za banovino Hrvatsko in skuša izkoristiti razpoloženja med Srbi v tej banovini zlasti proti Samostojni demokratski stranki. Značilno je, da list razpolaga obilno z ogromnimi sredstvi, saj naznanja, da bo na svoje

stroške ustanovljal posebne srbske čitatelnice v vseh onih krajih banovine Hrvatske, odkoder se bodo javljali naročniki v primernem številu.

»Srpska riječ« je posebno ljubljanskemu »Slovencu« silno pri srcu.

Jezik zmagovalca in jezik premaganca

»Warschauer Zeitung« je objavila te dni članek o vprašanju, ali naj se Nemci, ki prebivajo na Poljskem, nauče poljskega jezika ali ne. Na vprašanje odgovarja, da se zmagovalnemu narodu ne spodobi, da bi govoril jezik premaganca, in poudarja: »Nemščina za Poljake — da, poljščina za Nemce« — ne! List obsoja one, ki imajo še vedno doma knjige z naslovom »Poljščina za Nemce«, pripominja pa: Povprašaj smo pri svojih znanjih, koliko so do sedaj napredovali v svojem učenju poljščine, pa smo z zadovoljstvom ugotovili, da napredek ni bil velik. Res ne vemo, zakaj naj bi se zmagovalce prilagodil premaganemu narobe.«

Hrvatska matica in HSS

Službeni organ Hrvatske seljačke stranke »Seljački dom« objavlja beležko, v kateri pravi, da se je celo Jugoslovanska akademija znanosti in Zagrebu odločila sodelovati z vodstvom hrvatskega naroda pri izgradnji nove seljačke Hrvatske. Ob strani stoji tako sedaj od vseh hrvatskih kulturnih ustanov samo še Matica Hrvatska, ki je, kakor znano v rokah frankovcev. »Matica Hrvatska je danes edina hrvatska kulturna organizacija, ki se ne more otresti zastarelega duha«, ugotavlja »Seljački dom«.

Italijansko letalstvo v španski vojni

Italijanski listi so objavili te dni uradne podatke o udeležbi italijanskega vojnega letalstva v španski državljanski vojni. Italijanska letala so napravila v tej vojni 86.420 poletov, pri katerih so letela skupaj 136.000 ur. 266-krat so posegla s svojim orožjem v boje na zemlji in izvršila 5318 bombardiranj ter 2170 izvidniških poletov. V zračnih bojih so sestrelila 903 republikanska letala. Pri bombardiranju so zmetala vsega skupaj 11.584 ton raznih bomb in eksplozivov. Pri tem je sodelovalo vsega 6011 članov italijanske zračne vojske, od katerih jih je bilo 175 ubitih in 192 ranjenih. Republikanska letala so sestrelila in uničila 86 italijanskih letal.

Nemški admiral o uporabi morskimi min

V posebnem predavanju, namenjenem novinarjem, je vpokeyeni nemški admiral Lützw pred dnevi takole označil nemško stališče glede polaganja min:

»Na haasiki mirovni konferenci leta 1907 so bile o uporabi min sprejete naslednje določbe: 1. mine se ne smejo polagati z ednim namenom, da bi ovirale trgovsko plostvo; 2. kdor postavlja minska polja, ki niso trajno zastražena, mora njih položaj označiti, ki mu to dovoljujejo vojaški obzirji; 3. pritrjene mine morajo biti tako izdelane, da postanejo avtomatično nenevarne, čim se odrgajo; 4. nepritrjene mine pa morajo eno uro po položitvi izgubiti učinkovitost. Nemčija je dejal admiral Lützw, se teh določb v sedanji vojni strogo drži.

Angleško priznanje italijanskih del v Abesiniji

Kakor poroča »Giornale d'Italia« iz Londona, je izšla tam pred dnevi knjiga »Abesinija — država v razvoju«. Predgovor ji je napisal lord Hailey, bivši angleški guverner na Madrasu in znani angleški poznavalec kolonialnih vprašanj. Lord Hailey izraža v svojem uvodu svoje obudovanje za delo, ki ga je do sedaj izvršila v Abesiniji Italija, ter opozarja na velike možnosti, ki bodo nastale v tej italijanski deželi, ko bo afriško kolonialno ravnanje s kolonizacijo Abesinije po Evropi zadobilo nov izraz.

Rimski list objavlja to svojo vest iz Londona pod naslovom: »Značilno angleško priznanje« ter pripominja »svoje strni med drugim: »Naše civilizacijsko delo in naši napori bi ne mogli najti boljše ocenec. Knjigo lahko štejemo v vrsto sredstev za ponovno zblizanje med Anglijo in Italijo, zato zasluži s tega vidika posebno pozornost.

Italijanski »blokadni ataše« v Londonu

Kakor poročajo listi, je Italija imenovala te dni markiza Patricija za tako zvane »blokadnega atašea« v Londonu s nalogo, da se bavi z vsemi vprašanji, ki nastajajo za Italijo zaradi zavezniškega izvajanja pomorske blokade. S tem je v okviru italijanskega poslanstva v Londonu ustvarjena posebna diplomatska funkcija, ki je bila doslej nepoznana. Njen pomen bo za Italijo zlasti v tem, da se odšle razne težave, ki bi mogle nastati za italijansko trgovino zaradi izvajanja zavezniške kontrole, ne bodo več reševale po redni diplomatski poti, temveč se bodo sproti poravnave s posredovanjem novega »blokadnega atašea«. Položaj tega atašea bo nekako v sredi med trgovskim in mornariškim atašejem.

Velike poplave v Srbiji

Posebno hudo je prizadeto Pomoravje, kjer voda in ledene plošče uničujejo mostove in hiše

Beograd, 10. febr. p. Iz krajev južno od Beograda, posebno pa iz okolice Velike Morave, prihajajo vesti o velikih poplavah, ki so

Naša ženska stran

Družina

Ta beseda nas kaj rada zaveja v leporečje zato si enkrat v številkah ki jih bomo posneli iz Krajevnega leksikona, iz Spominskega zbornika in iz Uratn k-Majstrove študije »Socialni problemi slovenske vasi« oglejmo dejanski položaj naše družine. Po ljudskem štetju iz leta 1931 šteje dravska banovina 1.444.278 prebivalcev, med njimi 551.211 moških in 593.087 žensk. Žensk je torej skoraj za 42.000 več, iz česar sledi, da se približno vsaka petnajsta ženska ne more poročiti, tudi če bi bil za to dani vsi drugi socialni in materialni pogoji. Kdor postavlja torej ženi pri nas za cilj družino in ne poklic, strelja v prazno. Iz štetja v letu 1931. je tudi razvidno, da znaša letni prirastek na tisoč oseb 10,92. Če zadržimo številko in si mislimo da je med temi tisoč ljudmi petsto žensk, se to pravi, da vsaka petdeseta ženska vsako leto rodi po enega otroka. Ker pa spadajo v to število tudi otroci in stari in bi se bilo treba omejiti na žene med 20 in 40 letom, bi bilo pravo število mnogo nižje od petdeset. Rodbin šteje dravska banovina 120.350. Od teh odpade na poljedelstvo 127.618 na obrt in industrijo 47.693, na trgovino in kredit 6.501, na promet 10.020 na javno službo in svobodne poklice 9.880 na vojsko 479, na delavce brez navedbe stroke 2.248 na rentnike in upokojence 12.052 na ostale 2.859. Od 100 prebivalcev jih odpade 32 na otroke v starosti do 14. leta, 7 na mladostnike od 15. do 19. leta, 10 na osebe nad 60 let, 16 na poročene žene v starosti od 20 do 60 let in 35 na ostale osebe v starosti od 20 do 60 let. Zaposlenost se med delavstvom, kjer jo je tudi

načinje ugotoviti giblje od 23,2% (pri rudarjih do 40%). V poljedelstvu je odstotek mnogo višji, ker vse prebivalstvo dela. Če pomislimo, da je poljedelski družin največ in da je med njimi največ takih ki imajo dva do pet ha zemlje, smo splošni sliki naše družine še bliže. Ugotovljeno je da lahko 2 ha redita komaj eno osebo, pet ha pa 3,32 osebe. Te družine, ki imajo največ članov si morajo torej iskati zaslužke izven doma. Število posestnikov, ki imajo nad 50 ha zemlje znaša pri nas 1.749.

Odstotek mrtvorojenih je v Sloveniji v špi kot drugod, po odstotku nezakonskih otrok pa presega Slovenija vse druge predele v naši državi. Na leto umreje pri nas štiri tisoč dojenčkov, to je vsak osmi ali deveti dojenček. Povprečno znaša pri nas umrljivost dojenčkov 12%, svetovni minimum pa le 2,7%. »Pomanjkljiva hrana, slaba stanovanja in poslabšane socialne razmere slasti neugodno vplivajo na razvoj otrok ki so po večini šibki in slabo razviti. Marsikje je ljudstvo zelo obubožno in si ne more več privoščiti najpotrebnejše hrane.« (Dr. Ivo Pirč IZS).

Po vsem tem je razvidno, kakšno je dejansko stanje naše družine, da je zašla v krizo in da ji niti naša gospodarska, niti socialna in zdravstvena, kako šele intelektualna organizacija ne nudi več možnosti za razvoj. Družina ki je bila osnovana na starih temeljih, biva. Samo radikalna prenova vsoga našega življenja bo mogla ustvariti novo razvojno silo in življenja sposobno družino. Stari »stebri družbe« pa leži zlomljen na tleh.

ca, kakor vosek se mehčajo, ko nas boža mehka otrokova ročica.

Srečen si, moj otrok in osrečuješ vse, ki so okoli tebe. Vse naše dneve, zasenčene s skrbmi in starostjo, pozlačuje sonce tvoje prve mladosti. Vsak dan gledam čudeže, ki jih ustvarjaš brez misli in brez vsakršnega truda, tako preprosto in enostavno. Kakor se sploh dogajajo čudeži. Kako blizu je paradižu, ki ga zaman iščemo po tisočih blodnih cestah, v globini našega srca in v nedolžnih otroških očeh.

Misli

Zena je v ljubezni zmerom doma, možki pa zmerom je gost.

Prisrčen je, da je angel, dokazujemo pa ji, da ni.

Malokdo se da prepričati, pogovoriti skoraj vsakdo.

Tedenski jedilni list

Kako bi kuhala če ...

PONEDELJEK. Obed: Cvetna juha. Parjene bržle, garnirane s cvetnim krompirjem. Kompot. Večerja: Pečenje s grahovo kašo.

TOREK. Obed: Obarna juha z drobtinčnimi cmoki. Telečji jezik v sardelni omaki. Široki rezanci. Dušana jabolka s marmelado. Večerja: Paštrani goveji zrezki. Glavnata in krompirjeva solata.

SREDA. Obed: Na goveji juhi masleni žličnik. Govedina obložena z ohrovtom in cvrtim krompirjem. Preprosti krapci. Večerja: Sagova z rumenjkom legrana juha. Por pripravljen s maslom in drobtinčnimi, kakor belusi.

ČETRTEK. Obed: Na juhi rezanci. Raznoliči. Pražen ohrovt. Rahla omleta. Večerja: Pefce, nadevane s praženimi možgani, špinaca.

PETEK. Obed: Juha iz kisle smetane ali mleka. (r) Kuba v paprki. Maslen krompir. Jabolčni zavitek. Večerja: Cvrte ribe. Solata ali sirove omlete.

SOBOTA. Obed: Na juhi riž s presnim zeljem. Govedina. Leča v omaki Krompir v kosih s precvrtim čebulo. Kruhovi prazenci s smegom. Večerja: Bitki z gorčico in glavnata in krompirjevo solato.

NEDELJA. Obed: Ragu-juha z možganimi cmoki. Telečji frikando, garniran s cvetačo in špinacem. Solata. Orehova rula. Večerja: Obloženi kruhki. Liptavski sir. Čaj.

Več oblek iz ene same

Saj ni treba imeti več različnih oblek po modri — če imamo karkoli domašilje, si z docela preprostim pripomočki eno samo ob vsaki priliki lahko zadosti predrugačilo, da nam zaleže za tri druge. Kajpada si moramo v ta namen onisti obleko, ki je povsem preprosto in gladko

Kako moram kuhati, ker ...

PONEDELJEK. Obed: Segedinski golaž. Krompirjevi svažki. Jabolčni komp. Večerja: Čespijevi cmoki iz krompirjevega testa. (Pripravi že opoldne več testa pri svažkih).

TOREK. Obed: Goveja sekanica v riševem vencu. Palačinke. Večerja: Testeni polski v prepraženih drobtinčih.

SREDA. Obed: Na goveji juhi zdrobov zvitek. Govedina. Pražen krompir. Paradižnikova omaka. Večerja: Ajdova polenta z gobico omako. (r).

ČETRTEK. Obed: Cvetna juha. Kisla repa s svežimi svinjskimi parčiki. Krompirjeva kaša. Večerja: Kruhovi cmoki zabeljeni z drobtinčami.

PETEK. Obed: Krompirjeva juha z rižem. Roznovi strukiji. Večerja: Mlečna kaša. SOBOTA. Obed: Na goveji juhi rezanci. Govedina. Sladka repa. Večerja: Cvrte omlete. Solata.

NEDELJA. Obed: Na goveji juhi testeni grah. Paštrana pečenka v omaki, garnirana s praženim krompirjem. Vinska omaka. Suho listje. (r). Večerja: Pljučka v kisli omaki. Močnatni cmoki.

★

Juha iz kisle smetane

V približno 3 del kisle smetane vžvrdijaj do gladkega 1 del presejane bele moke, potem nekoliko razredči z mizno vodo, pa vlijaj med trajnim žvrljanjem v slano vrelo vodo (1 liter). Če je juha pregosta, jo razredči primerno z vročo vodo. Na mizo jo daš z opečenimi žemljicami rezanci.

Omaka iz posušenih gob

2-3 dkg posušenih gob večkrat operi v mlačni vodi. Ko so čiste, jih dobro ožmi in nekoliko sesekljaj. V kozici naredi prežganje iz dveh žlic dobrega namaznega olja ali presnega masla in pol žlice moke. Ko je prežganje svetlorumeno, daj vanje gobe in zalij primerno z juho ali vodo, osoli in kuhaj pokrito kakor pol ure, da se gobe zmehčajo. Nazadnje dodaj eno žlico z vodo razredčene paradižnikove meze ali par žlic dobre kisle smetane. Ko se še nekoliko pokuha, je omaka gotova.

Suho listje

25 dkg presejane bele moke deni na desko in zamesi vanjo en rumenjak, pol jajčne lupine belega vina in ravno toliko namaznega olja, malo osoli, nato pa testo prav dobro obdelaj, da postane gladko. Pusti ga počivati pol ure, nato pa ga razvaljaj in z rokami razveči, kakor vlečeno testo, kar se da tenko. S testnim koscem naredi različne pravokotne in trikotne oblike in jih na olju svetlo rumeno cvrti. Cvrte potresi močno s sladkorjem. Iz beljaka narediš lahko rajsko peno z marmelado in jo serviraš v skledici poleg sladice.

Če nastopi pri čem

seksualna nervoznost

(seksualna nevrastenija) lahko poskusite s

„PROFEMIN“

hormonskimi pilulami za ženske.

Dobivajo se v lekarnah. Poskusna škatlica s 30 pilulami din 84.—, s 100 pil. din 217.—. Po povzetju razpoložljive: lekarna Bahovec, Ljubljana. Zahtevajte popis in obširno navodilo, ki jih brezplačno razpoložljive: Glavno »skladnico« farm.-kem. laboratorij Vito-Vit, Zagreb, Langov trg 3. Ogl. reg. B. br. 5846/39.

mlimo z različnimi garniturami, ki jih poljubno izmenjavamo, da je vsakokrat drugačna.

Te garniture so seveda izdelane v kontrastnih, živih barvah, vmes pa so tudi lahke bele in v barvi obleke, iz žamet, svile in blaga. Čim bolj se razlikujejo druga od druge, tem težje bo spoznati, da prav za prav nosimo vedno eno in isto obleko.

Navajamo samo dva primera: obleko iz finega, temnorjavega blaga in popoldansko obleko iz gladke, bleščeče svile. Na naši skici najdete vsako teh oblek v treh različnih inačicah, seveda pa ju je možno predrugačiti še v šestih drugih, bolj ali manj preprostih domislicah.

Volnena oblika je dokaj ravno krojena. Po vsej dolžini života jo zapremo s patentno zadrgo, ki jo v osrednji podobi vidite zaključeno tik pod vratnim izrezom. Dokaj široki pas iz žameta ali iz svile je zadaj zavezan v pentljo. Iz enakega tvoriva izdelamo tudi majhen ovratnik, ki ga z malo pentljo vred pripnemo v vratni izrez.

Patentno zadrgo pa lahko pustimo odprto malone do pasu. Oba stranska dela obleke tedaj tvorita nekakšne široke reverje, praznoto po sredi pa izpolnimo z dolgim, pletenim vložkom iz živzelene volne. Vložek se pod vratom nadaljuje v precej visoko, pokončen ovratnik. Srednješirok, raven pas takisto spletemo iz enake volne (leva skica zgoraj).

Drugačo sliko dobimo, če potegnemo patentno zadrgo nekako do srede života.

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

Reverji, ki smo jih na ta način ustvarili, so dokaj krajši, vrzel med obema stranskima deloma obleke ni tolikšna, da bi jo morale izpolniti s posebnim vložkom. V reverje vstavimo samo še druge, za vratom pokončno privihane reverje iz belega pikeja, ki se nenavadno dobro podajo vsakemu obrazu. Obleko preprežemo z ozkim usnjanim pasom, morda v lepi, rdeči barvi (levo spodaj).

Svilena obleka na naši skici je po modri široko zvončasto krojena in je brez pasu. Le dva v loči vsita šiva na životu jo storita v pasu poudarjeno vitko. Ozki vratni izrez je rahlo koničasto ukrojen, osvetlijo ga pa s tremi nizi belih biserov. Na vsaki strani poudarimo obleki boke z dvema ljubkima pentljama iz črnega ali temnordečega žameta, ki ju seveda lahko poljubno snamemo.

Povsem drugačna je videti ista obleka, če jo preprežemo s širokim, spredaj v dve zvončasti pentlji zavezanim pasom iz tirkinzega muselina. Rokavom lahko natakamo dolge, tirkinzobarvne manšete, lahko pa jih pustimo tudi docela gladke. Vratni izrez podpremo z veliko zaponko iz tirkinzih kamnov (desno spodaj).

Nadalje prav posrečeno izpremenimo takšno črno obleko, če jo opremimo s ličnim barvastim telovnikom iz satina ali iz žozeta. Telovnik na naši skici nima hrbe. Le za vratom sta obe sprednji polji s široko, drapirano progo združeni v celoto. V sredi sta oba dela gladka, ob straneh pa drobno plisirana. Prevežemo ju z ozkim pasom iz enakega, nežnobarvnega tvoriva (desno zgoraj).

Okrašeni žepi na novih oblekah

Na tem mestu smo še nekoč omenili, kolikaj je nova moda vajubila šepo in kako različne oblike dobivajo ta preprosta, v bistvu izrazito praktična dopolnila oblek, odkar so se jih modni umetniki lotili s podvzeto vneto. Sedaj predlaga moda še izveze šepo ali celo obrobijene s dokaj široko progo v kontrastni barvi, da jih bo še bolj videti na novih pomladnih oblekah.

Vsak dan 100

Francozov manj

Francoz dr. Bruneryje je pred dvema leti pisal, da se število nemškega prebivalstva vsak dan poveča za 1.400. Tudi Italijanov je vsak dan za 1.200 več, dočim je Francozov vsak dan za 100 manj. »Francozi, zavedajte se tega strahotnega dejstva in imejte otroke!« je svaril svoje rojake.

Istega leta pa je general Baratier objavil v »Tempsu« članek o populaciji na Francoskem in med drugim zapisal, da je imela Francija v času revolucije toliko prebivalcev kot Anglija. Avstrija in Pruska skupaj, to je 28 milijonov. Toda že leta 1870. je imela Nemčija toliko prebivalcev kot Francija. Ko pa je l. 1938. število Francozov doseglo 41 milijonov, je bilo Nemcev že 75 milijonov! Bil je torej skrajni čas, da so Francozi skušali z novim družinskim zakonom zaščititi družino in omogočiti čim več rojstev. Vsestransko izvajanje novega zakona je zdaj zaradi vojne seveda oteženo.

Če bi bila jaz možki

Naprašam uredništvo, da objavi ta članek kot odgovor gospodu, ki se je bil oglašal v nedeljskem »Jutru« pod rubriko »Če bi bil jaz žena«. Odgovor se glasi:

Učiteljica iz Dalmacije piše

Tovarišica iz Bosne je bila toliko na boljšem, da je vsaj našla svoje službeno mesto na zemljevidu. Jaz sem imela malo bolj neroden začetek: na nobenem zemljevidu nisem našla te čudovite vasi v Dalmatinski Zagori.

Ko sem že jahala na oslu iz malega pristanišča, sem si rekla:

— Tako, Cveta, zdaj pa pozabi na prelepi Maribor. Zdj sediš na oslu in se peješ po oljčni aleji, polni ovac! Le nič sentimentalnosti! — Na eni strani osla kralja Vloe, na drugi Jozo, v sredi med njima jaha »mestrovica«, na drugem oslu zadaj pa ropotajo lonci in druga krama, ki sem jo morala prinesiti s seboj iz Slovenije.

Prvo noč nisem amela pomisliti na delo, ki me čaka, ker sem se zavedala, da se v šoli ničesar nisem naučila. Iskala sem v duhu, kje neki smo se za boga učili o tem, kar bom jutri potrebovala? Prišla sem v novo šolo, se sveže zidano, brez krede, brez najmanjšega papirčka — kaj šele učni pripomočki! Zidovi in klopi — zdaj pa začni! Kje je tisti predmet, ki se imenuje praktično znanje, ki bi nam pomagal premagovati prve težave? Koliko manj solb bi bilo v tako različnih učiteljskih sobicah! Toda tega prepotrebne predmeta v učiteljski šoli ni bilo.

Spomnila sem se svoje mame in se ji že prvo noč iskreno zahvaljevala, da mi je odsvetovala jemati s seboj razne enciklopedije. Celotno enciklopedijo sem hotela vzeti

Nikoli ne bi pripovedoval svoji ženi, da ne zna vzgajati otrok.

Nikoli ne bi govoril, da žena živi brez skrbi in da je njeno delo brez truda.

Nikdar ji ne bi očital, da potroši preveč denarja.

Skušal bi priti domov vedno dobre volje.

Ne bi ob vsaki priliki ponavljal, da sem bil prisiljen vzeti ravno njo.

Nikoli ne bi svoje žene obsojal, temveč bi jo skušal vedno razumeti.

Vsaj včasih bi pustil svoji ženi, da bi prišla tudi njena beseda do veljave.

Če bi me žena vprašala to in ono, bi ji dal vedno lep odgovor; s tem bi ji prihranil marsikatero težko uro.

Kadar bi bila žena bolna, ne bi govoril, da je samo razvajena, da si domišlja, temveč bi ji skušal pomagati in biti z njo ljubezniv, da bi ji olajšal bolezen.

Nikoli ne bi godrnjal, če bi me prosila za pomoč, temveč bi ji z veseljem pomagal.

Moj otrok

Moj otrok je majčkeno sonce. Z bleskom svojih modrih očes vzbuja povsod življenje. Njegov nasmeh je kakor zgodnji pomladanski cvet, na katerem se z naslodo ustavljajo naše oči. Ob njegovi nežni mladosti se pomlajajo naša stara, mračna srca.

s seboj, jaz našina začetnica, poleg cele grmade pedagoških in metodskih zvezkov.

»Sonce, milo in dobro voljo — to boš potrebovala!« mi je svetovala mama in edino to mi je tudi koristilo. Od prvega do zadnjega zvezka, vse sem pustila doma, ker jih v praksi res nikoli nisem potrebovala.

Prišla sem med analifabete, velike in male, zapuščene in, kakor sami pravijo, »daleko od mora i Boga«. In zdaj uč! A decima nima niti papirja, niti svinčnika, jaz nimam krede. Samo gole stene, prazna šolska omara, pred menoj pa velike otroške oči... uč! Pozabljam se na naše neuspelo šolanje, hočem reči šolanje, ki mi ni mnogo dalo. Pač pa vem danes, kaj mora imeti učitelj, ki ga usoda zanese v tak kraj: vrečo poguma in dve vreči dobre volje.

Gospod nadzornik mi je v Splitu dejal: Delajte, kakor sami znate in hočete! Nikoli ga ni zamikala pot v naše zagorske hribe. Dobro je vedel, kaj me tam čaka. Ta šola je bila taka kot še nobena, pouk tksen kot še nikjer. Ob kateri uri se prične pouk, to je pač zadnja skrb, saj nihče nima ure! Otroci so jedli jutraj fige z žganjem, v šolo so si nosili čutarico z vinom. In ti uč!... Okoli nas pa so rasle oljke in fige, gole skale so izžarevale vročino... bili smo »daleč od mora i Boga«.

Pa sem se vendarle znašla. Čeprav sem doma iz mesta, me vendar nikoli niso raz-

vajali. Slamnjaka mi je bila znanka že izza otroških let, ko smo hodili na kmeto. A ne le slamnjaka, še bolj važno je, da poznaš kmetosko dušo! Koliko večerov sem predelela ob ognjišču, sama ne vem. Navadila sem se že na tisti duh po prekaženih slanini — tako je namreč dišala obleka po vsakodnevnem posedanju ob zadimljenem ognjišču.

Ko je sonce že utonilo v morje, in ko se je spuščal nad nas ta strašni dalmatinski zimski mrak, tedaj sem vendarle včasih iskala po žepu robec — za solze. Toda stinila sem zobe in se spomnila mame ter pokojnega očeta, ki sta me edina začela voditi v resnični svet, ne zlagani, namišljeni svet, nego v trdo in neizprosno življenje.

Sam bog ve, kako žalostno bi orala po tem šolskem polju, če bi me že od mladih nog ne vzgajali v društvu, po Tyrševi poti, brez bojazni, vedro v življenju! Tega v šoli nisem dobila. Pač. Med profesorji je bil eden edini, ki mu ni bilo glavno, da nas bo do plicice natančno po programu natrpal z zgodovinskimi letnicami. Vodil nas je drugače. Govoril je: »Cenjene frajlice, šola ni vse! Bifljanje pa še manj. V življenje pogledite, v svet! Peš, s kolezi, s smučmi, podnevi, ponoči, pozimi, poleti, v kmečke hiše, v hribovite vasi, v črne gozdove — smo hodili spoznavat zemljo in prebivalce.

Tako sem si pridobila to, kar mi je tu najbolj prav prišlo: brez strau v novi dan. Brez strahu sem se morala izmuzniti celo — otmič, kajti vse to je čaka v teh krajih. Šola me ni pripravila za tukajšnje življe-

nje. Koliko praktičnih knjig sem morala prelistati v teh krajih, da je bil pouk v alfabetičnem tečaju v skladu s tukajšnjimi prilikami. Kdo nas je kdaj učil, koliko znašajo stroški za najnavadnejše stvari? Smo risali kdaj načrte za svinjake, cisterne? Nazadnje še misel, da te bodo prestrašili z otmico, potem pa vsak dan pogled na te uboge otroke, z žganjem v želodcu in v čutarah vino!

Da, troje me je vagojilo:

Ne šola. Tam se pridobila je nekaj teoretske podlage. Moja zahvala velja predvsem staršem, ki so me naučili gledati življenje brez sentimentalnosti. Drugo je bilo udejstvovanje v društvih, predvsem v telovadnem, da se tudi teli navadi premagovati razne ovire. Razen tega mi je aktivno društveno udejstvovanje v maršičnem pomagal, da nisem izgubila idealizma do dela. Težko je tu učiteljevati s idealizmom v srcu, a reci, kar hočeš: še težje je biti brez njega. Tretje je gospod profesor, ki nas je praktično učil spoznavati domovino in posebnost kmečke duše.

Zato mi je danes lahko tudi tu na dalmatinskem otoku, čeprav sem daleč od tebe, Prekmurka, in daleč od tebe, Bosanka, Na naše šolanje se pa res nič več ne spominjam, saj sem vama že rekla, da sem pustila vse svoje zvezke doma. (O božiku je mali brat izrezoval iz njh aeroplane.)

Pozdravlja vaju

Oveta Zel-Pivko iz Dalmacije.

Ustvaritelj Mannerheimove črte

Ime in idejo je dal finski maršal, trdnjavski nasip pa je izvršil belgijski general Badoux — Betonska gnezda s strojnimi in topovi zoper tanke

Mannerheimova črta, finski obrambni sistem, si je v kratkem času pridobila skoraj legendarni sloves. Dolgo so se vanjo zaletavale ruske divizije. Če je doslej vzdržala proti ogromni premoči, gre velik del zasluge za to belgijskemu generalu Badouxu. On je prav za prav

ustvaritelj tega trdnjavskega nasipa,

ki nosi ime maršala Mannerheima le zato, ker je ta dal pač idejo zanj. Lani leto, ko so se začeli na skandinavski narodi zbirati temni oblaki, so se začeli Finci ogledovati za kakšnim izkušenim inostranskim strokovnjakom, ki bi mu mogli pomagati pri zgraditvi utrjenega pasu ob najvažnejšem delu finske meje, na Karelijski ozini. Ta 100 km široki pas med Baltičkim morjem in Ladoškim jezerom straži dohod do najbogatejšega in s prometnimi cestami najgostejše obdobje dela Finske.

Izbera finskega generalnega štaba je padla na Badoux, ki ima za seboj slavno vojaško kariero. Kot pionirski častnik se je v svetovni vojni odlično

udeleževal bojev v Flandriji.

Z gradnjo utrdb ob Yseri, ki so dokončno ustavile nemški pohod, si je pridobil izkušnje, ki so mu pozneje mnoge koristile. Po vojni mu je vodstvo belgijske vojske poverilo gradnjo cele vrste važnih trdnjavskih del. Lansko leto je stopil v pokoj in tako je dobil prostost, da je lahko izvršil nalogo, ki je dosegla danes svetovno zgodovinski pomen.

Spomladi lanskega leta je prišel Badoux

na Finsko. Finci so bili dotlej izvršili početna dela, zlasti merila. Navzlic temu, da sta stari finski narodni junak, maršal Mannerheim, in Badoux drug drugemu že po prvem srečanju ugajala, so bile glede dela, ki naj bi se opravilo, med njima, kakor tudi med finski generalnim štabom in Belgijcem

razlike v naziranju.

Po večtedenskih pogovorih je žilavi Belgijec končno uveljavil svojo voljo. Ni mu šlo za ustvaritev frontalnih obrambnih sistemov, posamezne utrbe naj bi se s svojim ognjem medsebojno podpirale. Badoux je dobro vedel, kako se je treba zavarovati pred naskoki motoriziranih kolon in letal. Z majhnimi modeli je predvajal, kako je mogoče s strojnimi gnezdi, ki jih krijejo močne in dobro zakrpane betonske zgradbe, cele tedne kljubovati sovražnim navalom. V takšnem betonskem gnezdu je strelec pri strojni celo za topniško izborni opremljenega nasprotnika

skoraj neranljiv.

Njegovo glavno orožje je težka strojna, ki se nje ogenj križa s ognjem sosednih bločnih utrdb. Poedine zgradbe obdajajo globoke ovire iz bodeče žice, ovire za tanke, pasti za tanke, minska polja i. t. d. Belgijec je imel pred očmi belgijske utrbe na Ardenih, ki jih štejejo med najboljše.

Z gradnjo bločnih stavb so začeli razmeroma pozno, v maju, toda vzeli so jo z vso energijo v roke. Na Badouxov nasvet so dotlej razmeroma pčilo opremo izpopolnili

s topovi zoper tanke.

Da se je baš to dobro obneslo, nam kaže dosednji potek rusko-finske vojne. Finci so s svojimi številnimi 3,7-centimetrskimi topovi zoper tanke uničili, kakor poročajo, že stotine ruskih bojnih vozov.

Mannerheimovo črto so zgradili s posebno skrbno prilagoditvijo ozemlju. Verigo bločnih zgradb prekinjajo na mnogih mestih jezera. Pozimi, ko so ta jezera pokrita z debelo ledeno plastjo, bi se mogel sovražnik sicer približati, toda Badoux je mislil tudi na to in je dal postaviti lahke in brze topove tako, da morejo

z lahkoto razbiti ledeno skorjo, tako da bi neprijateljski oddelki padli v vodo in potonili, če bi tvegali takšen poskus.

General Badoux je imel po izbruhu vojne med Rusijo in Finsko priliko na lastne oči opazovati učinkovitost svojega utrjenega sistema. Seveda pa je treba upoštevati, da so ruske napadalne čete odpravile tako, kakor bi nihče ne bil pričakoval. Izkazalo se je, da razpolagajo Rusi z dobrim vojni materialom, da pa

ne znajo z njim pravilno ravnati.

Če se bodo po številnih dosedanjih porazih nekaj naučili, tedaj se pač še tako hrabra in moralno odlična, toda majhna vojska, kakršna je finska, ne bo mogla dolgo upirati ogromni premoči, če ne bo delovala hitreje in učinkovitejše pomoči, nego je je bila doslej.

Žepni radijski prejemnik za vsakogar

Italijanski konstruktor Settimio Iannaldi z žepno radijsko napravo, ki ni večja od fotografskega aparata. Žepni radio ne potrebuje nič antene.

Tristoletnica nevtralnosti

Neki statistik je izračunal, da rabijo besedo »nevtralnost« med vsemi besedami v časniki danes največ. Kar se pa tiče problema nevtralnosti, ni ta nič novega. Od kar so vojne in vojujoče se stranke, so bila tudi ljudstva, ki se vojni niso udeleževala. Trojanska vojna je imela svoje »neutralske« prav tako kakor perzijske vojne, vojne rimskih pretorijancev in Aleksandra Velikega. Toda tedanji neutralsci so bile enostavne države, ki se niso borile. Juristično-politični pojem nevtralnosti v najmodernejšem pomenu je dosti mlajši.

Ta pojem je mogel nastati šele tedaj, ko sta se uveljavila pojma mednarodne pravne suverenosti in s tem enakopravnosti samostojnih držav. Pojem nevtralnosti je namreč vezan s priznanjem suve-

Holandski jurist Grotius, ustvaritelj mednarodnega pojma nevtralnosti

renih pravic nevojujočim se državam po vojujočih se strankah.

Ustvaritelj mednarodnega prava je torej obenem ustvaritelj pojma nevtralnosti v današnjem smislu. To je bil veliki holandski jurist Grotius, ki je pred tri sto leti napisal svoje znamenito, veliko in pozneje skoraj v vse jezike prevedeno delo »De jure belli ac pacis«. »O pravi vojne in miru«. V tem delu je »oče mednarodnega prava« prvič razvil pravni položaj neutralske države, kakor ga v splošnem priznava današnja praksa. Morda ni slučaj, da je bil ustvaritelj nauka o nevtralnosti Holanec — ali če je res samo slučaj, tedaj moramo z današnjega stališča v tem slučaju videti neko določeno logiko svetovne zgodovine.

Največje zaklonišče

proti napadam iz zraka imajo v švedski prestolnici

Pod vtisom rusko-finske vojne je švedska prestolnica izvršila obsežne priprave za zaščito svojega prebivalstva pred letalskimi napadi. Ta čas gradijo v Stockholmu podnevi in ponoči 9000 zaklonišč, ki naj bi dala vsemu prebivalstvu zadostno zaščito za primer zračnih napadov. Doslej zadostujejo zaklonišča komaj za 30.000 oseb, tako da je treba izvršiti še ogromno delo.

Največje zaklonišče bo mestna uprava gradila sredi mesta, na trgu pred koncertno hišo. V njem bo prostora za nič manj nego 4300 oseb in bo potekal največje zaklonišče zoper zračne napade na svetu. Stroške so preračunali na milijon švedskih kron, ki naj bi jih v mirnem času krili s tem, da bi zgradbo uporabljali kot podzemeljsko garažo. Računajo, da bo dajala 40.000 kron letne najemnine. Večina

drugih zaklonišč je namenjena samo prebivalcem poedine hiše ali hišnega bloka, druga pa bodo imela prostora za 300 do 500 oseb. Mnoga zaklonišča izstrlejujejo iz žive skale in bodo zato absolutno varna pred bombami. Tudi trezorje bank bodo spremenili v zaklonišča, v javnih parkih, kakor pred trgovsko visoko šolo, bodo izkopali jarke v sekanih črtah.

V Stockholmu bodo istočasno izpopolnili tudi aktivno letalsko obrambo. Ze tiste baterije najnovejših obrambnih topov, ki so sedaj stacionirane v mestu in na njegovi periferiji, so po mnenju strokovnjakov znatno močnejše nego zračna obramba Helsinkov. Na otokih pred Stockholmom, ki se razprostirajo daleč v morje, so organizirali svarilno službo, tako da se švedska prestolnica čuti že sedaj varno pred vsemi eventualnostmi.

Nad 42 stopinj C pod ničlo

Norveška je imela v preteklem mesecu najbolj mrzle zimske dni, kar jih je bilo od 1. 1917. Najnižjo temperaturo so izmerili na otoku Roerosu, in sicer je znašala 42,5 stopinje Celzija pod ničlo. Če pa izznamemo takšne izredne primere, je znašala norveško januarsko povprečje — 8 stopinj in je bilo torej še vedno višje nego v raznih drugih deželah. Oslofjord ni zamrznil.

A NEKDOTE

L. 1700. je došel kralj Filip na potovanje v Madrid, kjer se je hotel dati kronati, v provincionalno mestce Mont L' Heri. Na čelu krajevnih odličnikov ga je sprejel in pozdravil župan s sledečimi besedami:

»Velikčanstvo, dolge nagovore ste sami nekoč označili kot enako utrudljivo za govornika, kakor dolgočasne za poslušalca. Dovolite mi zato, da vam namesto nagovora zapojem majhno pesem.«

Ne da bi počakal na vladarjev odgovor, je zapel župan z zvonnim glasom lepo stanco na čast visokega goeta.

»Da capo!« je vzkliznil župan hitro in močno končal, z nasmehom Filip. Župan je ponovil svojo pesem. Filip mu je dal v zahvalo izročiti dvačest zlatnikov.

»Da capo!« je vzkliznil župan hitro in smeje se tej prisbečnosti, je velel kralj svojemu dvornemu zakladniku, naj seže še enkrat v mošnjo.

★

Hanibal je kralju Pruziji svetoval, naj se s sovražnikom spopade v bitki.

»Ne upam si,« je odgovoril kralj, »družbo daritvene živali ne prerokuje nič dobroga.«

»To je čudno,« je odgovoril Hanibal porogljivo, »skriveni živali zaupate bolj nego izkušenemu vojskovodji!«

VSAK DAN ENA

»Da, moj dragi, jaz sem pač providen...«

(»Mare Aurelio«)

Sivi hudiči pred kamero

Znani monakovski izdelovalec kulturnih filmov Walter Leckebusch je bil prvi, ki mu je uspelo posneti volkove v prosti naravi na celuloini trak ter sestaviti film, ki obravnava samo njih življenje. O težavah, ki jih je moral prebiti s svojo odpravo pri tem delu, pripoveduje sledeče:

»Nastanili smo se v neki rumunski vasi pod goro Neogeuje v Transilvanski Alpih in smo najprvo mnogo tednov porabili za to, da smo težko dostopno prebivalstvo pridobili za naše poskuse. Ko so silili o volkovih, ki jih hočemo dobiti pred kamero, so nas gledali kakor norce in so vsako pomoč kratkoma odklonili. Šele ko je vaški župan iz ministrstva prejel obvestilo, da je naše delo deželi v prid, in šele potem, ko nismo štedili z denarjem, vinom in dobrih besedah, so se ljudje pokazali dostopnejše, tako da smo končno lahko pričeli s pripravami za snemanje. Pred vsem je šlo za to, da bi s težkim lovom ujeli osem volkov, ki naj bi nam rabili kot glavni junaki. Za snemanje je bil določen obsežen gozd, ki smo ga zaprli z dva metra visokim plotom. Podnevi so bile ujete živali v njem še precej spodobne, ponoči pa so besno tulile, da je šlo skozi mozeg.

Dekleta v zabojih

Trgovina z belimi sužnjami — Sobari-
ce s pisemci odhajajo v vilo — Stara
zvodnica

Po naključju je policija v Marseilleu izsledila tolpo trgovcev z dekleti, ki so jih vodila neka 70-letna ženska. Stara zvočnica je sama izbirala svoje žrtve, in sicer večinoma med mladimi, neizkušenimi dekleti z dežele, ki so prihajale v mesto, da bi si poiskale zaslužka. Imela je navado, da je v kavarnah prisledla k mizi mladih deklet, ki so se sedele same. Tam je zaigrala komedijo z omedlevico. Dekle se je potem seveda sočutno pobirgala za starko in ta jo je prosila, naj jo spremi domov. Tako se je tudi zgodilo.

Starka se je z dekletom odpeljala v vilo v najodličnejšem mestnem predelu in tam je žrtve začela primerno obdelavati. Če ji je uspelo dekleta pregovoriti, da se bo vkr-

Volkovi kot filmski junaki

Srebrne slepice, uspešna

strašila

Le z nevoljo so se kmetje postavili v našo službo. Večji del jih je sestavljal kolono gončev, ki naj bi priganjali volkove pred našo kamero, ki je bila zabarikadirana z deskami in drogi. Drugi, ki so bili za to sposobni, so imeli uloge v filmu samem. Po načrtu bi morali »sivi hudiči« vdreti v njihovo vas, iz katere naj bi jih prebivalstvo izgnalo z vsemi mogočimi orožji. Z volkovi pa tudi v igri ni bilo šale. Eno izmed zverj, ki je nenadno napadla nekoga kmeta, je bilo mogoče komaj še pravčasno ustreliti.

Kot učinkovito strašilo so se izkazale v ostalem srebrne slepice, kakršne se uporabljajo v filmu za dodatno razsvetljavo pri posnetkih na prostem. Če je prišel volk približno, je bilo treba s takšno slepico samo malo pobliksati, pa je že stisnil rep med noge. Pred skritimi napadi pa nismo bili nikoli varni in bili smo v veliki, ko smo po dvomesečnem trdem delu svojo nalogo končali. Izmed četvermernih filmskih junakov smo tri podarili nekemu zoološkem vrtu, tri smo morali ustreliti, dva pa sta ušla v zadnjem trenutku s skokom čez dva metra visoki plot. Pravi sivi hudiči!

Kot učinkovito strašilo so se izkazale v ostalem srebrne slepice, kakršne se uporabljajo v filmu za dodatno razsvetljavo pri posnetkih na prostem. Če je prišel volk približno, je bilo treba s takšno slepico samo malo pobliksati, pa je že stisnil rep med noge. Pred skritimi napadi pa nismo bili nikoli varni in bili smo v veliki, ko smo po dvomesečnem trdem delu svojo nalogo končali. Izmed četvermernih filmskih junakov smo tri podarili nekemu zoološkem vrtu, tri smo morali ustreliti, dva pa sta ušla v zadnjem trenutku s skokom čez dva metra visoki plot. Pravi sivi hudiči!

Verjetnost evropskih poročil

List »Los Angeles Times« predlaga, da bi vesti iz Evrope označevali s posebnim znakom, ki bi bralec omogočal spoznati, v koliko tej vesti lahko verjame. List predlaga uvedbo sledečih znakov: P (propaganda), O (official, uradna vest), L. L. P. (Looks like propaganda, diši po propagandi), S. A. (Seems authentic, videti je avtentična vest).

Predlog je dober — le praksa ga utegne v pre mnogih primerih zelo zmanjšati. Kajti vest pod »O« je pogostoma najmanj »L. L. P.«, a »S. A.« je pogostoma samo »P«.

Predhodnice naših šivank

Kosti in trn, šele potem bronaste in železne igle

V vseučiliškem muzeju v Filadelfiji je videti v zbirki vsakovrstnih kosti nekoliko tenkih kosti, ki jih napis označuje predhodnice današnjih šivank. Te igle izvirajo iz časa, ko je človek kože ubitih sovražnikov in živali skušal malo predelati preden jih je uporabil kot obleko. To obleko je hotel pritrčiti nase in ji dati določeno obliko.

S koničastim predmetom, kakršnih je našel v naravi dovolj, je v kožo prebijal luknje, skozi katere je potem potegnil jermene ali vrvice. Prva igla, s katero so vrvice, ki naj bi oblačilo stisnila k telesu,

povlekli skozi pripravljene luknjice, je bil kakšen trn, kakor nam kažejo najdbe v pradavnih grobovih na Angleškem. V Dordogni so poleg mnogih koščenih rezbarij našli spet koščene igle vseh mogočih oblik. Takšne so našli tudi v Švici.

Mnoge izmed teh primitivnih igel še ni imelo ušes, temveč samo vrez na močnejšem koncu, a nit ni zdrsnila ob oglu. Pozneje so ljudje začeli izdelovati bronaste in železne igle, še dolgo pa so se ohranile igle iz ribjih kosti. Eskimi in drugi primitivni narodi jih uporabljajo še danes.

Milijarde brez lastnikov

V času, ko so v Ameriko izseljeni Evropeci in pustolovci še pogostoma odkrivali kakšen rudnik zlata ali pa si s fantastičnimi spekulacijami z zemljišči pridobivali ogromna imetja, se je dogajalo dostikrat, da so milijonarji umirali brez oporok in dedičev, vsaj brez znanih dedičev in je moral ameriški fiskus potem po Evropi iskati dedičev, preden je zapuščino, če dedičev ni našel, zasegel zase. Če si tedaj imel neporočeno »strica v Ameriki«, je to po-

švicarski vojak na smučeh

Švicarska vojska je po finskiem zgledu opremila svoje vojaštvo s smučmi in belo obleko, ki stori človeka nevidnega v snegu

menilo toliko, kakor da imaš varno naložen denar v banki.

Danes je temu seveda malo drugače, toda številni milijonarji, ki umirajo brez oporok in dedičev, je še vedno čudovito visoko. Najbolj znani primer iz zadnjih let je primer vdove Garretove, po rodu Schäfferjeve, ki je zapustila okrog 150 milijonov dolarjev. Od 1. 1930. sem je ta zapuščina na razpolago. 36.000 Garretov se je iz Anglije že prijavilo fiksno v Filadelfiji in tudi približno isto število nemških Schäfferjev, Schaeferjev, Schefferjev in ljudi podobnega imena. Ti so ustanovili celo svoje društvo s sedežem v Strasbourgu in so poslali svojega odvetnika v Ameriko, da bi posredoval za izročitev 150 milijonov dolarjev — toda brez uspeha. Vojne, revolucije, požari in druge nesreče so uničile mnogo knjig in listin, s katerimi bi se dalo morda dokazati, da so prejemniki za milijone v sorodstvu z Garretovo oziroma Schäfferjevo, brez trdnih dokazov pa ameriški fiskus ničesar ne izroča.

Druga zapuščina brez dedičev je tista, ki je ostala l. 1936. po vdovi Elli Wandeevi iz New Yorka. To imetje znaša 25 milijonov dolarjev in zapuščina je v oporoki poverila izvršitelja oporoke, naj v petih letih poišče morebitne dediče. Če bi jih nikjer ne našel, pa naj ta denar zapade v prid državi New York. To zadnje se bo menda tudi zgodilo.

Amerika pa niti nima monopola na takšna imetja brez gospodarja in dedičev. V Londonu je umrl l. 1906. izumitelj skakalnice za strženje volne po imenu Visulitch in po rodu beje z Madžarskega. Ostavil je 22 milijonov funtov šterlingov, ki jih je država porabila za dobrodelne namene. Zaman je namreč iskala dedičev. V Belgiji pa je umrla pred nekolkimi leti stara gospođična Henrietta Horvathova, ki je živela vedno zelo skromno in so jo smatrali za srednje imovito, če že ne za ubogo. Zapustila pa je nič manj nego dve in pol milijarde belgijskih frankov in do danes se ni še nihče javil, da bi jih prevzel.

KVALITETNO BLAGO

je trpežnejše — zato tudi cenejše! Z obleko pa imate veselje le, če Vam dobro pristojajo! Obiščite znano domačo trdvo

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 7, kjer Vam strokovno postržejo po zmernih cenah!

»Ali je g. zobozdravnik doma?«

»To sem jaz.«

(»Tidens Tegn«)

Pet živih pokolenj

V družini zdravnika dr. Karla Köglerja na Češkem se je z rojstvom dečka zgodil redki primer, da je v neki družini pet živih pokolenj. Praprababica novorojenčka bo v kratkem slavila svoj 93. rojstni dan in je telesno ter duševno čudovito krepka.

Kadar kopni sneg

Pregled dosedanjega poteka zime v Sloveniji

Letos smo doživeli močne snežne zame-
te že v oktobru. V planinah je padlo snega
takrat čez 1 m. Toda novembrsko juž-
no vreme pa tudi sončni žarki so ga zopet
vzeli, tako da smo vstopili v začetek me-
teorološke zime, 1. decembra brez snega.
Prvi sneg, ki je nato trajno obležal, je pa-
del 3. decembra. Obležal je seveda samo v
višjih predelih. Na Komni ga je padlo
12 cm, na Pohorju in sicer na Klopem
vrhu 10 cm. V Ljubljani pa je zapadel traj-
nejši sneg šele 11. dec. ki je z majhno
izjemno pokrival zemljo nato vse do danes.
11. dec. ga je padlo v Ljubljani komaj 16
cm, 16. dec. pa kar 10 cm, tako da je snež-
na odeja bila v decembru najdebelejša 11,5
cm. Zednjega v mescu je znašala še samo
2 cm.

Na Komni je snežna odeja bila ves čas
višja od 80 cm in je na koncu mesca zna-
šala 1,20 m. Spodaj v Bohinju je bila naj-
višja 48 cm in je konec mesca znašala
34 cm. Na Pohorju sneg ni bil razmeroma
visok. Najvišji je bil 17. in 18. dec., ko je
znašal 25 cm, koncem mesca še vedno 23
cm. V Mariboru je sneg obležal šele 16.
dec. 22 cm in se je njegova debelina zvi-
šala do konca mesca do 17 cm. Kočevje
je imelo zadnjega decembra 25 cm, Novo
mesto 5 cm.

Letošnji januar je bil pravi snežni me-
sec. Novo leto se je začelo v Ljubljani z
2 cm snega. Snežilo je 3. in 4. januarja,
tako, da se je debelina snega zvišala na
7 cm. Nato smo bili brez snežnih padavin
vse do 17. Zaradi stalne temperature pod
0°, se je debelina snega zmanjšala samo
do 5 cm. 17. jan. pa je začelo snežiti in je
sneg v presledkih padal vsak dan do kon-
ca januarja. 18. jan. jutraj ob 7. je snež-
na odeja že znašala 22,6 cm. 21. jan. 31
cm, in 24. jan. 57 cm, kar predstavlja naj-
večjo debelino snega. Konec januarja je
znašala še 51,5 cm.

Na Gorenjskem v Bohinjskem kotu je
bila snežna odeja višja. V Bohinjski Bi-
strici je znašala 25. januarja 1 m 10 cm
in konec mesca še 84 cm. Na Komni je
bil 25. jan. sneg visok 2 m 55 cm in ko-
nec mesca še vedno 2 m 5 cm.

Na Pohorju na Klopem vrhu je 24. jan.,
ko je bila povsod v Sloveniji snežna odeja
najvišja, znašala debelina snega 80 cm, ki
se je do konca mesca znižala na 75 cm.
Vidimo tedaj, da je v planinskih predelih
nad 1000 m snežna debelina na dan svoje
največje razsežnosti pojemala od zapada,
kjer je dosegla nad 2 m in pol, proti vzhodu,
kjer je bilo še samo 80 cm snega.

Podobno je bilo v dolinah le da so šte-
vilke manjše: Bohinjska Bistrica 1 m 10
cm, Kranj 80 cm, Ljubljana 57 cm, Mari-
bor 47 cm, Brežice 49 cm, Sobota v Prek-
murju 47 cm.

Zanimivo je vedeti, koliko vode da za-
padli sneg. Padavine merimo tako, da iz-
merimo, kako debel bi bil vodni sloj, če bi
voda začela padati snega ali dežja ne od-
tekala. Tako dež kakor sneg merimo v mil-
imetrih, vodnega sloja. Sneg seveda prej
raztopimo. V Ljubljani je bilo v januarju
13 snežnih dni. Skupno je padlo v teh dneh
79,9 cm snega. To seveda ne smemo za-
menjati za debelino ležeč snega. Gornja
številka predstavlja samo šeststo
množico snega, kakor se ga je namerilo
vsak dan sproti ob snežnem dnevu. 79,9
cm v raztopljenem stanju je dalo 61,4 mm
vode. To pomeni, da bi bil vodni sloj, če bi
raztopljenega voda tega snega ne odtekala,
globok 61,4 mm ali na 1 kvadratni meter
bi padlo v vsem mescu 61 litrov in 4 de-
ci.

Po gornjem merjenju, da 10 cm sveže
zapadlega snega približno 8 mm vode.
Seveda zavislo to od kakovosti snega. Čim
bolj je sneg rahel, tem manj vode da. Če
pa je sneg že star in vležen, da več vode.
Povprečno se računa, da 10 cm starega
snega 10 mm vode ali 10 litrov na 1
kvadratni meter zemeljskega površja.

Konec januarja je bila vsa Slovenija

v srednji meri pokrita s pol metra snega.
Toda je vsak kvadratni meter zemeljske-
ga površja nosil nad seboj 50 litrov vo-
de. V planinah, kjer je do 2 m snega in še
več, nosi vsak kvadratni meter nad 2 he-
kilitra vode. Iz teh enostavnih računov
jasno sledi, kakšna nevarnost poplavl preti
pokrajnam, kamor tečejo reke, če je izvir-
je teh rek pokrito s snegom nad pol me-
tra visokim.

Ravno središče naše države, kjer se pod
Beogradom izliva Sava v Donavo, je pod-
vrženo takim poplavinam nevarnostim. Tre-
notno je vse izvirje Save, Savinje in Dra-
ve sploh vsa izvirja rek, ki spadajo v Do-
navsko porečje, pokrito z razmeroma vi-
sokim snegom. Če sedaj se javljajo nevar-
nosti pred poplavi v Sremu in Banatu.
Čim bodo vse te velikanske množice snega
skopnele in zdrvele po rečnih koritih
proti Beogradu, bo ozemlje med Zemum
in Beogradom pod vodo.

Ministrstvo za graditve budno pazi na to
pretečo nevarnost. Čim zapade v izvirjih
več kot pol metra snega, že podvzame
vse potrebne ukrepe, da se očuva svoj živ-
ljenje ljudi in živine pred poplavo.

Marsikomu se bo zdelo, ko vidi ogromne
kupe snega ležati po cestah, da je padlo
z neba ogromno vode. Toda to je samo
prevara. Če zgoraj je omenjeno, da znaša
skupna vsota padle vode v letošnjem ja-
nuarju 61,4 mm. Povprečno pade v Ljub-
ljani v januarju 74 mm. Vidimo torej, da
je letošnja množina januarskih padavin
pod normalo. V preteklih letih smo do-
živeli še dosti večje januarske padavine. Ta-
ko je v januarju 1936 padlo kar 226,8 mm
in najbolj zanimivo pa je to, da ni takrat,
kakor je iz zapisov razvidno, niti enkrat
snežilo. Vsa voda je sproti otekala in ni
bilo nikake nevarnosti pred poplavo. Če pa
padejo padavine v obliki snega, ki obleži,
in čeravno znaša njihova množina celo
manj kot normala, je nevarnost poplave
pred durmi.

Da padejo padavine v obliki snega, za-
visi to od temperature zraka v predhodnih
dneh. Recimo, da je v decembru padla še
majhna množina snega in pritisnejo nato
severni polarni vetrovi, tedaj dobimo zelo
nizke temperature. Kajti že itak mrzli
severni zrak se nad snegom še bolj ohladi.
Temperatura more pasti do pod -20°, ka-
kor se je letos to zgodilo. Če pritisnejo se-
daj, visoko nad nami južni vetrovi, ki nam
prinašajo dež, morajo vse padavine, ki pa-
dajo skozi spodnji mrzli zrak, pasti v obli-
ki snega. In ta nov snežni povzročitelj
nizke temperature in te zopet sneg. Vidi-
mo, da si sneg in nizka temperatura zra-
ka drug drugemu pomagata, vse dotlej,
dokler ne prežene bližajoča se pomlad oba,
sneg in mraz.

Letošnja zima je lep primer za tak po-
tek snega in mraza. 11. decembra so pri-
čele naletavati prve snežinke, ki so dale
1,6 cm snega, ki pa je naglo skopnel. 14.
dec. je ponovno snežilo, in tudi v nasled-
njih dneh. 17. dec. je snežna odeja znaša-
la v Ljubljani 11,5 cm. Nato so pritisnili
severni polarni vetrovi. Temperatura je za-
čela padati in je dosegla 29 dec. v Ljub-
ljani -19,4°, drugod po Sloveniji mnogo
pod -20°, v Slovenjem Gradcu celo -30°.
Do 16. januarja so se padavine samo dva-
krat pojavile, obakrat kot sneg. Ves čas
je bila temperatura pod 0°, tudi podvevi.
17. januarja so se pojavili v višinah južni
vetrovi, ki so nam prinesli padavine. Za-
radi spodnjih nizkih temperatur pa so
padle vse v obliki snega. Samo 26. janua-
rja ogledne se je temperatura dvignila nad
0°. Dosegla pa je samo 0,8°. V vseh ostalih
dneh je bila pod 0°.

Navada je, da doživljamo v Ljubljani re-
kordno nizke temperature v prvi polovici
februarja, če je zemlja pokrita s snegom.
Tako se je zgodilo v izredno mrzlih dneh
3. februarja 1929 in 12. februarja 1912. Ni
izključeno, da doživimo tudi letos kaj ta-
kega.

Naše gledališče

D R A M A

Nedelja, 11. ob 15.: Princiska in pastir-
ček. Mladinska predstava. Izven. Znižane
cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Praznik
cvetličnih česnj. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 12.: Tri komedije. Red B.
Torek, 13.: zaprto.
Sreda, 14.: Na prisojni strani. Red B.
Četrtek, 15.: Praznik cvetličnih česnj. Red
Četrtek.

Petek, 16. ob 15.: George Dandin. Dijaška
predstava. Izven. Globoko znižane ce-
ne od 14 din navzdol.

Nedelja v dram. »Princiska in pastir-
ček« je mladinska igra Pavla Golie in se
odlikuje s posebno pestrostjo in zabav-
nostjo. Pri otrocih je zelo priljubljena, tu-
di pri letošnjih ponovitvah je imela, kakor
vselej, velik uspeh. Igra se dojm kakor
velika bogata in vesela slikanica in nudi
otrokam obilo zabave in smeja. Naslovni
vlogi igra Ljubičičeva in Simčičeva. —
»Praznik cvetličnih česnj« je delo, ki je
vzbudilo tudi letos največjo pozornost za-
red učinkovito poetično in etično dogni-
ne vsebine, zasedbivo režije in sijajno po-
danih vlog. Zanimiva vloga sledi: Jan v
vlogi princa Kwana, Vida Juvanovica kot
Kotara, Sarčičeva kot Clara, Gregorin učitel-
ja Genzo, Skrbščič Gamba, Tonani Ma-
rija Vera, Matsuo Debevec, stari Jerman,
Plut in Potokar. Režiser Ciril Debevec. Za
obe predstavi veljajo znižane cene.

Tri Courtellinove komedije »Boubout-
che, Stalni gost in Priljudni komisar« so
sila zabave zgodbe iz pariškega življe-
nja. Avtor je pokazal na lahkon in hu-
morn način različne prizore iz zasebnega
in uradnega življenja. Snov je nezvestoba
in mehanizacija uradnega življenja na
osnovi paragrafov. Posrečeno podane vi-
oge podčrtavajo učinek komedij.

O P E R A

Nedelja, 11. ob 15.: Lumpaci Vagabun-
dus. Izven. Ob 20.: Frasquita. Izven.
Gostovanje Zlate Gjungenjac.

Ponedeljek, 12.: zaprto.
Torek, 13.: zaprto.
Sreda, 14.: Rusalka. Red sreda.
Četrtek, 15.: Lumpaci Vagabundus.
Red A.

Petek, 16.: Lok. Plesni večer Pina in Pie
Mlakar. Izven.

Nestroy-Štriftofov »Lumpaci Vagabun-
dus« je vesela burka, ki je po svojem vse-

skozi zabavnem značaju kot nalašč za ti-
sti del občinstva, ki se v gledališču rado
tudi kdaj pa kdaj od srca nasmeha. Deja-
nje prepleta originalne glasbene točke,
med katerimi je zlasti mnogo dovpljnih
kupletov. V glavnih partijah nastopijo Zu-
pan, Modest in Janko. Režija je Zupanova.
dirigira pa Niko Štriftof.

V muzikalno sijajni Leharjevi opereti
»Frasquita« bo drevi spet gostovala pri-
ljubljena stalna gostja, ga. Zlata Gjungen-
jac. Naslovna partija zapeljive španske ci-
ganke ji nudi vsi priliko, da se igralsko
in pevsko razvili do najvišje meje: Ar-
manda poje z velikim uspehom Jan Francel,
dočim sodelujejo še Peček, M. Sancin, Bar-
bičeva in J. Rus.

Za stoletnico rojstva velikega ruskega
skladatelja Čajkovskega pripravlja opera
njegovo prepleto opero »Jolanta« v novi za-
sedbi z Vidaličev, Betetom, Franciom, Jan-
kom, Lupšo in Oriom v glavnih partijah.
Istočasno bo naš mariborski baletni zbor v
koreografiji baletnega mojstra Golovina
izvajal daljšo suito iz velikega Čajkovskega
baleta »Hrestate«.

Pina in Pia Mlakar bosta izvajala na
našem odru najnovejšo Lhotkovo plesno
kompozicijo »Lok«, s katero sta dosegla
izreden uspeh v Zürichu in v Monakovem.
Glede dela samega velja povedati kot za-
nimivost, da je nastalo ob tesnem sodelo-
vanju komponista in koreografa v nepo-
sredni naši sredi, na gradu Bokalce. Ker
bo gostovanje obeh umetnikov samo en-
kratno, opozarjamo interese na prodajo
vstopnic od ponedeljka naprej pri oper-
ni blagajni. Cene od 70 din navzdol.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.15

Nedelja, 11. ob 15.15: Ujez. (Udruženje
jugoslov. emancipiranih žen). Popol-
danska predstava.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Nedelja, 11. ob 15.: Neopričena ura
Znižane cene. Ob 20.: Cigan baron.

Tedni starega železa

Angleška vlada je sklenila uvesti tedne
starega železa in prvi teh tednov je bil
že v Londonu. Prebivalstvo so pozvali, naj
odda vse stare predmete iz železa ali je-
kla, ki jih ne more več rabiti. To staro
železo bo predelovala oboroževalna indu-
strija. V Londonu so že prve dni nabrali
za mnogo ladijskih tovorov starega žele-
za. Podobni tedni se bodo vršili tudi v
drugih obljubljenih delih Anglije.

SPORT

30 km v Mojstrani

Danes velika smučarska prireditev z mednarodno ude-
ležbo v znamenju dvobojca Demetz-Smolej

Danes ob 9. bo izpred hotela »Triglav« start za državno prvenstvo v vztrajnost-
nem smučnem teku na 30 km. To tekmovalno je JZSS letos razpisal mednarodno in
se je zanj razen vseh naših najboljših prijavi tudi osem tekmovalcev broječa, kvali-
tativno silno močna ekipa iz Nemčije z znanim odličnim Demetzom na čelu. Na dvoboj
Demetz-Smolej je danes osredotočena pozornost vse naše in nemške športne javnosti
in sigurno je, da bo naše današnje državno prvenstvo odjeknilo v sportnih rubrikah
vseh velikih evropskih listov. Saj se bosta v Mojstrani uderila oba najboljša srednje-
evropska tekmovalca v edinem letošnjem medsebojnem srečanju na dolgi progi.

Kaj bo še danes?

Kaj bo še danes 8:15. II
Sportnih dogodkov danes prav za prav
ne bo mnogo. Snežne razmere so se vsaj
v dolinah precej pokvarile, za sporte na
zelenem polju pa teren tudi ni posebno
prikladen, tako da obsega današnji spored
le malo važnejših prireditev na prostem.

Pri nas doma je glavna in skoraj edina
prireditev ona smučarska v Mojstrani, ki
je omenjamo že na drugem mestu. Za ze-
leno mizo je treba od večeraj in danes ome-
niti dva občna zbora, in sicer plavalnega
in atletskega, pri kateri priliki sta bili
ustanovljeni dve novi samostojni sloven-
ski sportni zvezi. O poteku teh dveh zho-
rovanj bomo podrobneje poročali v pone-
deljski izdaji našega lista.

Onstran Sotle in še bolj proti jugu pa
bo vsa pozornost sportnega sveta osredo-
točena na

nogometni dvoboj

BSK-Gradjanski

ki bo danes popoldne ob 14.30 v Zagrebu.
To je četrto srečanje za Cvetkovičev pokal
ki je za obe enostoril posebno zdaj, ko sta
oba nogometna tabora iz Zagreba in Beo-

Smučski krampeži

Zanimiva novost, ki bo posebno dobro
služila smučarjem pri vzponu

Smučarji so dobili zanimivo novost, ki
jim v veliki meri olajša najbolj neprijetni
del smučanja: vzpon. Nov jugoslovanski
patent s popolnoma avtomatskim delova-
njem omogoča vzpon brez vsake potrebe
in deluje enostavno in zvezi s smučskim ko-
rakom. Iznajdljivi inž. Vlad. Ogorelec, ga
imezuje smučski krampeži. Krampeži se
montirajo pred strene ter so v isti šir-
javi kot strene in čevlji, tako, da smu-
čanja ne ovirajo. Izdelani so iz lahke ko-
vine, zaradi česar ne povečajo teže smučk.
Krampeži popolnoma nadomestijo pse, imajo
pa to prednost, da so vsak čas uporabni,
ni jih treba natikati niti kako posluževati;
čim so montirani na smučeh, pomagajo
pri vsaki stropni, pri smučanju navzdol
pa dopuščajo nemoteno izvajanje vseh
smučskih likov, brzine same ne ovirajo,
v zaledenem snegu ali globokih smu-
čeh pa celo olajšajo smuk. Velika je pred-
nost krampežev pri prekanjanju strmin po-
bodi v osrejenem snegu, ker dajejo kram-
peži smučarju potrebno stabilnost in pre-
preči podpiranje smučke. Krampeži ni-
majo nikakih vzmeti ali drugih delov, ki
bi se lahko kvarili, izdelani v enem komadu
nudi največjo jamstvo pred poškodbami.
Z enim samim prijemom se morejo sneti
s smučke, montirane ostanjejo le stranice,
ki so z vijaki pritrjene na smuč.

Vprašanje clestevja vzpona so reševali
že na več načinov, toda razne psov doslej
nobena iznajdba ni rešila tega problema
zadovoljivo; vsem je manjkalo enostavno-
sti. Smučski krampeži obetajo dokončno re-
šitev tega vprašanja ter bodo v vsakem
pogledu zadovoljili široko vrsto smučarjev-
turistov in pa vseh onih, ki uporabljajo
smuč za svoje dnevne opravke.

Razpis

»Orožnovega smuka« preko Pohorja
v nedeljo 25. t. m.

Orožnov smuk preko Pohorja je postal
tradicionalna vsakoletna preizkušnja za
one planince, ki tudi pozimi radi pohite
v naš, v tem času še očarljivi planinski
raj. SPD v Mariboru je ustanovilo v ta
namen poseben častni znak, ki si ga pri-
bori vsakdo, ki v enem dnevu prekrmarj
pot od Mariborske koče preko vsega po-
horskega grebena do Vuzenice, konkurenca
pa ima ime po enem navidejših pionirjev
smučarstva na našem Pohorju dr. Janku
Orožnu.

Letos se bodo zbrali smučarji 24. febru-
arja zvečer v Mariborski koči, kjer bo vda-
stvo prireditev (Borut Hribar, Evald Ko-
ren) sprejemalo prijave s prijavno din
10.—. Skupen odhod na progo bo v nede-
ljo, ob 6. Proga vodi mimo Ruške koče,
Zlodeja, koče na Klopem vrhu, kjer je
prvi počitek, nato mimo koče na Pesku,
čez Šintarico in Jezerski vrh do Senjor-
jevega doma, kjer bo glavni počitek. Pri
Senjorjevem domu bo tudi glavna kri-
tola (Senica Drago). Zadnji čas za odh
s Senjorjevega doma je ob 15. Tretja eta-
pa gre čez Črni vrh, Malo in Veliko Kopo
ter grebenu do Sv. Primoža v Vuzenico.
Dolžina proge je okoli 52 km, posamezni
vzponi merijo 1800 m, smuka pa je 2600 m.
Vsak udeleženec vozi na lastno odgovor-
nost.

Progo je pravilno prevozil vsak udele-
ženec, ki se bo pred odhodom večernega
vlaka javil v kolodvorski čakalnici v Vu-
zenici vodji Orožnovega smuka. Vsa po-
drobnejša pojasnila bodo dobili sodelujoči
na predvečer smuka v Mariborski koči.
Kdor bo prevozil celo progo v predpisnem
času, bo prejel častni znak prireditelja,
ki ga ni mogoče kupiti in naj služi propa-
gandi zimске turistične vobče, kakor še
prav posebej razkazovanju zimskih krasot
našega Pohorja. Kdor prevozi Orožnov
smuk petkrat, lahko tudi v presledkih,
dobi srebrni venček, po 10 kratni uspešni
vožnji pa zlat venček okoli znaka, dočim
je na zadnji strani vrezano ime lastnika
ter letnice uspešne udeležbe v tej propa-
gandni vožnji naših planincev-smučarjev.

Smučarska tekma v Hrastniku. Preteklo
nedeljo je bila smučarska tekma name-
ščencev kemične tovarne v Hrastniku pod
pokroviteljstvom ravnatelja g. Prochaska.
Kljub slabim snežnim razmeram — bila
je močna poledica — se je prijavil precej
močan kader vnetih tekmovalcev. Tekmo-
vali so čez Kalske planine v dolino. Naj-
boljši čas je dosegel Povhe Pavel, ki je
prejel krasno darilo. Drugi po času je pri-
šel Ludvik Urbajs in je prejel srebrno
plaketo. Tretji je bil Oberauer Jože. Or-
ganizacija je bila odlična.

Občni zbor SK Ljubelja v Trzinu bo v
nedeljo dne 18. t. m. ob 10. v hotelu »Po-
štic«. Sportni klub vabi vjudno vse aktiv-
ne člane, pa tudi ostalo članstvo in pri-
jatelje na čim večjo udeležbo.

Boks-sekcija SK Slovena poziva vse čla-
ne, da se sigurno udeležijo treninga v po-
nedeljek 12. t. m. zaradi važnega razgo-
vora. — Ta dan bo tudi sprejemanje no-
vih članov za vajo boksa in gimnastike.
Treningi so pod vodstvom članov-državnih
prvakov.

SK Mars. Redni letni občni zbor bo v
nedeljo dne 25. t. m., na kar se opozarjajo
vsi člani kluba. Čas in kraj bosta objav-
ljena kasneje.

Križanka št. 5

1	2	3	4	5	6	7
8				9		
10		11			12	
		13		14		
15	16			17	18	
19						
20				21		
			22			
23	24		25			26
27	28				29	
30						

Vodoravno: 1. ptica; 8. reka v Nemčiji;
9. industrijska rastlina; 10. pesnitev; 11.
prometna tla, smer gibanja; 12. egipčan-
sko božanstvo, tudi kemični znak za redko,
dragoceno, v zdravilstvu uporabljano pri-
vino; 13. divji srd; 15. svetovisemski ose-
ba; 17. ločnica; 19. protizvajalnik električ-
nega toka, plina; 20. drag kamen; 21. bol-
garska pesnica (* 1886); 22. preprosto
orožje, godalnik, tudi krožna črta; 23. nip-
sonske slavnostne igre; 25. morska žival;
26. kitajska dolžinska mera, kemični znak
za alikaljsko kovino, tudi vprašalnica; 27.
gorstvo na Kreti, drugo v Mali Aziji; 29.
svetovno združenje leposlovcev (kratka);
30. ženski kip kot stebel.

Navpično: 1. rudnik; 2. del živalskega
telesa; 3. števniki; 4. grški bog ljubezni,
tudi planetoid; 5. zemlja; 6. vladar; 7. Tol-
stojev roman; 11. kraj pogubljenih; 13.
pokrajina v Jugoslaviji; 14. tiskovina; 16.
zapiralec tekočinskih posod; 17. optica; 18.
svetovisemski oseba; 22. drevo; 24. pesni-
ska oblika; 26. stanjska sprememba teko-
čin; 28. ploskovna mera, tudi kemični znak
za žlahtni plin; 29. iracionalno število.

Rešitev križanke št. 4

Vodoravno: 1. srečlov; 7. Lagerlöf; 13.
pav; 14. seter; 16. Sue; 17. 12; 19. riž; 20.
rin; 21. les; 22. go; 33. Rab; 25. Liszt; 27.
mar; 28. orač; 30. Vega; 31. Ra (2. = ra-
dij); 33. Sand; 34. ogrlica; 35. Tartini; 36.
smet; 37. Re (3. = renji); 38. savor; 39.
romb; 41. Ter; 43. tlaka; 46. Nea; 47. rt;
48. krt; 49. Eva; 50. pas; 52. Dr. (=dok-
tor); 53. Ero (zomaga sveta) 54. agava;
56. Krm; 58. Kalidasa; 59. Akropolis.

Navpično: 1. skiro; 2. ep; 3. čar; 4.
Ovid; 5. os; 6. veriga (2. Veriga); 7. Lenx
(Jakob Michael Reinhard); 8. ar (2. Ar =
argon); 9. esej; 10. Rus; 11. le; 12. fjord;
15. tisa (2. Tisa); 18. žaromet; 22. Gani-
med; 24. bager; 25. lecet; 26. trava; 27.
Manon; 29. črt; 30. vir (3. 4. 5. Vir); 33.
sir; 35. tokava; 36. strok; 38. Sava; 40.
Barka; 42. brod (2. 3. Brod); 44. lega; 45.
mako; 48. krt; 51. srp; 53. El; 54. as (6.
As = arzen); 55. ak; 57. No.

60 let vzornega nesebičnega dela prostovoljne gasilske čete v Kranju

Kranj, 10. februarja
Te dni je Kranjska prostovoljna gasilska
četa zaključila 60. delovno leto, tiho in
skromno z zavestjo, da je v teku zadnjih
let dosegla tak napredek, da se sme pri-
šteti med najvzornije prostovoljne čete
v državi. Iz skromnega početka pred
60 leti je četa iz leta v leto hitro napre-
dovala, največje agilitno pa je dosegla, ko
je postal njen predsednik g. Rici Mayr.
Kot spreten in sposoben organizator je s
pomočjo mnogih odličnih sodelavcev uve-
del vzoren službeni red, in opremil četo
z najmodernejšo opremo in tehničnimi pri-
dobitvami, s kakršnimi razpolagajo le po-
klince gasilske čete. Da imamo v Kranju
danes tako vzorno gasilsko organizacijo, se
imamo v veliki meri zahvaliti njenemu dol-
goletnemu predsedniku in pa onim odlič-
nim sodelavcem, ki že dolga leta z največ-
jo marljivostjo delujejo v četi in v dru-
stvenem odboru. Zato pa četa vsako leto
vidno napreduje in se v vseh oziirih izpo-
ljuje.

Zadnje leto si je četa nabavila alarmno
napravo s 30 signalnimi zvonic. Predvide-
no montažo so dovršili le z

„JUTROVA“ POSVETOVALNICA

Davčna

Opozorilo! Radi pomanjkanja prostora pridejo vsi ostali interesi prihodnjé na vrsto.

A. S. — P. — Proti vam je uvedena davčna kazenska preiskava. Od davčne uprave ste prejeli odlok, ki se sklicuje na čl. 16. uredbé o postopanju glede kaznivih davčnih dejanj in po katerem morate predložiti davčni dejanj in po katerem morate predložiti davčni dejanj in po katerem morate predložiti davčni dejanj. Vprašujete nas, kaj navedeni člen uredbé v splošnem določa. — Čl. 16. uredbé o postopanju glede kaznivih davčnih dejanj z dne 5. XII. 1928 (U. l. št. 8 iz l. 1929.) pravi, da sme preiskovalno davčno oblastvo zahtevati od obdolženca pregled poslovnih knjig in poizvedbo na mestu samem; ta ukrep pa sme predlagati tudi obdolženec sam. Davčno oblastvo sme odrediti pregled knjig ali poizvedbo na mestu samem tudi, ne da bi predhodno obvestilo obdolženca; vendar pa morajo imeti obdolženi organi, ki so poverjeni s pregledom, odnosno s poizvedbo na mestu samem, za to poseben odlok preiskovalnega oblastva, ki ga morajo pokazati pred pregledom odnosno pred poizvedbo onemu, pri katerem naj se izvršita te opravila. Če se ne najde s poizvedbo na mestu samem nič sumnega, se mora izdati o tem dotični osebi potrdilo, če ga zahteva. Pregled knjig in poizvedbo na mestu samem ukrene preiskovalno oblastvo zoper obdolženca, v kolikor sam ne more prikazovati brez izvršitve teh opravil, da bi se stvar dobro razjasnila in da bi se dala osnova za ugotovitve kazni.

I. L. — N. m. — Vprašujete nas, kdaj se mora odvajati uslužbenški davek v kolkih in kakšen postopek je za takšen način plačevanja določen. — Predvsem vas opozarjamo, da se uslužbenški davek v gotovih primerih ne plačuje s kolki, marveč s posebnimi davčnimi znankami. Po določbah pravilnika k čl. 100. zak. o neposrednih davkih morajo pobirati uslužbenški davek v davčnih znankah vsi delodajalci, ki ne zaposlujejo mesečno povprečno nad 20 zaposlenec. Če se med letom to število tudi prekorači, se delodajalec ne odveže dolžnosti, pobirati davek v znankah do poteka dotičnega davčnega leta, ko mora svojo zakonoko obveznost odjaviti, da se vpiše v knjigo delodajalcev, ki izročajo uslužbenški davek v denarju. Davčne znakme se morajo nalepiti v knjiznici ob vsakem izplačnem roku na določen prostor namesto označbe odtegnjenega davka. Znamka se mora dobro nalepiti in potem tako uničiti z žigom ali s svojoročnim podpisom, da je ni mogoče več uporabiti. Davčne knjiznice so napredaj v davčnih uradah odnosno pri občinskih uradih.

R. O. — K. — Kupiti nameravate večje posvetstvo, pa ne veste, kakšen znesek bi kot kupnino navedli v kupni pogodbi. S prodajalcem ste se pobotala za znesek 216.000 din. V tej kupnini so obsežne tudi vključene terjatve. — Na vaše vprašanje vam na kratko odgovorjamo z določbo deloma spremenjene l. pripombe k tar. post. 12. taksnega zakona, ki pravi, da se jemlje za vrednost nepremičnin prometna vrednost v trenutku nakupa in prodaje ali kupna cena ali zakonita minimalna vrednost (kaskastrska vrednost), kakor je pač katerega teh vrednosti večja; pri nakupu in prodaji nepremičnin pa samo kupna cena ali cenilna vrednost, toda v obeh primerih z vsilimi posttranskimi pogoji in obveznostmi. V vrednosti stvari se všteta tudi dolgov, ki jih prevzame kupec, nadalje vrednost vseh bremen, ki mu omejuje pravice popolnega uživanja. Če pa se plačuje kupna cena v obrokih z obrestmi, se obresti ne všteta v vrednost. V vseh kupnih in prodajnih pogodbah glede nepremičnin se mora navesti zaradi plačila takse poleg kupne cene še prometna vrednost, ki jo imajo stvari v trenutku, ko se sklene pogodba. — Ker boste sklenali pogodbo pri notarju, vam bo vse nadaljnje podrobnosti obrazložil notar sam.

»Kopališče«. — Po čl. 10. zak. o neposrednih davkih so oprežena zemljarije vsa zemljišča, ki služijo neposredno narodno-prosvetnim, kulturnim, zdravstvenim in dobrodelnim namenom, brez namena zaslužka. Kako je razumeti zakonski postulat »neposrednosti«, o tem smo v naši rubriki že razpravljali. Kakor stvari stoji, dvomimo, da bi dosegli trajno oprostitev zemljarije in sicer iz edinega razloga, ker se za poset kopališča pobira vstopnina, čeprav je v prvi vrsti namenjena za humanitarne svrhe. Ker pa je vprašanje oprostitve načelne važnosti, izposlušite instancno odločbo, ki vam jo bo izdala finančna direkcija. Obrat prostozračnega kopališča glede pridobitve žal ne uživa nikakršne olajšave ter v tem pogledu tudi najnovejša uredba ničesar novega ne določa. Poslovodja je obvezan v smislu zakona plačevanju uslužbenškega davka, seveda samo za one dneve, ko je zaposlen in kadar je kopališče odprto. Davčno osnovo tvorijo pri tem dnevnice, ki jih poslovodja za svoje opravilo prejema.

Pravna

M. V. Lj. V kazenskem postopanju, ki se je vodilo proti maletočniku radi poškodbe Vašega sina, vam ni bila prisojena zahtevana odškodnina, povzročena vsled telesne poškodbe. — Res je, da za škodo nedolžnika ne odgovarjajo njegovi starši, temveč samo dotičnik, ki je poškodoval Vašega sina. Če bi na plačal zahtevane primerne odškodnine zlepa, ga boste morali civilno tožiti na plačilo. Tožbo boste morali vložiti zoper njega, toda z označbo, da ga zastopa njegov zakoniti zastopnik, t. j. njegov oče, katerega naslov morate v tožbi točno označiti. Tudi Vaš nedolžni sin mora biti kot tožnik zastopan potom Vas, ki ste njegov zakoniti zastopnik. Ako tožnik nima imovine, morete pribaviti potom občine uobzi list in nato predlagati ob vložitvi tožbe, da naj bo tožnik oprežen od plačila taksi in morebitnih drugih pristojbin, ki bi jih moral založiti tekom pravde.

R. M. C. Ker hišni lastnik ni očistil svojega hodnika, si je na odcednem hodniku pešec zlomil nogo. Ali odgovarja za škodo. — Dvomimo, da bi tudi v Vaši občini ne bil v veljavi predpis, ki odreja, da morajo hišni lastniki skrbeti za redne prehode preko svojih hodnikov in to ob vsaki vremenski priliki. Tozadevno vam svetujemo, da polzveste vse potrebno pri domačih občini. Če ne obstoja tak predpis, pa obstoja gotovo tak običaj v Vašem kraju. V kolikor poškodovanec ni morda sam vsled malomarnosti zakrivil nesrečnega

slučaja, mu bo odgovarjal za škodo hišni lastnik. Če pa pešec kljub temu, da je vedel za podedeni hodnik, ni ubral mogočega pota drugje, bo pa sam delno kriv svoje poškodbe in se bo tudi v tem razmerju v morebitni pravdi moral deliti škoda. Pred vložitvijo tožbe je vsekakor potrebno, da hišnega lastnika opomnite na plačilo primerne odškodnine.

F. M. M. Ali je podjetje, v katerem ste uslužbeni kot poslužilec parnih motorjev in strojev obvezno, da Vas prijavi v pokojninsko zavarovanje. — Po novi uredbi so tudi strojniki dobili pokojninsko zavarovanje, ki je stopilo v veljavo 1. II. 1940. po uredbi, ki je bila objavljena 3. II. 1940. v Službenem listu banske uprave dravske banovine. Po tej uredbi so zavezani pokojninskemu zavarovanju strojniki, če so opravili predpisani izpit po čl. 14. in 17. pravilnika Ministrstva za trgovino in industrijo o opravljanju izpita za posluževalce parnih motorjev in kotloviskih naprav. Tudi taki so zavezani zavarovanju, ki imajo pravico opravljati strojniške posle v smislu čl. 25. in 26. tega pravilnika. Tudi strojniki, ki so položili izpit v inozemstvu, imajo pravico do zavarovanja, če dokažejo, da jim je Ministrstvo za trgovino in industrijo priznalo, da ustreza njihov izpit izpitom v naši državi. Prijavo v pokojninsko zavarovanje je treba vložiti v 14 dnevem roku.

»Brake. In flagranti ste zasačili zakonskega druga pri pregrehi. Kdaj zastarajo taki delikti. — Radi preuštva se more preganjati storilec le na zasebno tožbo, ki jo je vložiti tekom 3 mesecev od dneva, ko je bilo to kaznivo dejanje storjeno. Zasebna tožba je izključena, če sta bila zakonca pred storjenim preuštvo pravomočno ločena od mize in postelje. Če sta pa živila zakonca v času, ko se je izvršilo preuštvo, ločeno, sme sodišče storila tudi opustiti od kazni. V zakonu je zapretna za tako pregreho kaznen zapor do 1 leta za zakonca, ki se tako pregreši, kot tudi za drugo osebo, ki bi izvršila z njim preuštvo. Izvedene dokaze presoja sodišče po svobodni oceni in more biti tudi zasebni tožilec zaslišan kot prič.

»Gorenjska«. Imate nekaj prihrankov, katere menite, da ne boste mogli porabiti, pa jih nameravate s poslednjo voljo nakloniti. — Pravite, da so vam najbližji sorodniki, nečaki, to je od brata otroci, ki se pa nič ne brigajo za Vas. Nečaki nimajo prav nikake pravice terjati po Vaši smrti od Vaše zapuščine nujni delež, niti nimajo dedne pravice, če boste s svojim premoženjem v celoti razpolagali v poslednji volji. Ker nimate nikakih drugih sorodnikov, morete premoženje nakloniti tudi tuj osebi ali kakemu društvu. Oporoko morete spisati lastnorodno in tudi brez sodelovanja notarja in vam ni niti potrebno omeniti, zakaj nečakom niste ničesar naklonili.

B. A. B. Zidarskemu mojstru ste dali dela po načrtu, sedaj pa zahteva plačilo posebej še za dimnike in stopnice. — Podlaga vajnemu dogovoru pravite, da je bil načrt, v katerem so vršili tudi dimniki in stopnice. Če se je podjetnik zavezal sezidati hišo po dotičnem načrtu, ki ga pozneje nista spremenila, ni upravičen zahtevati za dimnike in stopnice še dodatno plačilo. V dokaz Vašemu stališču se sklicuje v morebitni pravdi na vsebino pogodbe, priložite tudi dotični načrt in predlagajte zaslišanje prič, ki so bile morda pri pogodbah navzoče. Sodišče bo moglo radi dokaza zaslišati tudi Vaju oba kot stranki, komu bo pa verjelo, da je po odvisno od celokupnih podatkov razprave.

P. Z. In »Jubitelj ptic pevke« naj javita točne naslove.

Zdravniška

C. H. N. 65 let ste stari. Počitute se sicer dobro, le vodo imate rjavo. — Na daljavo je v vašem primeru možno samo ugotoviti. Nesite vodo k zdravniku zaradi preiskave. Na podlagi tega vam bo dal vsa potrebna navodila. — Tudi pri vaši ženi je potrebna zdravniška preiskava. Gre za neke vrste živčno nervozo in katar nožnice. Možno je v njenih letih tudi kaj drugega. Zato pojdite k zdravniku!

M. F. Vaša 50letna žena je sicer zdrava. Le pet let jo stalno bole noge v kolnih. Zdravila se je že na razne načine, vendar z malo uspeha. — Domnevam, da gre za vnetje sklepov posebne vrste, ki jih je žal težko zdraviti. Nadaljujte z dosedanjim zdravljenjem. Pomladi pa poskusite s toplicami.

M. L. v M. Ako je vaš katar tako trdovraten in ako že tako dolgo traja, dvomim, da bi se dalo doma dojeti kaj uspeha. Poskusite predhodno se dieto s surovimi, zripanimi jabolki, ki jih užijete dnevno v količini 1 kg. Ako to ne pomaga, pojdite v bolnico!

K. J. Napačno je pričakovati, da se mora stanje po odstranitvi mandljev takoj in popolnoma izboljšati. Vi ste trenutno še v štadiju rekonvalescence. Zato vas malenkostno povišanje temperature ne sme vznemirjati. Svetujem, da si še vedno dnevno izpirate grlo s 3odst. hydrogenom in da se držite na toplem. V nekaj mesecih bodo te neveselosti gotovo izginile.

Zidani most: V vašem primeru bi v prvem redu mislil na spolno bolezen, kapavico. Ker je pa ostala preiskava na vzročne kapavice negativna, gre verjetno za posebno vnetje nožnice, ki ni v zvezi z nobeno spolno boleznijo. Iz tega razloga tudi ni nobenih pomislekov proti poroki. Ravnotako je seveda možna zanositev in porod. Jasno pa je, da vkljub temu ne smete zanemariti zdravljenja. Držite se torej navodil, ki sta vam jih dala zdravnik. Samo glede diete bi pripomnil, da se ogibajte vseh pikantnih jedi in vseh ostrih začimb. Pijte dnevno do ½ litra ali pa še več čaja. S tem dosežete nekako izplakovanje mehurja, vsled česar se bodo zmanjšale težave, ki so v zvezi z mehurjem.

Peč: Strupeni plini monoksid se razvije pri nepopolnem izgorjevanju premoga, ali pa drv. Tudi v izpuščenih plinih pri avtomobilu nahajamo ta plin. Razlog torej, da se ta plin razvije v taki količini, da povzroči smrt, je nedovoljno zgorevanje goriva vsled pomanjkljive ventilacije. Ni torej bistveno vrsta peči, niti vrsta goriva, temveč leži bistvo v tem, kako peč vleče, odnosno kako se soba zrači.

A. B. C. Ze dalj časa bolujete na sklepnem revmatizmu in protivnu. Sedaj je stanje precej boljše, vendar še vedno težko premikate roko v zapestju. Težave imate tudi pri puščanju vode. Vodo puščate pogosto in vas peče. — Dvomim, da imate sklepni revmatizem in protivnu obnem. To

so dve bistveno zelo različni bolezni. Za svojo osebo mislim, da imate samo revmatizem. Kar se tiče zdravljenja istega, vam svetujem, da se naprej jemljete zdravila, ki jih omenjate. Skrbite za toplo obleko in obutev! Pogosto so vzrok revmatizma kronične vneti mandlji, pa tudi piškavi zobje. Zato bi bilo dobro, da greste k zdravniku zaradi preiskave. Obolenje mandlje, odnosno piškave zobe je treba odstraniti. Poleg tega imate vnetje mehurja. Svetujem mlečno, malo slano in brezmesno hrano. Dnevno pijte po 1 liter čaja Mehur se na ta način izplakuje in težave bodo popustile.

Z. A. Beograd: Vaš sin ima stalno mrzle noge vkljub debelim nogavicam in gorskim čevljem. Očividno ni v redu krvni obtok in sicer gre verjetno za krče žil, ki ne propuščajo dovolj krvi. Svetujem izmenične tople in mrzle nočne kopeli in masaže. Ako ne bi bilo bolje, pojdite k zdravniku!

J. J. Kamnik: To, kar vi opisujete ni drugega kot običajna starostna nadloga, namreč naduha, ki je obnem združena s katarjem dušnih cev. Proti temu imamo celo vrsto zdravil. Ker pa ne prinašamo v posvetovalnici receptov, se morate obrniti pač na zdravnika.

Kmetijska

Sorte jablan

I. K. E. Spomladni nameravate zasaditi več dreves jablan. Katere sorte jablan naj si izberete in kje dobite drevesa?

V nov sadovnjak, zlasti če ni velik, dajte čim manj sort jablan, da dobite čim enotnejši pridelek. Seveda, če hočete saditi sadije samo za domačo porabo, si lahko zasadije poljubno število sort. Pri proizvodnji za trg pa to ni priporočljivo. Vam šim podnebni in talni razmeram bodo še najbolj odgovarjale te jabolčne sorte: Charlamovski, pisani kardinal, kanadka, boskovski kosmač, ontario, dolenska voščenska, londonski peping in bobovec. Charlamovski je letno jabolko, zelo rodovitno, ki uspeva povsod, le da ni zemlja premočra ali presuha. Pisani kardinal je užiten jeseni, rodovit, uspeva na vsaki zemlji, razen na težki lovnati, kjer ga napada rak. Kanadka je v ugodnih razmerah zelo rodovitna, zahteva dobro zemljo in zavetno lego, suše ne prenese. Boskovski kosmač, zimsko jabolko, rodovitno, uspeva bolj v nižini na dovolj vlažni zemlji. Ontario, zimski, uspeva povsod, vendar da v toplejših legah lepše sadje in bogatejši rod. Dolenska voščenska, zimska, zahteva prav tako vlažno zemljo in zavetno lego, kjer rodi zelo dobro. Peping, zimsko jabolko, ljubi vlažno zemljo in zavetno lego, medtem ko bobovec ni izbrčen, ima pa rajši vlažno zemljo in sonce.

Podzemeljski orehek (kikridi)

Kr. 104. Zanima vas, kje se goji, kakšno hranilno vrednost ima in če se bi dal gojiti tudi pri nas v Sloveniji.

ŠAH

Redni letni očni zbor Slovenske šahovske zveze se bo vršil končno veljavno v nedeljo, dne 25. t. m. ob 10. dopoldne v Trbovljah, v prostorih Trbovlijskega šahovskega kluba v Rudniški restavraciji. Zveza je o obnem zboru s posebno okrožno obvestila vse svoje klube. Med vodilnimi šahovskimi klubi v Ljubljani je v glavnem že dosežen sporazum glede sestave novega odbora zveze, ki bo omogočil, da bo zveza nemoteno in nepristransko nadaljevala svoje delo.

Nacionalni mojstrski turnir bi se moral vršiti letos v aprilu v Somboru. Doslej pa še ni nobenih poročil, ki bi kazala, da bo načrt tudi uresničen. Sedaj poroča »Politika«, da se tudi Beogradski šahovski klub zanima za prireditev nac. mojstrskega turnirja.

Nemški listi poročajo, da se bo v smislu sklepa kongresa FIDE v Buenos Airesu vsleda letos šahovska olimpiada v Budimpešti. Nemška šahovska zveza že pripravlja za olimpiado svojo reprezentanco. Ker se prvo moštvo med tem še ne bo moglo vrniti iz Južne Amerike, bo zastopana Nemčija v Budimpešti z drugim moštvom. Madžari sami o olimpiadi še ničesar ne poročajo. Tudi še ni jasno, kako bi vplival na izvedbo olimpiade razkol v FIDE. Večina evropskih šahovskih zvez, med drugimi tudi naša zveza, niso voljni priznati novega odbora FIDE v Južni Ameriki in še nadalje smatrajo, da je odbor v Haagu edini upravičen voditi FIDE.

NIMCOVICEVA INDIJSKA OBRAMBA

Beli: Keres Črni: dr. Euwe
(6. partija matcha, 1. I. 1940.)

1. d2—d4 Sc6—f6
2. c2—c4 e7—e6
3. Sb1—c3 Lf8—b4
4. d4—c3 Sb8—c6
5. Sg1—f2 0—0
6. Lc1—g5

Kakor je že moja partija z Elisasesom v Harzburgu l. 1938 pokazala, je to nadaljevanje zelo nevarno za črnega. Nekaj časa so se poteze mojstri iz neznanih vzrokov izogibali.

6. — h7—h6
7. Lg5—h4 d7—d6
8. e2—e3 Dd8—e7
Bolje je morda Te8. e6—e5

9. Lf1—e2
10. d4—d5
Poteza nikakor še ni neobhodno potrebno, ker e4 itak ne bo grozilo. Keres pa igra pač podjetno.

10. — Sc6—b8
11. Sf3—d2 Sb8—d7
12. 0—0 a7—a5
Da utrdi skakača na c5. Tf8—e8

12. f2—f4
Pozicija črne dame na e7 daje belemu nekaj izgledov za pritisk na e-linijo.

14. — Lb4—c6
15. Dc2—c3 Sf6—e4
Nekoliko nasilna razbremenitev. Naravnost se zdi e4, 16. e4, Dc3+, 17. Dc3, Te3. Potem črnemu pač res ne grozi nobena nevarnost.

16. Sd2—e4 De7—h4
17. g2—g3 Dh4—e7
18. Le2—g4 Sd7—f6(1)
Grozilo je Ld7: in nato f3 s popolno blokado.

19. Se4—f5 De7—f6
20. Lg4—c6 Ta8—c6(1)
21. Tf1—f2

Tako hme so nadeali rastlini, ki spada v isto družino kot naš fižol, ki mu je tudi nekoliko podobna. Isvira iz Brazilije, goje jo pa tudi v Afriki, Indiji, na Kitajskem, v Kaliforniji, Argentini, pri nas pa v Makedoniji. To je enoletna oljnata rastlina tropskih krajev, ki uspeva najbolj na lahki, na dušiku bogati zemlji. Ko so cvetovi oplojeni, se zarlejo v zemljo, kjer dozore v plodove. Plodovi imajo mnogo beljakovin in masti, slama ima vrednost dobrega sena, pri tej rastlini se da skratka vse uporabiti. Prehrabeno vrednost zrna vidite po njegovem sestavu: beljakovin 23%, masti 35%. Iz zrn (plodov) se izdeluje odlično namizno olje, ki tekmuje z oljnim in ga nadomešča. Manj vredni plodovi služijo za izdelavo mila. Pogače, ki ostanajo pri izdelavi olja, imajo 52% beljakovin in preko 8% masti in so lahko prebavljive. Kikirikija se konzumirajo velike količine. V nekem prejšnjem letu ga je uvozila Francija 7,8 milj. centov, Nemčija 8,5 milj. q. Italija 1,7 milj. q. Pri nas bi ta tropska rastlina težko uspevala, ker potrebuje dež samo do cvetja, potem pa sušo. Sicer so jo Rusi in Američani prilagodili razmeram podobnim našim vojvodinskim. Pred par leti so začeli delati poskuse v Vojvodini, kjer so se pokazali dobri uspehi. Računajo da bo tam pridelek okoli 10 q na ha. Če pomislite, da pri nas plačujemo oreke po 25 din kg, potem vidite, da 1 ha zemlje že nekaj vrže.

Stalni travnik l. t. d.

L. S. O.: Tri vprašanja postavljate in sicer: kako se iz njive napravi stalni travnik; kje se dobe valilnice za ptičke in kje mreže za dreve proti zajcem?

Izmed treh načinov naprave talnih travnikov: naravne zalednitve, setve sempirja in setve travnih semenskih mešanice, je edino zadnji način gospodarski, ker samo tako dobite zares dobro seno. Njiva mora biti seveda dobro pripravljena za setev, pognojena, jeseni globoko zorana, spomlad pobrašana ali zrita s kultivatorjem. Se je travno seme od marca do maja v zaščiti sadež oves ali rž. Ko zraste zaščitna žitarica kadih 20-30 cm visoko, jo pokosite, da omogočite travam rast. Če setete oves, imate v prvem letu dve košnji. Od rastlin pridejo za stalni travnik v posev travne in detelje in sicer take, ki trajajo več let. Stalni travnik traja namreč do 6-10 let. Trav naj bo v mešanici 80% detelj pa 20%. V zmes lahko kombinirate te visoke trave: pasjo travo, mačji rep, lisiji rep, travniško bilnico, in nizke trave: angleško ljujsko, zlato pahovko, pasji rep, rdečo bilnico in travniško latovko. Od detelj pa: domačo deteljo, švedsko deteljo, nokoto in hmeljsko lucerno. Trave in količino semen posejnih trav si boste določili sami z ozirom na zemljo in velikost parcele, o čemer se o priliki raje posvetujte s tamošnjim kmetijskim referentom. Mešanice za posveje vrste zemlje ima Kmetijska družba, v trgovinah pa mešanice ne kupujete!

Zične mreže za sadno drevje ima na zalogi Kmet. družba, po 8 din komad. Poslovodja vam bo znal tudi povedati, kje v kraju se dobijo ptičje valilnice, ki vam bodo tako prišle precej ceneje.

Po 21. Da5: e4: pade kmet b2. b7—b6
22. Te1—f1 Df6—g6
V skoro enaki poziciji igra črni lahko-mišljeno. Po e4, 23. Df6: g6: bi bila pozicija tako zaprta, da bi bil remis siguran. Šlo pa bi celo e4:l, 23. Df6: g6: g6: itak vsi kmet e3.

23. — Dg8—f6
24. e3—e4 c7—c6
Polizkus protigrle, ki pa se ne obnese. Na d6 nastane črnemu nevarna slaba točka. Res pa je bilo tudi nevarno zadržati se popolnoma pasivno, ker bi potem beli še laže izvedel svoj napad na g- in h-liniji.

25. d5—c6 Tc8—c6
26. a2—a4! Kg8—f8
27. Tf1—d1 Te8—c8
28. b2—b3 Kf8—e7

Kralj se podaja na drugo krilo, kje. nevarnost prodora manjša.

29. Dc3—f3 Ke7—d7
30. h2—h4 Kd7—c7
31. Kg1—f1 Kc7—b7
32. Kf1—e2 Tc8—c7
33. Tf2—h2 Df6—d8
34. g3—g4

Končno pričakovani prodor!

34. — f7—f6
S tem je g5 samo začasno preprečeno.

35. Th2—g2
Bolj logično se zdi Tdgl.

36. — Tc7—c8
37. Tg2—g3 Dd8—d7
38. Df3—d3 Dd7—f7
39. Td1—h1 Tc8—h8
40. g4—g5! Tc6—c8

Ne takoj 40. Dd6: ker črni s Td8 in na to Td4 pride do protigrle.

40. — h6—g5
41. h4—g5 Df7—c7
42. Dd3—d5+ Kb7—a7
43. Tg3—d3(?)

Najbrž ni najmočnejše. V poštev prihaja celo 43. Th8:, Th8:, 44. g6:, g6:, 45. Tg8, Tg8:, 46. Dg8:, Dc5, 47. Df7+, Ka6, 48. Df6:, Dd4, 49. Dh4, Dd2+, 50. Kf3! in f-kmet mora dobiti. Gre pa tudi 43. g6. ker grozi ob priliki Th7, Df7 ali Td3 itd.

43. — Th8:h3? Po fg5: bi bil imel beli težje delo.

44. Td3:h3 f6:g5
45. Th3—h7! Dc7—e7
Grozilo je f8.

46. Ke2—f3 Tc6—f8
47. Kf3—g4! Tf8—f7
48. b3—b4!

Potem ko je pripravil vse potrebno, odloči beli s finim prodorom na drugem krilu.

48. — a5:b4
49. a4—a5! De7—b7
Na b3 je nameraval Keres igrati 50. a6!, b2 (ali Ka6:, 51. Th3 itd.) 51. Th8! in dobi, ker Tf8 zaradi eventualnega mata na b7 ni možno.

50. a5:b6+ Ka7:b6
51. Dd5:d6+ Kb6—a7
52. Dd6:e5 b4—b3
53. Th8—h3 Tf7—f6
Sicer Dal+ in nato Db1, pa pade b-kmet.

54. De5—d4+ Tf6—b6
Na Db6 je 55. c5 zelo močno.

55. Th3:b3 Črni se vda.
Sledila bi seveda zamenjava na b6. Vaša Fire.

R A D I O

Nedelja, 11. februarja

Ljubljana 8: Jutrnji pozdrav. 8.15: Tamburaški orkester (g. A. Karmelj). 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos bogoslužja iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga). — 10: Plošče. — 10.15: Instrumentalni dueti: klavir in harmonij. — 11: Drobšč za drobšč (plošče). — 11.45: Klavirski trio (gg. Sl. Martin, L. Comelli, dr. D. Svara). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Nedeljski koncert radijskega orkestra. (Oddaja prekinjena od 14.30 — 16.30.) — 16.30: Pol ure za dijake. — 17: Kmet. ura: Oskrbovanje sadnega drevja (g. Franjo Kafol). — 17.30: Koncert godbe »Zarja«. — 18.30: Veselje na deželi (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Oskrbovanje sadnega drevja (g. Franjo Kafol). — 19.40: Objave. — 20: Operetni napavi (radijski orkester). — 21.15: Samospevi: ga. Marija Mlejnik-Sibinović, pri klavirju g. prof. Krmpotič Ivica. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Moderni ritmi (plošče).

Beograd 18.15: Petje. — 18.45: Plošče. — 19.45: Narodne pesmi. — 21: Bolgarske narodne. — 21.50: Tamburaški zbor. — 22.50: Plošč. — 23: Zagreb 20: Pester glasbeni spored. — 21: Vesel večer. — 22.20: Lajka godba in ples. — 23: 18: Plošč. — 20: Skladbe za violino in klavir. — 20.30: Operetni odlomki. — 21.20: Plošč. — 21.55: Plošč. — 22: Plošč. — 23: 20.30: Zvočna igra. — 21.30: Koncert za klavir in orkester. — 22.15: Lajka glasba. — 23: 16: Koncert po željah. — 19.30: Plošč. — 20.15: Instrumentalni koncert. — 20.50: Ljudska igra. — 24: Nočni koncert. — Berlin 20.15: Operni odlomki. — 22.45: Vesela muzika. — 24.10: Nočni koncert.

Ponedeljek, 12. februarja

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Ruske pesmi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 15: Zdravstvena ura: Dedne bolezni (g. dr. A. Breclj). — 18.20: Šramli (plošče). — 18.40: Jostp Paglaruzna Krikan (g. dr. Jože Lovrenčič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Hilendar in naša prosveta (prof. Burkovč). Bgd. — 19.40: Objave. — 19.45: Več manire — pa brez zamere (g. Fr. Govekar). — 20: Ljubljanski godalni kvartet. — 20.45: Koncert slovenskih pesmi in plesov (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citraški dueti (g. Vilko Sk

Dragocenosti

Vsakovršno zlatu kupuje po najvišjih cenah
CER. v. Ljubljana
Ljubljana Wolfova
ulica

Pridala

Orehova jedra
primo, kikiriki (arabid),
sui, pa najugodnejše cenah
na območju in na de-
beli kolonijalna trgovina
Suvir Jovčič, Skopje, —
pošt. pretnac 84.

Suhe slive

primo, kikiriki (arabid),
sui, pa najugodnejše cenah
na območju in na de-
beli kolonijalna trgovina
Suvir Jovčič, Skopje, —
pošt. pretnac 84.

Dražbe

Javna dražba
V neuej 18. t. m. ob 13.
bo razprodano na izve-
stni javni dražbi po-
sestvo na Piljavci gorici
št. 22 po parcelah med
drugimi tudi gostilna s
trgovino. Informacije pri
dr. Zupančiču v Ljub-
ljani, Cigaletova ulica 3.
2771-32

Informacije

Davčne napovedi
za pridobitno, prometno
davek, prošnje za odpis,
sestavljajo skupno: Davčna
poslovalnica, Ljubljana, Ko-
lovška 41.

Izgubljeno

Zlat križec s kamni
je bil v torek izgubljen
v Celju. Ker je drag
spomin, prošim najdi-
telja, da ga proti na-
gradni odda v družini
Jutra v Celju.

Izgubila se je

črna damska lica. Najdi-
telja vjdno naprošam, naj
jo vrne v trgovini Ham, —
Cerkvena ulica. Dobi lepo
nagrada.

Filatelija

Boljših znamk
večjo zbirko kupim. Po-
nude po »Evropa« na
ogl. odd. Jutra.

Zbirko znamk

ugodno prodam. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.

Sadje

Slovenska jabolka
primo vrste, poštno po-
šilke, kupite Hugo So-
nenstein, Našice.

Dopisi

Maribor I
Dvignj pismo pod zna-
nim naslovom!

2 mladi zlahtni

rožici
želita v svrhu razvedila in
izločiva dva lujna, inteli-
gentna značajna gospoda
od 39 let naprej. Slika zaide-
na (se vnc) Samo nezo-
namne dopise pod »V štirih
bo lepice na ogl. odd.
Jutra.

Mlada prijetna

želi spoznati starejšega
boljšega gospoda zaradi
denarne pomoči. Ponu-
be pod »tajnost in vra-
čanje« na ogl. odd. Jutra.

Dva gospoda

dobro situirana želita
poznavstva dva dam v
svrhu razvedila. Dopise
na ogl. odd. Jutra pod
»Strogo diskretno«

Razočarana mucika

Prosim za ponovni se-
stanek kavarna Union
danes ob 16. Vaš smu-
tar.

Mestni uradnik

želi poznavstva mlade sa
mostone dame. Dopise na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Vzajemnost«.

Ženitve

Ženitve in poroke
boljših krogov posredu-
jem najvišjeje in u-
spesno. Proverzalne o-
biteljske zveze v obr-
niških, meščanskih, tr-
govinskih in oficirskih
krogih. — Informativne
projekte pošiljamo pro-
ti nakazilu 10 din v
znamkah strogo diskre-
tno: »REZOR«, Zagreb,
pošta 3.

Privatna uradnica

želi poznavstva s boljšim
drž. nam. svetnikom
stariim do 34 let. Kdor
želi pridno družico naj
se oglasi pod »Lep do-
mek«.

Fant

34 let s 55.000 din goto-
vine in 2300 din meseč-
ne plače se želi poročiti
Ponude na podruž. Jutra
Maribor pod »Pre-
mišle«.

Gospodična

priljetne znanosti do-
ta v gotovini 250.000 din.
Išče zakonskega druž-
va. Pojasnila daje »Nada-
Zagreb, Jelačičev trg 10.
Za pojasnila pošljite 10
din.

Mlad obrtnik

želi poročiti gospodično od
20 do 27 let, čedne znan-
osti z nekaj gotovine za-
rad. Povečanje slačice. Po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod »Dobro moža«.

Ločenka

28 let stara, dota v goto-
vini 250.000 din, išče
moža, ki bi hotel biti
samo njen. Pojasnila da-
je »Nada«, Zagreb, Jela-
čičev trg 10. Za pojasni-
la pošljite 10 din.

Drž. uradnik

37 let, poroči do 29 let
staro gospodično z doro-
čeno. Ponude na ogl. odd.
Jutra pod »Lepa pogoda«.

Resnega moža

ščem za svojo sorodnico,
katera poseduje nekaj pre-
moženja. Dopise na ogl.
odd. Jutra pod »Družnost
1940«.

Mlad obrtnik

in posestnik
želi poročiti gospodično do
26 let staro, z gospodini-
sko šolo ali šiviljo z nekaj
dote. Slika zaide-
na. Pojasnila daje »Nada-
Zagreb, Jelačičev trg 10.
Za pojasnila pošljite 10
din.

Samostojen obrtnik

se poroči z gospodično,
staro 25 do 33 let, ki
ima nekaj premoženja.
Ponude na ogl. odd. Jutra
pod »Bodočnost
1940«.

Gospodična

stara 25 let, dota v goto-
vini 100.000 din, išče
trgovca, obrtnika ali kaj
podob. Pojasnila daje
»Nada«, Zagreb, Jela-
čičev trg 10. Za pojasni-
la pošljite 10 din.

Gospodična

27letna, s 14.000 din goto-
vine, se želi poročiti z
drž. uslužbencom. —
Ponude pod »Dobro gos-
podično 176« na ogl.
odd. Jutra.

Ločenka

zelo lepa, 30 let stara
dota 40.000 din, išče za-
konskega druž-
va. Pojasnila daje »Nada-
Zagreb, Jelačičev trg 10.
Za pojasnila pošljite 10
din.

Vdova

popolnoma sama, dota v
gotovini 500.000 din, išče
zakonskega druž-
va. Pojasnila daje »Nada-
Zagreb, Jelačičev trg 10.
Za pojasnila pošljite 10
din.

Vdova

72 let stara, dota v goto-
vini 150.000 din, išče
zakonskega druž-
va. Pojasnila daje »Nada-
Zagreb, Jelačičev trg 10.
Za pojasnila pošljite 10
din.

35 letni umetnik

poroči gospodično, vd-
vo ločenko, po možnosti
klaviristino, ki bi mu
smotno pomagala. Po-
nude na ogl. odd. Ju-
tra pod »Lepa bodo-
čnost«.

Intelligenten

obrnitnik
Slovenec, neženjen, 37
let star na Dolenjskem
zdrav, simpatičen, lepe-
ga značaja, posestnik
z lastno, dobro idolo-
nagrajeno obrtjo, se
želi poročiti s solitno in
pridno Slovenko iz dobro
situirane družine takoj.
Informativne dopise po-
šiljajte pod »REZOR«, Zagreb,
pošta 3.

Moderne

kauče
in fotelje nudi solidi
in po nizki ceni
R. RADOVAN
tapetnik
Mestni trg 13

Dva gospoda

dobro situirana želita
poznavstva dva dam v
svrhu razvedila. Dopise
na ogl. odd. Jutra pod
»Strogo diskretno«

Razočarana mucika

Prosim za ponovni se-
stanek kavarna Union
danes ob 16. Vaš smu-
tar.

Mestni uradnik

želi poznavstva mlade sa
mostone dame. Dopise na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Vzajemnost«.

Ženitve

Ženitve in poroke
boljših krogov posredu-
jem najvišjeje in u-
spesno. Proverzalne o-
biteljske zveze v obr-
niških, meščanskih, tr-
govinskih in oficirskih
krogih. — Informativne
projekte pošiljamo pro-
ti nakazilu 10 din v
znamkah strogo diskre-
tno: »REZOR«, Zagreb,
pošta 3.

Privatna uradnica

želi poznavstva s boljšim
drž. nam. svetnikom
stariim do 34 let. Kdor
želi pridno družico naj
se oglasi pod »Lep do-
mek«.

Fant

34 let s 55.000 din goto-
vine in 2300 din meseč-
ne plače se želi poročiti
Ponude na podruž. Jutra
Maribor pod »Pre-
mišle«.

Gospodična

priljetne znanosti do-
ta v gotovini 250.000 din.
Išče zakonskega druž-
va. Pojasnila daje »Nada-
Zagreb, Jelačičev trg 10.
Za pojasnila pošljite 10
din.

ZAHVALA

Za številne izraze iskrenega sožalja ob bridki iz-
gubi nepoznanega drugega pokojnika, gospoda

VINKA BONA

POSESTNIKA
Izrekamo vsem najprizadenejšo zahvalo. Obenem se za-
hvaljujemo g. primariju dr. Murglu, Sokolu, gasilcem,
pevcem, godbi, br. Debelaku za ganljive poslovalne be-
sede, vsem darovalcem vencev in šopkov in vsem, ki so
ga tako množično spremljali na njegovi zadnji poti.

KRSKO, 11. II. 40.

ZALUJOCI OSTALI

Srtnjad je treba bolj zaščititi
Umestni sklepi gorenjskih lovcev

Škofja Loka, 8. februarja.
Preteklo nedeljo so zborovali gorenjski
lovci v Škofji Loki. Zborovanje je bilo pre-
cej živahno, ker sta med našimi lovci dve
struji. Eni so za to, naj bi se lovilo še ved-
no tako, kakor so lovili stari kranjski
jagri, ko so gonili vso divjad s psi in stre-
ljali vse od kraja s šibrami ne glede na
velikost divjadi. Razlikovali so le številke
šiber, in sicer od 00, ki so debele kakor
grah, do 12, ki so drobne kakor kaša.

Srtnjad so streljali z debelim zrnjem,
ptice pa z drobnim. Le to pa se je v zad-
njih letih zelo spremenilo in se je orožje
izboljšalo. Posebno oni lovci, ki pridno pre-
birajo lovsko literaturo narodov, kateri
so zelo napredovali v gojenju divjadi, v strel-
stvu in v reži lovskih psov, so postali ve-
lični nasprotniki starokopitnih lovskih me-
tod. Stari lovi so se po večini končali v

gostilni, kjer se je bahalo in lagalo, kdo je
več pobil, ne glede na to, ali je divjad bila
uplenjena tako, da ni trpela posebnih muk,
ali pa so se živo trgali lovski psi.

Na dnevnem redu zboru so bile srne,
naša najlepša nižinska divjad. Debatu se je
začela glede na neprilike letošnje zime, ki
preti uničiti znaten del naše lepe divjadi.
Večina gorenjskih lovcev je bila mnenja,
da je treba končati staro navado brakad
na srne in da je treba loviti tako kakor
pri drugih lovskih naprednih narodih.

Nasprotniki brakad na srne so naglašali,
da ni vse eno, kako divjad upleniš. Med-
tem ko je treba pri strelu na srtnjad s kro-
glo dobro pometiti, pa s šibrami lahko po-
godi vsak začetnik, posebno če so lovi v
snegu in srtnjad vseh sponah pribeži pred
lovca, kjer kaj rada postoji. Lovci s šib-
rami streljajo tudi po bežeči srtnjadi, ne

glede na razdaljo in ne glede na to, kam
divjad pogodi. Pri strelu s krogljo raz-
dalja ne igra posebne vloge, pač pa mora
lovca divjad dobro videti, če jo hoče pogo-
diti s krogljo. Od šiber zadeta srtnjad obli-
zi le, če je pogodena prav dobro in od bli-
z. Polovica srtnjadi, na katero streljajo s
šibrami, dobi rane in pogine šele čez dolgo
časa, medtem pa trpi silne muke. Mnogo
ranjene srtnjadi hira po več let, kar ima za
posledico slab naraščaj. To in podobno je
bilo za povod, da so gorenjski lovci skle-
nili z večino glasov:

»Srtnjad se sme streljati skozi vso lovo-
pustno dobo le s krogljami. Znakrat velja
ta sklep samo za l. 1940., je pa obvezen za
vse člane.«

Nadalje je bilo sklenjeno, da se omogo-
či lovcom, posebno mlajšim, primerna lov-
ska izobrazba. Zato bo že v tekoči zimi v
Kranju strokovni lovski tečaj. Lovski za-
četniki morajo, preden dobe lovsko karte,
napraviti izpit.

Ker pride z javnimi dražbami lovskega
orožja zmerom nekaj pušk spet med tiste,
katerim so bile odvzete in se tako posre-
dujejo lovske tatvine, naj tako orožje
v naprej pokupi Lovsko društvo in vse,
kar je slabega ali nevarnega, uniči.

Se bolj živahno kakor v prvem delu zho-
rovanja je bilo pri slučajnostih. Uglede
lovca z Jamnika, ki kaj dobro pozna lov-
ske razmere v Jelovici in ve, kako divjad
jeseni prehaja iz jelovskih gozdov v nižin-
ske gozdove okoli Sv. Jošta, je zaprosil
predsednika gorenjske lovske podružnice g.
Mohorja Cirila, ali bi mogel izvedeti, ko-
liko srtnjadi je bilo uplenjeno v tekoči lo-
vski sezoni in omejenem lovišču in ali se
je zakupnik tudi držal oblastno določenega
števila pri odstrelu srtnjadi. Zaradi tega
vprašanja se je razvila zelo živahna de-
bata.

Nekateri lovci menijo, da so dolžni dr-
žati se le tega, kar je predpisano v lovski
karti, to je zakonitega lovopusta. Prav za-
radi tega in pa s stališča, da se sme lovi-
šče tudi kupčisko izrabiti, nekateri lovci
postreže več kakor jim predpisuje oblastvo.
Ker do zdaj zaradi tega ni bil še nihče
kaznovan in tudi zaradi prevelikega, iz-
vedenega odstrela ni izgubili lovišča, če-
prav so bili s tem oškodovani lastnice lo-
višča občine, lastniki in zakupniki sosed-
nih lovišč, mnogi lovci oblastveno določe-
nega odstrela ne upoštevajo.

Vse kaj drugega pa je to za člane dru-
štva, ki so si zapisali na svoj zeleni lov-

ski prapor: »Gostov divjadi je prva dol-
žnost lovca.« Živahna debata je bila napa-
stna tudi o tem, ali je pravilno, da o lov-
stvu pišejo še drugi časopisi izven »Lovca«.
Večina odbornikov je odobraval, da tudi
dnevnik podpira gojenje divjadi s tem,
da obelodani, kar škoduje lovstvu.

Marljivo delo
črnomaljskega Sokola

Črnomelj, februarja
Nedavno je imel Sokol glavno skupščino
v sokolskem domu ob povoljni udeležbi.
Zbor je začel starosta br. Spiro Vranko-
vič s pozdravitvijo našega mladega kralja
Petra II. pri čemer so prisotni vzključili
trikrat »Zdravo«. Spominil se je tudi umrlih
bratov in sester. Njih spomin je skupščina
počastila s trikratnim »Slava«. Br. Sta-
rosta je v uvodu očrtal splošni položaj so-
kolstva glede na sedanji politični položaj.
Pred nekaj leti so se delale velike napake,
ko so se z dekreti stili različni ljudje v
naše sokolske vrste. Na ta način je do-
velo naše sokolstvo velike pretresljaje.
Mnogi so takrat izrabljali sokolske legi-
timacije samo za svoje osebne spekulaci-
je. Danes je proces čiščenja končan, je
nadaljeval br. starosta, zapustili so nas ti-
sti, ki ne spadajo v naše vrste. Spet se
vračata v naše vrste stari borbeni sokol-
ski duh in polet.

Iz poročila tajnika br. Peršaka smo
razvideli, da se naše društvo stalno krep-
ko razvija in da je bilo v minstem letu
dovolj gibanja. Posebno je bilo razvese-
ljivo poročilo načelnika br. Štrublja. V
društvu telovaditjo vsi oddelki od najmanj-
še dece do starejših članov in članice. Dru-
štvo je imelo svoj letni javni nastop in 1.
decembra svečano akademijo. Poleg tega
je proslavilo vse važnejše dogodke in se
udeležilo mnogih nastopov sosednih dru-
štev. V društvu vladata stoga in discipli-
na. Mladina polni telovadnici in napredni
je. Močna in široka je naša ideja, zato
prodira. Poročilo prosvetarja brata Mira
Preslja je bilo izčrpno in lepo podano.
Prosvetno sokolsko delo v telovadnici se
je vršilo sistematično v smislu sokolskih
načel. Ob prehodu v novo leto smo imeli
uspeh Silvestrov večer. Naval ljudi je bil
naravnost rekorden. Pestr in obilni spor-
ed pod vodstvom br. Martinaka in br.
Preslja je spravil vse prisotne v veselo
razpoloženje.

Dramatski odsek, ki ga vodi agilni br.
Martinak, je prenovljen in izpopolnjen. V
vrste prijateljev gledališke umetnosti so
se pritegnili mlajši člani in članice. Uspe-
hi so že vidni. Skozi ves teden nudi naš
Sokol posebno zdaj v zimskem času, s
filmskimi predstavami, igrami in plesnimi
vajami dovolj razvedrila svojemu članstvu
in ostali javnosti, kar vse kaže, kakšnega
pomena je v Črnomlju sokolski dom! Iz
poročila načelnice in statističarke s Tatja-
ne Vrankovičeve se razvidi, da je bilo so-
kolskih pripadnikov 271. Poročilo referenta
za Petrovo petletko br. Pantiča je bilo
prav zadovoljivo. Poročilo blagajnika
upravnega odbora br. Furlana in kinoma-
tografskega blagajnika br. Millerja sta
bila zelo vestno in skrbno sestavljena. Iz
blagajniškega poročila se razvidi, da je
društvo aktivno. Na predlog revizorja br.
Štepa je bila odboru dana razrešnica. Pri
olitvah je bila soglasno sprejeta predla-
na lista.

Ledene skale ogražajo
mostove

Brod, 7. februarja.
Ker se je temperatura dvignila, sta se
lo začela topiti aneg in led, pa reke
vzhema naraščajo. Naglo naraščajo zla-
sti bosanske reke, predvsem Bosna sama.
Ker so se dvignile vode, so pobrale s se-
boj tudi velike količine ledu, ki je bil obla-
žal po bregovih in plitvinah. Težke plo-
še ledu predstavljajo resno nevarnost za
mostove, ki so v Bosni po večini grajeni
iz lesa. V največji nevarnosti je most pri
Modriču ob katerem so se nabrle velike
masse ledu, da je reka v vsej širini za-
zema in se je voda začela razliti preko
nje. Prav tako je v nevarnosti most pri
Bosanskem Samcu. Visoko narasli so tudi
številni manjši potoki, ki že povzročajo lo-
kalne poplave. Tudi na Savi, ki je v enem
dnevu narasla za 80 cm, se je začel led
topiti in prebivalci naselbin vzdolž reke so
v skrbah, kaj bo, ko se bodo ledene skale
odpravile na pot.

Zvočni film
proti zločincem

V Belgiji delajo zdaj poskuse, da bi upo-
rabljali zvočni film za razkrinkavanje zlo-
čincev. Prijetega zločinca ob prvem zasli-
šanju neopazno filmajo in to se ponovi pri
nadaljnjih zasliševanjih. Za dognanje re-
šnice bistvene dele tega filma predvajajo
kratko pred razpravo sodnikom.

Tem je dana na ta način možnost primer-
jave med prvimi, nepriljubljenimi izjavami
obtoženca in med tistimi, ki si jih je pre-
delal za glavno razpravo. Da doženeš re-
šnico, se ne smeš ozirati samo na besede,
temveč tudi na način, kako jih neko pove.
Če obtoženec na glavni razpravi svoje
prvotne navedbe prekljuje, če jih predstavi-
lja kot izsiljene itd., tedaj je mogoče s
zvočnim filmom točno ugotoviti, kako je
bilo s stvarjo.

Eksplodizija
zalezenelih cevi

18letni ključavničarski vajenec Edvard
Jurka je v delavnici svojega gospodarja
K. Langerja v Brnu otajeval zalezenele cevi
na nekem kotlu. V kotlu je vrela voda. Pri
tem je v cevi vdril para. Nastala je stra-
šna eksplozija, ki je Jurko dobesedno raz-
trgala na kose. Delavnico je zelo poško-
dovalo. Na dvoristi je delal drug vajen-
ec, ki ga je zadela kos leteče pločvine in
ga vrgel na tla. Zavoljo bolečin v prsih in
hrbtu so ga prepeljali v bolnišnico.

Z žarečo žico v oko

V Badu Grundu v Nemčiji je več de-
kov zakurilo v nekem prostoru ogenj. Vra-
ta so bili zaprti. Ko je zunaj neko po-
trkal, je eden izmed dečkov vtaknil kos
žice v peč, da se je razžarela, potem jo je
porinil skozi luknjo v ključavnici. Ta lah-
komiselnost se je strašno maščevala. Za-
reča žica je šla nekemu drugemu dečku,
ki je od zunaj gledal skozi ključavnico,
v oko in mu ga izžgala. S strašnim kri-
kom se je zgrudil nezavesten na tla.

Obratovodjo

večega v kovinostugarstvu ali mehaničarskem poslu in s po-
sobnega za precizno metalno izdelavo, ISCMO ZA BEO-
GRAD. V poštev prihajajo samo strokovne, energične in za-
nesljive osebe. — Ponudbe s opisom dosedanje zaposlitve,
vojne obveznosti itd., kakor tudi z navedbo plače poslati pod
šifro »Obratovodja 1000« na oglasni oddelek Jutra.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1940 od 3.—8. marca

10% popusta na nemških tele-
alcah, znatni popusti v drugih
državah.

Vsa pojasnila dajejo:
ZVANIČNI BIRO LAJPC-
ŠKOG SAJMA BEOGRAD,
Knez Mihajlova 33/L.

In častni zastopniki
Ing. G. TONNIES, Ljubljana,
Tyrševa 33 — Telefon 27-62.
JOSIP BEZJAK — Maribor,
Gospodarska ul. 23. Telefon 20-97.
Prijavite se pri zastopniku
zaradi preskrbe brezplačnega
vizuma najkasneje do 13.
februarja 1940.

ZAHVALA

Ob težki izgubi svoje drage žene, gospe

Nade Grošelj roj. Fabjan

se od srca zahvaljujem za številne izraze sožalja ter dokaze prijateljstva in
naklonjenosti.
Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 12. t. m. ob 6.55 uri v
cerkvi Marijinega Oznanjenja.

LJUBLJANA, dne 10. februarja 1940.

Dr. Milan Grošelj in sorodstvo

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana
Zapustila nas je za vedno naša ljubljena soproga,
teta, sestra in svakinja, gospa

Kati Jurjevčič roj. Zamjen

SOPROGA SOD. PIS. URADNIKA

dne 10. t. m., po dolgi mučni bolezni, previdena s tola-
žili sv. vere.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 12. februarja 1940, ob
4. uri pop., izpred mrliške veže splošne bolnišnice na
pokopališču k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 10. februarja 1940.

Zalujoči: JANKO, soprog in ostalo sorodstvo

Umrla nam je naša ljuba soproga, dobra mama,
stara mama, teta, gospa

JURCA IVANA - MALIK

roj. BIZJAK

previdena s tolažili sv. vere v 80. letu svoje starosti.
Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 12.
februarja ob 15. uri iz mrtvašnice na Pobrežju na
Magdalensko pokopališče.

Glavna kolektura držav- ne razredne loterije **'Vrelec sreče'** Alojzij Planinšek,

Ljubljana — Beethovnova 14,

objavlja izid žrebanja z dne 10. febr. V. razr. 39. kola:

Din 200.000.—	je zadela št. 76043
Din 50.000.—	je zadela št. 14191 26531 34410 58790 89032
Din 40.000.—	je zadela št. 58790
Din 30.000.—	je zadela št. 46360
Din 24.000.—	je zadela št. 16043 21665 54267 58402
Din 20.000.—	je zadela št. 18754 53671 78229 80606
Din 16.000.—	je zadela št. 17585 24493 42347 42587
Din 12.000.—	je zadela št. 76 4828 9373 16580 44353 44383 75648 81934
	83812
Din 10.000.—	je zadela št. 9061 11384 15102 18912 18975 29276 35943 50987
	62362 77085 81486 95451 99912
Din 8.000.—	je zadela št. 2039 9868 14797 18116 23999 29509 40228 52615
	56930 64902 67423 69355 81352 84549 90147 90302
	95176 96283
Din 6.000.—	je zadela št. 8272 8470 8670 15273 19838 26559 27237 32164
	36350 39293 39536 43294 44319 62906 76714 77179
	84387 93035 98149 98478
Din 5.000.—	je zadela št. 5622 15614 28227 37179 40828 47435 58805 59229
	60757 65983 67740 67826 87982 93837 98534
Din 4.000.—	je zadela št. 223 735 1858 3534 3569 8405 8680 9522
	14088 15188 19168 21110 22186 23503 23576 23799
	26852 34507 41559 44683 48044 49894 51179 51781
	54704 55608 56562 56591 60386 60707 61584 65995
	67935 69593 71022 71487 72308 72624 73127 75264
	79018 81251 82625 88264 90022 90768 91521 92461
	92986 93612 94451 96613.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po din 1.000.—.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, eventualna pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo v ponedeljek 12. t. m.

Vsi, oni, ki so zadeli v kolekturi »VRELEC SREČE« dobitke lahko takoj dvignejo.

Kupujte srečke drž. razredne loterije v glavni domači kolekturi »VRELEC SREČE«, ker se Vam sedaj nudi največja prilika, da v kratkem času zadene, kak večji dobiček. Srečke se bodo prodajale dokler bo trajala zaloga.

Priporoča se Vam vsem

DOMAČA KOLEKTURA DRŽ. RAZR. LOTERIJE

»Vrelec sreče«, Alojzij Planinšek, Ljubljana,

BEETHOVNOVA 14.

Prostorno dvosebno stanovanje

z večjim kabinetom, kopalnico in pri-
tiklinami išče zakonski par brez
otrok. — Ponudbe pod »Prostorno
stanovanje« na ogl. odd. »Jutra«.

V vseh strokovnih
trgovinah gospod...

Zahtevajte za vaše žimnice in tapetirano pohištvo žimo samo
z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

Nasha žima je higijensko očiščena in sterilizirana na pari
115° C, ne diši, je brez masčobe in fermentov, ker je naša
tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in
aparati.

Odklanjajte žimo iz prepovedanih sušmarnskih obratov, ker
je slabo in nehygienjsko izdelana, ni dezinficirana, vsebuje
fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji
in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! — Naše cene so najsolidnejše!
Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno plombo

STERILIZIRANO

ZALOŽBA HRAM

razpisuje svojo

III. Prešernovo nagrado

Za deseto leto svojega obstoja, v katero je letos stopila založba Hram, je lansko
leto razpisala II. Prešernovo nagrado za najboljši slovenski izvirni roman, kate-
rega bo v tekočem programu izdala. — Da pa založba še bolj pospeši izdajo slovenskih
izvirnih del, kateri si žele čim več izvirnih slovenskih del, zato razpisuje za I. 1941.
III. Prešernovo nagrado v znesku

Din 10.000.—,

katero izplača poleg običajnega honorarja. — Delo more biti poljubne vsebine
in naj obsega 18 do 20 tiskovnih pol. Rokopisi se sprejemajo do 1. marca 1941.
v upravi založbe Hram. — Da pa založba še bolj pospeši izdajo slovenskih
izvirnih del, zato se je dalje odločila, da bo v bodoče vsako izvirno slovensko delo
poleg običajnega honorarja nagradila še z

Din 5.000.—,

če bo delo vsestransko odgovarjalo njenim zahtevam in bo isto lahko uvrstila
v svoj redni program.

Od Vas
je
odvisno,
da imate
obliko
vedno
kot novo

samo jo pustite redno
kemično čistiti ali
barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Priloge — 4/10/10/10/10

„Žive fazane“

za razplod prodaja JUGOLOV
pošt. predal 72
ZAGREB

Razpis licitacije

Osrednji urad za zavarovanje delavcev
razpisuje OFERTALNO LICITACIJO za
adaptacijska dela v Radio-Thermi Laško
na 27. februarja 1940 ob 11. uri dopoldne
v pisarni Okrožnega urada za zavarovanje
delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20

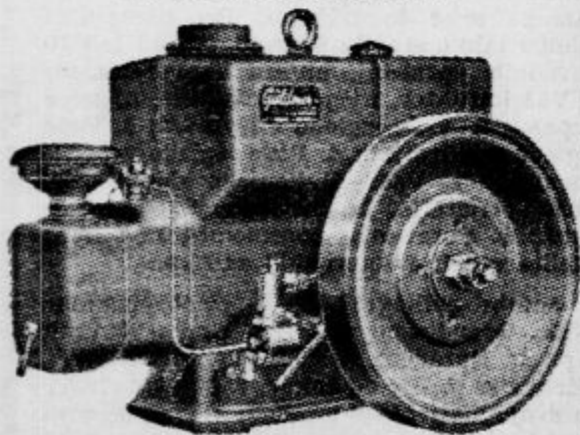
Vsa razpisana dela se bodo skupno oddala.
Interesenti naj vložijo ponudbe do zgoraj
navedenega roka v pisarni OUZD v Ljub-
ljani v zapечатem omotu z napisom:
»Ponudba za adaptacijska dela Radio-
Thermi, Laško.

Vse razpisne pripomočke dobe interesenti
pri teh. odseku Osrednjega urada za za-
varovanje delavcev v Zagrebu ali pri Okrož-
nem uradu za zavarovanje delavcev v Ljub-
ljani, soba št. 201 proti plačilu din 50.—.
Okrožni urad za zavarovanje delavcev
v Ljubljani.

Posojila

dajemo na dolgoročno odplačevanje
državnim in mestnim nameščencem,
upokojemcem, železničarjem, žandar-
jem, finančarjem, zasebnikom itd.
Ponudbe na: Zagreb I. pošt. pret. 270

Dieselove motore »GÜLDNER«

od 5 do 36 HP dobavljamo v dveh
dneh, večje motorje v kratkem roku,
ladijske in stabilne kakor tudi mo-
torje na vpojni plin.
Iščemo zastopnike po vsej državi.
»STORMIZING«, Zeleni venec 6,
Beograd.

Naznanjamo vsem znancem in prijateljem, da je naš ljubljani

MATKO SOJER

OROŽNIŠKI NAREDNIK-VODNIK

nenadoma preminil v Kratovu pri Kumanovem.

Prosimo tihega sožalja.

Kočevje, Ljubljana, Maribor, Notranje gorice, dne 9. II. 1940.

ZALUJOČI OSTALI

Žalostni sporočamo, da nas je zapustil v 83. letu svoje starosti skrbni
soprog, najboljši oče in dedek, gospod

MARTIN ŠUMAK

ustanovitelj izvozne trdnice in posestnik

na Spodnjem Krapju pri Ljutomeru.

Dne 11. februarja 1940 ob 1/2 16. uri ga bomo spremili od hiše žalosti
v Ljutomeru na tukajšnje pokopališče.

SP. KRAPJE — LJUTOMER — ORMOZ, dne 9. februarja 1940.

ALOJZKA — soproga; ANDREJ — brat; MARIJA ŽGAJNAR — sestra;
MIRKO in FRANCO — sinova; KRISTINA in FRANČISKA — snahi;
DRAGOMIR, FRANCEK, DANICA, MELA, BORIS, MILICA, MARTA,
MIRA, IVO, MARJAN, SLAVICA, JOSKO, LJUBICA — vnuki in vnukinje,
ter ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod
Filip Lazar, Jesenice

Sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest,
da nam je naša nadvse ljubljena soproga, mama in tašča, gospa

MARIJA GORUP

roj. DEBEVC

v petek ob 15. uri popoldne po dolgi in mučni bolezni v 63. letu svoje
starosti mirno v Gospodu zaspala.

Na njeni zadnji poti jo spremlimo v nedeljo popoldne ob 16. uri izpred
hiše žalosti, Ciril Metoda ulica 7, na mestno pokopališče na Jesenicah

JESENICE-ZABNICA, dne 9. februarja 1940.

Žalujejo: IVAN — soprog;
STANKO, TONE, BERTI, DRAGO — sinovi;
ŠTEFKA — snaha, ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Za vsa izkazana sočustvovanja in počastitve ob nenadomestljivi
izgubi naše nadvse dobre zlate mame

Neže Vintar, roj. Dular

se najiskreneje zahvaljujemo. Posebna hvala pa prečistiti duhovščini,
gasilskemu društvu, darovalcem vencev in vsem, ki so se nas spomnili
v tem najhujšem času.

Rodbine

Vintar, Šušteršič, Berdavs

TVORNICI GOSPODARSKEGA ORODJA »BRATJE
HOČEVAR«, d. s. o. z. v Mekinjah pri Kamniku nazna-
nja žalostno vest, da je njen šef-senior, gospod

Franč Hočevár

v petek zvečer ob 8. uri, zadet od kapi, nenadoma umrl.
Pogreb bo v nedeljo 11. februarja ob 4. uri popoldne
na domače pokopališče.

Blagemu pokojniku, ki je posvetil našemu prospehu
vse svoje sile, ohranimo časten spomin!

MEKINJE pri KAMNIKU, dne 10. februarja 1940.

„Bratje Hočevár“
d. s. o. z.

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Gospod, moje ime je Juan Tenorio, španski plemič in član sevilske štirindvajsetorice. In kdo ste vi?«

»Klotar, gospod Ponthuški...« je rekel mladi mož in lahno zardel.

Leonora je radovedno pogledala mladega neznanca, ki ji je tako ljubeznivo in preprosto prihajal na pomoč. Prav za prav mu je skoraj zamerila, da se je bil oglašil. Saj je imela bodalo za pasom; bila je prepričana, da bi se zlahka sama ubranila.

Vendar je Klotarju rahlo pokimala, kakor bi hotela reči, da se mu zahvaljuje.

»Gospod,« je nadaljeval don Juan, »ravni ste kot dober plemič in prosim vas, da sprejmete moje čestitke. Toda vse kaže, da poznate plemiške dolžnosti bolje od pravic, ki jih daje ljubezen. Zato je na meni, da vas prosim: ne posegajte v moje posle. Gospodični imam še marsikaj povedati. Bodite tako ljubeznivi, gospod, in pustite naju sama, pa vam bom do smrti hvaležen.«

»Gospod Juan Tenorio,« je hladno rekel Klotar, »po špansko se šaliti ne znam. Odgovorim vam torej s francosko šalo.«

Pri tej besedi je izdrl rapir in sam pri sebi zamrmral:

»Ponthuški meč, ostani mi zvest!...«

»Prav,« je dejal Tenorio, »ta način govorjenja mi je všeč in velja v vseh jezikih sveta.«

Potegnil je meč iz nožnice...

Ta mah je stopila Leonora proti Klotarju de Ponthusu. Don Juan je namrščil obrvi in vzdihel.

85 Ljubosumnost ga je uklala v srce. Klotar je po besil orožje.

»Gospod,« je rekla Leonora, »biti se hočete zame, ki me niti ne poznate. Prav je, da vsaj zveste, kdo sem. Ime mi je Leonora de Ulloa, hči dona Sancha, španskega plemiča, namestnika v Sevillji in Andalužiji.«

Ponthus se je zdrnil in obraz mu je prebledel. Z nekakšno ganjenostjo se je priklonil Leonori.

»Gospodična,« je rekel, »pred osemnajstimi dnevi sem se prvič ustavil v tej žalostni hiši. Takrat sta me napadla dva malopridneža in eden izmed njiju me je z bodalom sunil v prsi; malo je manjkalo, pa bi bilo po meni. Toda nekdo je jeznil mimo. Stopil je v hišo, mi obvezal rano in me dal prenesti v bližnjo vas, kjer sem ležal v neki gostoljubni hiši dvanajst dni. Danes, ko sem jo ozdravljen zapustil, sem se hotel pred vrtnitvijo v Pariz posloviti od svojega gradu Ponthus... Morda me je slutnja gnala, da sem znova prestopil prag te hiše. Višja volja mi je hotela dati priložnost, da postavim to roko v službo hčere namestnika de Ulloa, svojega rešitelja...«

»Vašega rešitelja?« je osuplo rekla Leonora.

»Da, gospodična. Dobri ljudje, ki so mi stregli, so vedeli ime plemenitega moža, ki sem mu dolžnik za življenje: bil je don Sancho de Ulloa, namestnik sevilski. S tem, da dvignem meč za Leonoro de Ulloa, ne izpolnim samo dolžnosti, ampak izvršim pravico... kajti pravico imam, da ponudim svojo kri namestniku de Ulloa in vsakomur, kdor mu je drag.«

»Izvolite torej, gospod,« je z ganjenim, toda obrzanim glasom rekla Leonora.

Juan Tenorio je mračno poslušal ta razgovor.

»Če to ni zanimivo!« je rekel z ihtivnim glasom.

»Kak krasen predmet za pisce komedij!«

»Branite se, gospod!« je dejal Ponthus.

»Prav imate!« je bolešno vzdihnil don Juan.

»Besede, ki sem jih izrekel, me ponižujejo. A kri vo je zgolj to, ker se mi meša v glavi in se mi tuga srce. On, Leonora, okrutna Leonora! Da bi mi vsaj meč tega plemiča prebodel izmučene prsi! Umreti pred vasimi očmi, Leonora, bo poslednja sreča mojega življenja...«

Vključ tem obupanem besedam je don Juan dočela preudarno in hladnokrvno naskočil Klotarja de Ponthusa.

Nekaj trenutkov je nasprotnikoma zadostovalo, da sta ocenila drug drugega in spoznala svojo enakovrednost. Oba sta imela tisti trezni, premošljeni in varčni način borjenja, ki odlikuje mojstre. Oba sta bila enako pogumna. In končno je obema pomagala bistvena lastnost mečevalca: hladnokrvnost, ki dela oko zanesljivo, odgovor nagel in napad dosleden.

Leonora se je bila odmaknila. Pogumno je gledala ta dvoboja, ki se je bil v njeno v čast.

Sijajna borba je trajala dvajset dolgih minut, ne da bi se odločila na to ali na ono stran. Tedaj je Klotar de Ponthus napadel z viharo vistro ravnih sunkov, tako neodvratljivih, da se je začel Tenorio umikati. Ponthus je naskakoval in stopal naprej... Juan Tenorio se je umikal, dokler ni običal v kotu izbe.

»Gospod,« je rekel Klotar, »ali hočete oditi?«

»Kaj se vam meša?« je odvrnil don Juan, hropeč od sramu in togote.

Z besnim sunkom je planil iz svojega kota, se zagrohotal in znova nastopil... a tisti mah mu je roko obilila kri, prsti so se mu razklenili, rapir mu je ušel... usta so se mu spčila in vzkrinkala od bolečine: bil je ranjen — ranjen v prico Leonore!

»Mislim, da ste nezmožni za nadaljnji boj,« je rekel Klotar. »Po nerodnosti sem vas ranil v roko, namesto da bi vas ubil, kakor sem hotel... Pro-

sim vas oprostjenja.«

»Saj se se vidi, kaj ne?« je vprašal don Juan. »Zmerom si bom stel v čast, nasopiti proti tako odličnemu borcu. Na vojo sem vam, gospod, kjer in kadar vam drago. Namenjen sem v Pariz; če vam je pa ljubše, se lahko srečava tudi drugje...«

»V Parizu, velja. Toda Pariz je velik...«

»Stanujem v Ulici svetega Dioniza, nasproti go-

stiline pri »Vedeževalki!« vsak vam jo pokaže.«

»Sveta nebesa!« je vzdihnil gias. »Kajak je Pre-

bivalec Ulice svetega Dioniza... kakor jaz!«

In Jakomin Corentin, ki je bil stopil v izbo, se je približal Klotarju, rekoč:

»Gospod, tudi jaz sem iz Ulice svetega Dioniza!

Tudi jaz sem doma pri »Vedeževalki!«

To reki se je vrli sluga vneto lotil izmivanja in obvezovanja gospodarjev rane.

»Oh, gospod,« je govoril pri tem, »ko bi bil slu-

til, da je ta plemič iz Ulice svetega Dioniza, bi vas bil prosil, da se nikar ne biete z njim. Naleteli ste na Parizana... to je zmerom nevarno!«

Juan Tenorio je molčal. Morda ga niti nislal ni.

Prič v življenju je okušal strašno grenkobo po-

nižanja. Bil je premagan! Premagan vprico Leo-

nore!... Rajši bi bil umrl. Nemara bi se bil sam ubil, da mu ni v srcu prevročje gorela želja, živeti in ljubiti... ljubiti in biti ljubljen...

Blodni pogled mu je obstal na Leonori, nato pa se je uprl v človeka, ki je slonel ob kamninu in z nekakšno grozo strmel v Klotarja Ponthuskega.

Ta človek je bil Bel-Argent...

»Stopi semkaj!« je kričnil nanj.

»Si dobil plačilo?« je vprašal Juan Tenorio.

»Seveda!« se je oglašil Jakomin. »Svetlih sre-

brnjakov sem mu naštel, nepridipravo, za umazan posel, ki ni bil vreden drugega kakor dveh klofut in brce v zadnjico. Oh, gospod, da bi si vzeli to za nauk!«

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravlien: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR - RASPUTIN

Ravlien: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Maierieva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA - KNAFLJEVA UL. 8

Zložljive postelje

neobhodno potrebni pohištveni del za vsako hišo. — Ideal za mala stanovanja, kuhinje, sanatorije, počitniške domove, planinske kočice, delavska stanovanja. — Obenem klopica pri mizi. — Večletna preizkušnja, najbolj hvaležno za sobe in vrtove dobite za din 170. — Zložljivo pohištvo vseh vrst.

TOMO JEGLIČ, Radovljica

MOSKII
Pri spolni nesposobnosti, pri spolni slabosti, pri hormonski pomanjkljivosti.
»HORMO-SEKS«
Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul 34 din, 100 pilul 217 din, 300 pilul 566 din. Zahtevajte samo prave in originalne HORMO-SEKS pilule! Po postu diskretno razpošilja.
Lekarna Buhovec, Ljubljana.
Glavno skladišče: Farm. cent. laboratorij »VIS-VISIT« (agrob. Langov trg 3).
Ogl. reg. S. št. 5046-3.

ZRAKOPEOVNA POŠTA ZA JUŽNU AMERIKU

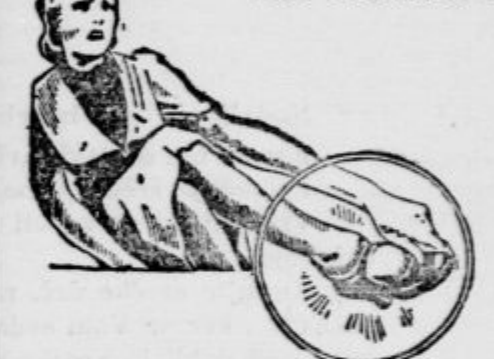
Vsak četrtek odhod iz Rima v Rio de Janeiro s priključkom v Briziliji v vse južne in severne ameriške države, katere posle opravlja CONDOIT in PAN AMERICAN AIRWAYS-linee aeree Transcontinental Italiane S. A., Rim.

NAJPODPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER GENERALNO ZASTOPSTVO SCHNEIDER ZAGREB, NIKOLICEVA 10 ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Poglejte dobro to damo!

Ona se muči, ker so ji noge otekle in skažene od bolečih ran, žuljev in ozeblin

in vendar se dajo te bolečine zelo lahko odpraviti. Kupite v najbližji lekarni ali drogeriji zavojček prave soli sv. Roka. Raztopite polno žlico v lavorju vroče vode. Ko dobi ta voda mlečni izgled, držite v njej svoje razbolene noge deset minut. Ponovite to trikrat na dan redno! Občutili boste olajšanje, ki je že skoro podobno čudežu. Kisik soli sv. Roka pomladi noge in jih spravi v popoln red. Daljše kopanje nog omešča žulje v toliki meri, da jih lahko z roko odstranite. Po uporabi soli sv. Roka boste občutili veliko olajšanje. Lahko boste plesali, se sprehajali, bavili s sportom kolikor vam boste pozeleli, pa se ne boste nikdar utrudili. Sol sv. Roka odpravi vse vaše ozeblin in vam ohrani noge stalno sveže in v dobrem stanju. Ne oklevajte! Kupite še danes zavojček soli sv. Roka za noge — ne stane vas mnogo, a vam pripravi veliko radost. Dobiva se po ceni din 9, 16 in 25.

Glavno skladišče: drogerija na debelo MIŠKOVIC in KOMP. — Beograd

VIŠINSKO SOLNCE ohrani zdravje!

Kakšne važnosti je solnce za Vaše zdravje, opažate najboljše po vsakem letovanju. Ker v dolgih zimskih mesecih primanjkuje oživljajoče solne energije, nalaga pamet, da se prinese v hišo zlasti za otroke (a ravno tako za mlade matere) poznano »višinsko solnce« — original Hanau.

Ta velika vrednost ultravijoličnih obsevanj z »višinskim solncem« je v tem, ker se ti žarki pretvarjajo v kemične energije in ustvarjajo antirahitični vitamin D. Telo postane odpornije proti boleznim pri ženah olajšuje porod, otroci postanejo sveži in polni življenja. Jedo dobro in dobe dobro zdravo barvo kože. Vrh tega so obsevanja z višinskim solncem, ki trajajo samo 3-5 minut, kaj lahko izvedljiva.

Zahtevajte še danes ilustrirano brošuro na 40 straneh št. 543 od:

Jugoslovensko Siemens A. D. Beograd, Kralja Aleksandra 8

Zagreb, Bogovičeva ulica 1

Ljubljana, Tyrševa cesta 1 a

Zahtevajte ponudbe in plačilne pogoje.

Jugoslovensko AEG Beograd Brankova ulica 30

AEG Union, Jugoslovensko d. d. Zagreb, Karadžićeva ulica 1

Ljubljana, Livarska ulica 6

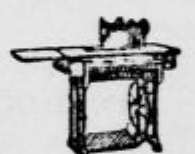
VIŠINSKO SOLNCE Original Hanau

BLAGO ZA POHIŠTVO

edno najnovejši vzorci v veliki izbiri kupite pri

KOLESA

NAJNOVEJJI OTROŠKI VOZICKI

VELIKA MOTORJI TRICIKLI SIV. STROJI

(GRACNI VOZICKI, SKIROJI, AVTOMOBILCKI, KOLES. DELI)

TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovška c. 4

Podružnica: Maribor, Aleksandrova 26 — Celjko tranko

OGLAS

Državna tovarna avijonov v Kraljevu sprejme:

1 prvovrstnega brusaca

(za Planschleifmaschine in Rundschleifmaschine),

1 prvovrstnega ostrilca orodja

(za svedre, razvrtake in rezake),

več rezkarjev (frezerjev)

in kovinskih strugarjev,

več orodjarjev.

Plača po dogovoru — po sposobnosti. — Javiti se je osebno ali pisмено na osebni oddelek tovarne.

REUMATIS

najboljše sredstvo za mazanje proti revmatizmu, trganju, ščipanju v križu, kosteh, hrbtu, protinu in sličnim boleznim. Se vsakomur je pomagalo, kdor se ga je poslužil. POSKUSITE TUDI VI, da se prepričate in naprej priporočite! — Ena steklenica din 22.—. — Pišite še danes na:

GRADSKO LJEKARNO, ZAGREB, Gornji grad 5.

Ogl. S. št. 1970/1/35

NAZNANILO

Vijudno naznanjam svojim cenj. odjemalcem, da SEM ZACASNO OPUSTIL LESNO TRGOVINO V LJUBLJANI, Tyrševa c. 47, TER BOM ODSLEJ NAPIREJ kot dosedaj POSTREGEL z vsemi v to stroko spadajočimi izdelki v mnogo večji izbiri LE V SKOPLJICI. Nudim vsakomur žagan les, vsakovrstne pole in opaže. Žagan tudi po naročilu. — Se vijudno priporočam

ANDLOVIC JOŽE, žaga in mizarstvo — škofljica pri Ljubljani

PRODAJA LESA

Parna žaga »Gorjanc«, d. z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6 prodaja iz svojega gozda na Gorjancih na panju okoli 10.500 m³ smrekovega žagarskega in transkega lesa, 8200 m³ bukovega lesa za hlode in 39.000 m³ lesa za bukova drva. V najem odda tudi žago na Gorjancih. V pošto pridejo interesi, ki kupijo celotno množino lesa.

Radio strokovnjake

Inženjerja in obratovodjo za delavnico, ki so večji v fabriki, 18CE tvornica v Beogradu. — Ponudbe z navedbo šole, dosedanje zaposlitve, vojne obveze itd. kakor tudi navedbo plače poslati pod šifro »Radio 1000« na oglasni odd. Jutra.

SKRBI?

Obrnite se na grafologa

F. T. Karmaha

ki se odlikuje posebno z analizo človeškega značaja, dela na strogo znanstveni bazi grafologije in daje vsakemu za nastopajoče dogodke pismene nasvete, ki vam bodo koristili vse bodoče življenje. Kupce knjige dobi brezplačno življenjsko analizo. Knjiga je velike važnosti in koristi za spoznavanje samega sebe in bližnjih. Pri brezplačni analizi lahko stavite grafologu 3 od teh 10 navednih vprašanj, katere vam razjasni: 1. Vaš karakter, njegove kvalitete, njegove napake; 2. Vaše izgled v ljubezni; 3. Vaše izgled v kupčijah; 4. Vaše izgled v podovanju; 5. Vašo življenjsko dolgot; 6. Vaše prijatelje in protitelje; 7. Vše sovražnike, zahrbitost, krive obdolžitve itd.; 8. Potovanja, spremembe bivališča; 9. Zadeve v rodbini; 10. Vse, kar želite vedeti v loterijskih zadevah.

F. T. KARMAH, svetovno znani eksperimentalni psihografolog — pisec epohalne knjige »NAS ŽIVOT I OKULTNE TAJNE«. Grandiozno delo ima preko 200 slik v luksuzni izdaji, katero lahko kupite pri piscu. Natančen naslov: F. T. KARMAH, Zalec, Drav. ban. Knjiga stane Din 30.—, denar se pošlje na čekov. račun št. 17.455. V teku 48 ur boste dobili v zaprtem ovoju svojo življenjsko analizo, ki Vas bo prepričala, da boste izkoristili sleherni možniti in da boste srečno obrnili kolo svojega življenja. Ni vam treba storiti ničesar drugega kakor poslati gori označene podatke. Ne odbijte tega uspeha v današnjih mračnih časih!